

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
RESİM- İŞ ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

İLKÖĞRETİM BİRİNCİ KADEME GÖRSEL
SANATLAR EĞİTİMİ MÜZE BİLİNCİ ÖĞRENME
ALANINDA MATERYAL KULLANIMININ ETKİSİ VE
UYGULANMASI

Zülfü TAN
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Yrd. Doç. Mehmet BÜYÜKÇANGA

Konya - 2009

ÖNSÖZ

Görsel sanatlar eğitimi müze bilinci öğrenme alanında öğrencilerin konuyu daha iyi anlayabilmeleri ve dersin daha verimli olabilmesi için materyal kullanımı ya da müze ziyareti çok önemlidir. Müze bilinci öğrenme alanının amacına ulaşabilmesi ve öğrencilere istenilen kazanımların kazandırılabilmesi için dersin materyalle desteklenmesi ve anlaşılabilir hale getirilip somutlaştırılması gerekmektedir. Bu çalışma ilköğretim birinci kademe görsel sanatlar eğitimi müze bilinci öğrenme alanında materyal kullanımının sanat eğitimine etkisinin saptanması ve çözüm önerilerinin getirilmesine yönelik bir araştırmadır. Sanat eğitimi, materyal ve kullanımı, öğretmen hazırlıkları ele alınmış, materyal kullanımıyla ilgili uygulamalar yapılarak bulgulara ulaşıp, yorumlamaları yapılmış, sonuç ve öneriler sunulmuştur.

Bu araştırmamda her türlü desteğini esirgemeyip, araştırmama katkıda bulunan danışman hocam Sayın Yrd. Doç. Mehmet BÜYÜKÇANGA' ya teşekkür ederim

Zülfü TAN

Konya, 2009

ÖZET

Sanat eğitiminin çocuğun eğitimi üzerindeki etkisinin çok önemli olduğu bilinmekte ve kabul edilmektedir. Bu nedenle görsel sanatlar eğitimi bireylerin gelişiminin ve eğitiminin ayrılmaz bir parçası olmuştur. Öğrenciler görsel sanatlar dersinde görsel sanat kültürü, görsel sanatlarda biçimlendirme ve müze bilinci öğrenme alanlarından geçerler. Bu öğrenme alanlarında, algılamalarının, sanat deneyimlerinin, bakış açılarının, yaratıcılıklarının, değerlendirmelerinin geliştirilmesi için cesaretlendirilirler. Bu etkide en önemli görevlerden biri de sanat eğitimcisine düşmektedir.

Sanat eğitimcisi sanat derslerine hazırlıklarını yaparak girmelidir. Bu hazırlıklardan biri de konuya uygun kullanacağı materyalleri öğrenci seviyelerini bilerek ve bu seviyelere göre belirleyerek uygun mekânda ya da sınıf ortamında kullanmasıdır. Materyal kullanımı birçok dersin temel gereksinimlerinden olduğu gibi sanat eğitimi dersinde de öğretmen ve öğrencinin ihtiyaçlarındandır. Sanat eğitimcilerinin derslerini materyal destekli işlemlerinin çocuğun eğitime etkisi bu araştırmada tespit edilmeye çalışılacaktır. İlköğretim birinci kademe beşinci sınıflarından dört şube belirlenerek bu şubelerden ikisinde konuya uygun materyaller kullanılarak ders işlenecek, diğer iki şubede de aynı konu işlenecek fakat materyal kullanılmayacaktır. Yapılan uygulamalardan sonra öğrencilerin çalışmaları toplanarak karşılaştırılacak ve sonuçları tespit edilecektir.

SUMMARY

It is known that art education is important on the education of children. So visual- art education is crucial on the person's education and progress students study the culture of visual- arts, formation in visual- arts and museum conscience in art education lesson. They are encouraged to develop the experience of art, their view of art and their creativity so art education is so important.

Teacher- educator must be prepared before entering the class. He/ She should prepare the materials according to the students level. As they are important in most of the lessons, materials are crucial in art education. The more educator use the materials, the more students contribute. Four classes will be chosen in five grades classes. Materials will be used in two classes and they won't be used the other two classes. At the end the study of the students will be compared and the results will be established.

KISALTMALAR

INSEA: Uluslararası Sanat Yoluyla Eğitim Kurumu

ÇASEY: Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi

DBAE/ Discipline Based Art Education: Disipline Dayalı Sanat Eğitimi Yöntemi

DDSE: Disipline Dayalı Sanat Eğitimi/ Çok Alanlı Sanat Eğitimi

ICOM: Uluslararası Müzeler Konseyi

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

MTA: Maden Teknik Arama

t.y. : Tarih yok

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Grupların Dağılımları	66
Tablo 2: 1. Deney Grubu Ön Anket Verileri	68
Tablo 3: 1. Deney Grubu Son Anket Verileri	70
Tablo 4: 1. Kontrol Grubu Ön Anket Verileri.....	71
Tablo 5: 2. Deney Grubu Ön Anket Verileri	73
Tablo 6: 2. Deney Grubu Son Anket Verileri	75
Tablo 7: 2. Kontrol Grubu Ön Anket Verileri.....	76
Tablo 8: 1. Öğretim Üyesinin 1. Deney Grubu Değerlendirmesi	78
Tablo 9: 1. Öğretim Üyesinin 1. Kontrol Grubu Değerlendirmesi	81
Tablo 10: 1. Öğretim Üyesinin Değerlendirme Sonuçları.....	83
Tablo 11: 2. Öğretim Üyesinin 1. Deney Grubu Değerlendirmesi	84
Tablo 12: 2. Öğretim Üyesinin 1. Kontrol Grubu Değerlendirmesi	87
Tablo 13: 2. Öğretim Üyesinin Değerlendirme Sonuçları.....	89
Tablo 14: 3. Öğretim Üyesinin 1. Deney Grubu Değerlendirmesi	90
Tablo 15: 3. Öğretim Üyesinin 1. Kontrol Grubu Değerlendirmesi	93
Tablo 16: 3. Öğretim Üyesinin Değerlendirme Sonuçları.....	95
Tablo 17: 1. Görsel Sanatlar Öğretmeninin 2. Deney Grubu Değerlendirmesi.....	96
Tablo 18: 1. Görsel Sanatlar Öğretmeninin 2. Kontrol Grubu Değerlendirmesi	99
Tablo 19: 1. Görsel Sanatlar Öğretmeninin Değerlendirme Sonuçları	101
Tablo 20: 2. Görsel Sanatlar Öğretmeninin 2. Deney Grubu Değerlendirmesi.....	102
Tablo 21: 2. Görsel Sanatlar Öğretmeninin 2. Kontrol Grubu Değerlendirmesi	105
Tablo 22: 2. Görsel Sanatlar Öğretmeninin Değerlendirme Sonuçları	107
Tablo 23: 3. Görsel Sanatlar Öğretmeninin 2. Deney Grubu Değerlendirmesi.....	108
Tablo 24: 3. Görsel Sanatlar Öğretmeninin 2. Kontrol Grubu Değerlendirmesi.....	111
Tablo 25: 3. Görsel Sanatlar Öğretmeninin Değerlendirme Sonuçları	113

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
SUMMARY	iii
KISALTMALAR	iv
TABLOLAR LİSTESİ	v
GİRİŞ	1
1.1. Problem.....	1
1.2. Amaç ve Önem.....	2
1.3. Sayılılar (Varsayımlar)	2
1.4. Sınırlılıklar	3

BİRİNCİ BÖLÜM

GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ	4
1.1. Sanat Eğitiminin Tanımı.....	4
1.1.1. Sanat Eğitiminin Beş Alanı;	5
1.2. Sanat Eğitiminin Gerekliliği	6
1.3. Sanat Eğitiminin İlkeleri.....	10
1.4. Görsel Sanatlar Eğitimi	12
1.5. Eğitim Öğretimde Sanat Eğitiminin Yeri.....	14
1.6. Çok Alanlı Sanat Eğitimi.....	19
1.6.1. Sanat Eleştirisi	20
1.6.2. Sanat Tarihi	21
1.6.3. Estetik.....	21
1.6.4. Uygulama	22
1.7. Çocukta Yaratıcılık	23
1.7.1. Çocukta Yaratıcılığı Geliştiren Etmenler.....	24
1.7.2. Çocukta Yaratıcılığı Engelleyen Etmenler.....	26
1.8. Çocuğun Sanatsal Gelişimi.....	28
1.8.1. Gerçekçilik (Gruplaşma) Dönemi (9- 12 Yaş)	29
1.8.2. Çizgi.....	29

1.8.3. Renk	29
1.8.4. Mekân Algısı ve Perspektif	29
1.8.5. Orantı	29

İKİNCİ BÖLÜM

MÜZE EĞİTİMİ	30
2.1. Müze Nedir	30
2.2. Görsel Sanatlar Eğitimi Öğrenme Alanında Müze Bilinci	32
2.2.1. Müze Bilinci	32
2.3. Müzelerin Eğitim İşlevi	33
2.3.1. Müzede Öğrenme	37
2.3.2. Müzelere Dayalı Sanat Öğretim Yöntemleri	39
2.3.2.1. Öğretmenin Hazırlığı	39
2.3.2.2. Ön Anket	39
2.3.2.3. Son Anket	40

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MATERYAL VE SANAT EĞİTİMİNDE KULLANIMI	41
3.1. Materyal ve Sanat Eğitiminde Kullanımı	41
3.1.1. Görsel Araçlar-Gereçler	42
3.1.2. İşitsel- Araçlar-Gereçler	42
3.1.3. Görsel- İşitsel Araçlar- Gereçler	42
3.2. Materyalin Kullanımı	42
3.2.1. Sınıf Ortamında Kullanılabilecek Teknoloji Ve Materyaller	43
3.3. Araç-Gereç Kullanımı	44
3.3.1. Araç- Gereç Kullanmanın Faydaları	49
3.4. Görsel Sanatlarda Kullanılan Malzemeler ve Güvenlik Önlemleri	49
3.5. Görsel Araç- Gereçlerin Sanat Öğretimindeki Etkileri	50
3.6. Görsel Sanatlar Eğitimine Hazırlık	51
3.6.1. Öğrenme ve Öğretme Sürecinde Derse Hazırlık	54
3.6.1.1. Öğretmen Hazırlığı	55
3.6.1.1.1. Müze Ziyareti İle İlgili Öğretmen Hazırlığı	56

3.6.1.2. Öğrenci Hazırlığı.....	56
3.6.1.3. Uygulama.....	57
3.6.1.4. Değerlendirme.....	59

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM.....	62
4.1. Veri Toplama Yöntemleri.....	63
4.2. Evren ve Örneklem.....	64

BEŞİNCİ BÖLÜM

MÜZE BİLİNCİ ÖĞRENME ALANINDA MATERYAL KULLANIMININ ETKİSİ ÜZERİNE BİR UYGULANMA.....	65
5.1. Uygulamanın Yapıldığı Ortam	65
5.2. Okulun Fiziki Durumu	65
5.3. Uygulama Sınıflarının Tanımı	65
5.4. Uygulama Sırasında Yapılan İşlemler.....	66
5.5. Ön- Son Anket Sorularının Belirlenmesi.....	66
5.6. Uygulamada Kullanılan Materyallerin Seçimi	67

ALTINCI BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM.....	68
6.1. Ön- Son Anket Sonuçları.....	68
6.2. Çalışmaların Değerlendirilmesi ve Sonuçları	78

YEDİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	114
7.1. Öneriler.....	116
KAYNAKÇA	118
E K L E R.....	125

GİRİŞ

İlk ve ortaöğretimde sanat (resim) dersleri yıllardır müfredat merkezci bir anlayışla yürütülür. Sanat (resim) öğretmenleri bu derslerin öğretim programlarında ön görülen konuları uygunsuz şartlarda gerçekleştirmek için çabalar dururlar. Sanat derslerinin ve bu dersleri veren sanat öğretmenlerinin önemi, velilerden diğer öğretmenlere ve yöneticilere kadar geniş bir kesim tarafından henüz tam anlamıyla kavranmamıştır. Bunun doğal bir sonucu olarak sanat derslerine gereken ilgi gösterilmemekte; buna bağlı olarak bu dersler için okullarda özel mekânlar ayrılmamakta ve gerekli fiziki altyapı oluşturulmamaktadır (Özsoy, 2002).

Görsel sanatlar eğitimi her yaşta birey için gerekli ve önemlidir. Görsel sanatlar eğitimi bireylerin gelişmelerinde ve kendilerini ifade etmelerinde, hayata bakış açılarında her geçen gün önemi artarak gelmektedir.

Günümüz eğitim anlayışı değişmekte, öğrenci merkezli bir eğitim anlayışının ağırlık kazandığı müfredat programına MEB (Milli Eğitim Bakanlığı) tarafından 2006- 2007 eğitim öğretim yılında geçilmiştir. Büyük çoğunluğu uygulamadan ibaret olan resim- iş dersi görsel sanatlar dersi olarak değiştirilmiş ve bu ders görsel sanatlarda biçimlendirme, görsel sanat kültürü ve müze bilinci öğrenme alanlarına ayrılmıştır. Müze bilincinde müze bilgisi, kültür, müze gezisi ve uygulama çalışmaları kazanımları öğrencilere kazandırmayı amaçlamıştır.

1.1. Problem

Geleneksel yöntemlerle işlenen bir görsel sanatlar dersi öğrencilere ne kadar ilgi çekici olacaktır. Öğrencilerin ilgisini çekmek için öğretmen farklı ve çeşitli yöntemlere başvurmalıdır. Bu yöntemlerden biriside materyal kullanmaktır. Görsel sanatlar dersi müze bilinci öğrenme alanı kazanımları doğrultusunda hazırlanmış görsel materyaller dersi daha ilgi çekici hale getirecektir. Dersi daha anlamlı ve anlaşılır hale getiren sanat eğitimcisinin de etkili ve verimli olmasını sağlayacaktır. Bu araştırmada, görsel sanat eğitiminin önemli kavramlarından biri olan materyalin görsel sanatlar eğitimi müze bilinci öğrenme alanında kullanımı üzerinde

durulacaktır. İlköğretim birinci kademe görsel sanatlar eğitimi müze bilinci öğrenme alanında materyal kullanımının öğrencinin öğrenmesinde ve uygulama çalışmalarında etkisi var mıdır? Sorusu araştırılacaktır.

Materyal kullanımının ve materyal desteğinin sanat eğitimi öğrencisinin öğrenmesinde ya da eğitiminde etkisi var mıdır? Sorusundan hareketle yapılması düşünülmüş bir tez çalışmasıdır. Sanat eğitimi öğretmenin sanat derslerini materyalle destekleyerek işleminin sanat eğitimi öğrencisinin eğitimine etkisi araştırılacaktır.

1.2. Amaç ve Önem

Sanat eğitimi, kendini ifade edebilen, öğrenen, öğrenmeyi öğrenen, iletişim kurabilen, yorum yapan ve karar veren bireyler yetişmesine yardımcı olur.

Eğitim bütünlüğü içerisinde önemli bir yere sahip olan materyalin ve kullanımının görsel sanatlar dersi içinde önemi büyüktür. Bu çalışmada, ilköğretim birinci kademe görsel sanatlar dersi öğrenme alanlarından müze bilinci öğrenme alanının materyal destekli aktarılmasının öğrencilere nasıl katkılar sağladığını ve uygulama çalışmalarına nasıl yansıtıldığını öğrenmeye çalışmak amaçlanmıştır.

1.3. Sayıtlar (Varsayımlar)

Bu araştırma sırasında aşağıdaki kabuller yapılmıştır. Ulaşılan sonuçlar ve yapılan yorumlar bu kabuller çerçevesinde gerçekleştirilmiştir.

- Çeşitli kaynaklardan elde edilen bilgiler gerçeği yansıtmaktadır.
- Araştırmaya alınan denekler test sorularını içtenlikle cevaplamışlardır.
- Uygulamaya dayalı elde edilen sonuçların doğruluğu kabul edilmektedir.
- Ele alınan örneklem grubunun Konya ilindeki İlköğretim birinci kademedeki 5. Sınıf öğrencilerini temsil ettiği kabul edilmektedir. Bu çalışmada sanat eğitiminde kullanım eksiklikleri olduğu kaynaklardan ve sanat eğitimcilerinden edinilen bilgiler dâhilinde tespit edilmiştir. Bu çalışmada bilimsel araştırma yöntemlerinden deneme modellerinden değişkenler

yöntemi kullanılmıştır. Yöntemin uygulama çalışmaları birebir öğrencilere yaptırılarak materyal kullanımının etkisi incelenecektir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma Konya il merkezinde belirlenen Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okulu birinci kademe 5. Sınıf öğrencilerinden seçilen deney ve kontrol gruplarıyla sınırlıdır. Ayrıca kaynak olarak yararlanılan kitapların, makalelerin, sempozyumların, elektronik kaynakların ve uygulama çalışmalarında verilen değerlendirmelerin bilgileri ile sınırlıdır.

BİRİNCİ BÖLÜM

GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ

1.1. Sanat Eğitiminin Tanımı

Eğitim, bireyin doğumundan ölümüne kadar geçirdiği yaşantısında planlı ya da plansız olumlu veya olumsuz olarak kazandığı davranışlardır. En geniş anlamında insan yetilerinin olanakları ölçüsünde geliştirilmesi anlamına gelir. Söz gelişi, insanın beden yetilerinin geliştirilmesi beden eğitimi olduğu gibi, insanın zihin yetilerinin geliştirilmesi de, insanın bilgice eğitilmesi anlamına gelir. Yine insanın istem yönünden geliştirilmesi de ahlak eğitimi ifade eder. Buna göre, insan, tüm yetileri bakımından bir eğitim süreci içinde bulunur. Ancak, insan ne yalnız bir beden ne yalnız bir akıl ne de yalnız bir istem varlığıdır. İnsan, aynı zamanda bir duyular varlığıdır, duyarlığı olan bir varlıktır. Duyular bir yeti olduğu gibi, duysal yaşam da insan için bir olanaklar dünyasıdır. O halde, bir yeti olarak insan varlığının da geliştirilmesi gerekir (Tunalı, 1980: 197). Bu anlamda eğitim hem örgün, hem de yaygın olabilmektedir. Planlı yapılan eğitim, okullardaki (örgün) eğitim olarak düşünülmelidir. Yaygın eğitimden ise, okul dışında planlı bir şekilde yapılmayan eğitim anlaşılmalıdır (Buyurgan ve Mercin, 2005: 105).

18. Yy' a dek bir örgün sanat eğitiminden, daha doğrusu, öğretiminden söz edilemez. Yüzyıllar boyunca sanatçı daima usta- çırak ilişkisi içinde yetişmiştir. Büyük oranda lonca sisteminin bir sonucu olan bu yetişme düzeni, Batı' da kapitalizmin gelişmesiyle birlikte loncalar ortadan kalkınca zorunlu olarak yerini okul- içi öğretime bırakmıştır. Akademiler bu yeni gereksinmenin bir sonucudur. Çağdaş sanat eğitiminde ise en önemli ve ilerici atılımlar 1919 ile 1933 arasında Bauhaus bünyesinde gerçekleştirilmiştir (Sözen ve Tanyeli 1999: 208). “Sanat Eğitimi “ okullarda bugün yer alan Resim İş Dersi karşılığı kullanılmak istenen bir tanımdır. Sanat eğitimi yeni bir tanım olarak bilim çevrelerince benimsenmiş görünse de bunun; tanım, kavram ve kapsam olarak tam yerine oturduğu söylenemez. Resim İş Dersi, sanat eğitimi, sanat öğretimi, estetik eğitim, temel sanat

eğitimi, sanat yoluyla eğitim, sanata doğru eğitim... Gibi birçok kavram ülkemizde oldukça yerleşmiş bir durumu sergiler (Kırışoğlu, 2002).

Sanat eğitimi, kişiye ne öğreteceğini değil de nasıl üreteceğini, bu işi daha güzel nasıl yapacağını öğretmektir. Bir başka deyişle “kişide, bir sanat eseri karşısında etkilenen bütün zihinsel yetenekler ve süreçleri, duyma, algılama, düşünme, hayal etme, anımsama ve çağrışım gibi düşünceleri eğitmektir (zkale, 2000).

Bunlarla birlikte sanat eğitimini şöyle tanımlamak mümkündür. Bireyin duyu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilmeye yeteneklerini ve yaratıcılık gücünü estetik bir düzeye ulaştırmak amacıyla yapılan tüm eğitim çabasına, ya da bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli estetik değişiklikler oluşturma sürecine sanat eğitimi denir (Arıkan, 2005: 9).

Sanat eğitiminin amacı ise; bağımsız, üretici düşünce ve davranışı, girişimci olmayı ve yaratıcı etkinlikte bulunmayı sağlamak, bizzat yaşayarak tanıyıp değerlendirerek sanatsal biçimlendirme olayına katılmak, dünyaya geniş bir perspektifle bakabilmek, algılayabilmek ve bunun için gerekli davranışları edinebilmenin bir yoludur (Görgülügil, 2001: 6). Aynı zamanda sanat eğitimi bir organizasyon yöntemidir. Görsel algılamaya dayalı bir takım teoriler önderliğinde, çocuğu madde yani, malzeme ile düşünceleri arasında çeşitli bağlantılar kurmaya, buluşlar yapmaya alıştıran bir metottur. Ve metod, böylece çocuğun elinde gelecekte de bilinçli olarak kullanabileceği bir araç olacak ve kişiisel bir hüviyet kazanacaktır (Gökaydın, 1985: 46).

San’a (2003) göre ülkemizde sanat eğitiminin kapsamı “sanat yoluyla eğitim”, “sanat için eğitim”, “temel sanat eğitimi”, “estetik eğitim”, “mz’sel eğitim”, “görsel iletişim” gibi adlandırmaların da incelenerek açıklığa kavuşturulması gereken, ayrı ayrı sanat eğitimi anlayışlarıdır.

1.1.1. Sanat Eğitiminin Beş Alanı

1. Görsel-Yorumsal Sanatlar (Plastik Sanatlar)

2. Dilsel ve Sözel Sanatlar Alanı(Yazın Sanatı)

3. Sessel Sanatlar Alanı (Müzik Alanı)

4. Devinim ve Devim Duyusal (Kinestetik)Sanatlar Alanı (Harekete Dayalı Sanatlar-Dans vb. sanatlar)

5. Eylem Sanatları Alanı (Tiyatro-drama ve Gösterim Sanatları)

Böyle bir sınıflamada, ne yazın sanatı güzel sanatlar kavramının dışında kalmaktadır ne de dans ya da sinema, film, video ya da müzikal, mim gibi sahne sanatları örnekleri güzel sanatlar kavramının dışında kalmamaktadır (San, 1998).

Sanat eğitimi, okullarda bugün okutulmakta olan Görsel Sanatlar Eğitimi dersi karşılığı kullanılmak istenen bir tanımdır. Sanat eğitimi kimi zaman da tanımı kullanan kişi ve kuruma göre anlam değiştirmektedir. Sanat eğitimi ile ilgili aynı konunun tartışıldığı ortamlarda bile yanlış anlamalar sürüp gitmektedir. “Sanat Eğitimi”nin yeni bir alan ve yeni bir tanım olmasından kaynaklanan bu karşılığın öteki nedenleri arasında, kurumlar arası iletişim eksikliğini tanım ve terim üretmede kurumlaşmamış olmayı; çeviri yoluyla dilimize girmiş terim ve kavram çeşitliliğini sağlayabiliriz. Ayrıca bilim ve sanat çevrelerince kullanılarak yaygınlaştırılmaya çalışılan “sanat eğitiminin yalnız görsel sanatlar dallarında yapılan eğitimi mi belirlediği yoksa tüm sanatları içine alan geniş bir anlam mı taşıdığı hala tartışma konusudur. Read “Sanatın Anlamı” adlı kitabında “sanat” sözcüğünün daha çok plastik ya da görsel sanatlara bağlandığını, ancak tüm sanatları kapsayan geniş bir tanım olarak ele alınması gerektiğini söyler. (Kırısoglu,1991)

1.2. Sanat Eğitiminin Gerekliği

“Sanat alışılmış tanımında; insan duygu ve düşüncelerinin, doğada bulunan çeşitli araç ve gereçlerle ifade edilmesi biçimidir. Ancak bu tanım günümüzde daha farklı algılanmakta ve sanat yapıtında güzellik bir kavram olarak aranmamaktadır. Bunun yerine çağımızda, doyurucu estetik yaşantılar oluşturmak amaçlanmaktadır. Kuskusuz zaman süreci içinde sanatın tanımı her insan ve topluma göre farklılık göstermektedir, bu da kültür zenginliğinden kaynaklanan bir düşünce olarak değerlendirilmelidir”. (Tepecik, 2003: 163).

20. yüzyılın başından bu yana sanat eğitimi kavramı, kapsamsal ve genel anlamda, sanatların tüm alanlarını ve biçimlerini içine alan, okul içi ve okul dışı yaratıcı sanatsal eğitimi tanımlamaktadır. Dar anlamda ise okullarda sınıflarda ki ve ilgili bölümlerdeki bu alana ilişkin olarak verilen dersleri tanımlar. Yaygın ve tümel anlamında kullanıldığı özellikle belirtilmedikçe, sanat eğitimi, daha çok “plastik sanatlar alanında verilen eğitim” biçiminde anlaşılmaktadır. Her iki durumda da sanat eğitimi, yetişkin eğitiminden çok, yetişmekte olanların genel eğitim süreci içinde ele alınmaktadır (San, 2003: 17).

Sanat eğitimi, insanın genel eğitimi içerisinde önemli bir yere sahiptir. Yaygın biçimde düşünüldüğü gibi, sanat eğitimi sadece yeteneklilerin eğitimi için “lüks” değil, herkes için gerekli bir kişilik eğitimidir. Burada sanat eğitiminden amaçlanan, sanatçı yetiştirmeye yönelik eğitim değil, bireyin sanat yoluyla eğitimi, yani bireyin estetik eğitimidir. İnsanın yaratıcı güçlerini ortaya çıkarmasına yardımcı olacak şartları hazırlayan ve bireyin kişilik kazanmasını amaçlayan bir etkinliktir (Gençaydın, 1990: 44). Bir duygu ve akıl varlığı olan insanın sadece akıl yönünün geliştirilmesi onun tam insan olabilmesi için yeterli değildir. Yalnızca mantıksal eylemler insanı duygu dünyasından uzaklaştırarak çıkarla ilgili değerlere yönelir. İnsan sadece “kafasıyla yaşamaz”, duygu değerlerine de gereksinimi vardır. Kuşkusuz her şey akla dayanır. Ancak söylenmek istenen, ruhsal doyumun önemli olduğu ve duyarlılığın geliştirilmesinin gerekliliğidir (Gençaydın 1993: 3). Aynı zamanda sanat eğitimi bir organizasyon yöntemidir. Görsel algılamaya dayalı bir takım teoriler önderliğinde, çocuğu, madde, yani malzeme ile düşünceleri arasında çeşitli bağlantılar kurmaya, buluşlar yapmaya alıştıran bir yöntemdir ve bu yöntem, böylece çocuğun elinde gelecekte de bilinçli olarak kullanabileceği bir araç olacak ve kişisel bir biçim kazanacaktır (Gökaydın 1998: 11). Bu iddiaların her birinin geçerli bir temeli vardır ve bu temel bazen eğitsel araştırmalara da dayanmaktadır. Sanat eğitiminin gerekliliğine ilişkin görüşlerin temelinde “yaratıcılık” odaklı bir yaklaşım gözlenmektedir (Alakuş, vd. 2005: 27).

Sanat eğitimi, yanlış ve yaygın bir kanıyla yalnızca yetenekli öğrenciler için değil herkes için gereklidir. Böyle bir bakış açısıyla yaklaşıldığında yeteneği olmadığı düşünülen çocuklar, kişilik gelişimleri üzerinde sanatın sağlayacağı olumlu

katkılarından mahrum bırakılmış olacaktır. Çocuk veya genç, sanat eğitimi yoluyla bakmak yerine görmeyi, işitmeyi, dokunmayı, tat almayı, dokunduğunu hissetmeyi, kısacası farkında olmayı, algılamayı öğrenecektir. Çevresini hakkıyla algılayıp onu biçimlendirmeye yönelmek için bu gereklidir. Yalnızca bakmak değil, “görmek”, yalnızca duymak değil, “işitmek”, yalnızca ellerle yoklamak değil “dokunulanı duymak” yaratıcılık için gerekli aşamalarıdır (San, 1985: 17; Yılmaz, 2007: 17-18). Çocuğun kendini özgürce ifade edebildiği bir ortamdır. Çocuğun kişiliğinin gelişmesinde, kendine güvenmesinde önemli rol oynar. Atölye derslerinde paylaşma, sorumluluk, düzen, malzemeyi kullanma konularında bilinçlenir. Sanat eğitimi, özgür, barışçı, insancıl, yaratıcı, toplumu ile bütünleşmiş, değişen şartlara göre kendini yenileyebilen, geleceğin izlerini yansıtan çocukların yetişmesi için vazgeçilmez bir dünyadır. Sanat eğitimi çocuklara, kültür, sanat ve tarih değerlerini kazandırırken aynı zamanda onların özgürce yaratıcı güçlerini ortaya koyabilecekleri bir süreç olmalıdır (Buyurgan, 2001: 12–13).

Bir toplumun kültür düzeyini, o toplumun yetişmiş sanatçıların ve sanattan anlayan, değer yargıları gelişmiş kişilerin çokluğu belirler. Bu nedenle, sanat toplumların kültürel gelişmelerinin göstergesidir (Kırıçoğlu, t.y. : 74). Sanatın evrimi, gücü ve etkinliği de bilgi birikiminden yararlanarak görevini yerine getirir, en iyi iletişim aracı olmayı başarır. Hem bu, hem de kültür farklılıklarından dolayı sanat ile eğitim arasında doğrudan bir ilişki vardır. Nasıl ki, bir yabancı dili anlayıp konuşmak için o dili öğrenmek zorunluysa, sanatı kavramak, sanat eserinde (sanatsal davranışta) iletilmek istenen duygu ve düşüncüyü anlatmakta bir sanat kültürünü gerektirir (Erbil 1990: 64).

Zaman zaman ‘batıda bunca yetişmiş sanatçıya karşın, bizde parmakla gösterilecek kadar azdır’ diye hayıflanırız. Bu alanda yeteneğimizin eksikliğinden mi? Yine bu alanda kültürel temelimizin olmayışından mı? Hayır; yetenekli insanlarımızın varlığından hiç kuşumuz yok. Her zor koşulda varlıklarını uluslar arası düzeyde kanıtlayan sanatçılarımız, hepimizin çok yakından tanıdığı yetenekli çocuklarımız bunun açık kanıtıdır.

Kültürel temelimizde ise; ülkemiz kültürel zenginliklerle dolu bir hazinedir. Müzelerimiz bu binlerce yıllık hazinelerle dolup taşar. Anadolu yine birbirinden

güzel ve değerli el sanatı ve halk sanatıyla doludur. Öyle ise eksiğimiz nedir? Eksiğimiz her bakımdan yeteneğine inandığımız insanımızı, yine her an iç içe olduğumuz kültürel temelimize bir araya getirecek sanat eğitimidir. Okullarda sanat eğitimi yaratıcılığın geliştirilmesinde en önemli çalışma alanlarından biridir. Gerçekte her ders kendi içinde yaratıcılığı geliştirici olmalıdır. Ancak, sanat eğitimi, gerek çalışma biçimi, gerek bu çalışmalarda kullanılan araç- gereç bolluğu ve gerekse öğrenciye sağladığı çalışma özgürlüğü nedeniyle kuşkusuz öteki dersler arasında çok önemli bir yere sahiptir. Sanatın bu çok yönlü önemi ve işlevlerinden dolayıdır ki, eğitim içindeki yeri ne ihmal edilebilir, ne yadsınabilir ve ne de bir başka şeyle doldurulabilir (Kırıçoğlu, t.y.: 74).

“Bir milleti yaşatmak için bir takım temeller lazımdır ve bilirsiniz ki bu temellerin en mühimlerinden biri sanattır. Bir millet sanattan ve sanatçıdan mahrumsa tam bir hayata malik olamaz. Böyle bir millet bir ayağı topal, bir kolu çolak sakat ve alil bir kimse gibidir. Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş olur”. “ İnsanların yaşamına, çalışmalarına egemen olan güç, yaratma ve buluş yeteneğidir.” Atatürk’ ten yapılan bu iki alıntı sanat eğitiminin neden önemli olduğuna açıklık getiriyor (İpşiroğlu, 1998: 25). Bugün için, öğrencilerin estetik duyarlılığını geliştiren, kendi güçlerini ve önemli olacak görsel gerçekleri tanımlarında önderlik eden, düşünme güçlerini artıran sosyal alışkanlıklarını ve yaratıcı bireylerin oluşmasını sağlar. Estetik duyarlılığın varlığı ve yaratıcılık, toplumları gerilemekten, banalleşmekten korur. Türk toplumunun yücelmesi ve mutluluğu yönünde çizilmiş bir hedefe, yalnızca kuramsal bilgilere boğulmuş kişilerle değil, fakat yaratıcı gücü gelişmiş çok yönlü düşünebilen vatandaşlık sorumluluğu ve dayanışma duygusu ile dolu, tüketici değil, üretici bireylere ulaşılabilir. Büyük Ata’ mızın her zaman derin bir inançla belirttiği, insanımızda var olan zekâ potansiyelinin, bu çağdaş eğitim sistemi ile işlenerek ortaya çıkarılması, yine ulu Ata’ mızın işaret ettiği, gelecekteki düzeye varabilmek için, en önemli ve sağlam teminat olacaktır (Gökaydın, 1998).

Günümüzde çağdaş sanat eğitimi, sanattaki düzenli bir öğretimden birçok yarar sağlandığını onaylamaktadır. Sanatın bilim, dil ve matematik gibi öğretilebileceğini

belirtirken, sanat öğretiminin dünyayı bilinçli olarak anlamak için esas olduğunu da hatırlamak gerekir (Alakuş vd., 2005: 27)

Tekrarlamak gerekirse, sanat eğitiminde öğrenci (çocuk) yaparak öğrenecek, öğrendikçe yapacak, kuramlar ortaya çıkaracaktır. Her şey yavaş yavaş öğrencinin öz malı olacaktır. İşte o zaman yapılanın, niçin yapıldığını anlayacak ve yapılan çalışma anlam kazanacaktır. Böyle bir durum, öğrenciye güven verecek, ondaki sorumluluk duygusunun gelişmesini sağlayacaktır. Bunun sonucu olarak öğrenci de, çalışmalarını etrafındakilere sorarak değil, kendi kararları ve beğenileri doğrultusunda ortaya koyacaktır. Başından beri ortaya konan gerçeği bir kere, daha açıklamak gerekirse: Temel sanat eğitimi sistemi, deneyseldir ve sistem olarak düşünebilmeyi, düşünce ürünlerini yansıtmayı kapsar (Gökaydın, 1998: 5-12).

1.3. Sanat Eğitiminin İlkeleri

Bireylerin ve kurumların başarıları, toplumsal yapı içinde varlık nedenlerini sorgulayabilmelerine bağlıdır. Doğru sorgulama başarının nedeni olan davranış biçimlerini ortaya koyar. Bu davranışlar onların varlık nedenlerinin dayandığı ilkelerdir (Ünver, 2002).

Son yıllarda sanat eğitiminde büyük değişimler olmuştur. Eskiden sanat, çocuğa devredilen bir ders iken, şimdi onun fikir ve duygularını dışa aktarabildiği bir araç olmuştur. Bir zamanlar öğretmen çocuğa nasıl resim çizebileceğini gösterirken şimdi böyle bir şeyin ne denli yanlış olduğunu anlamış bulunuyor.

Artık çocuğa “ resmin nasıl çizildiğini” değil, coşturucu konularla onu doğru bir yola aktarıp resmin yapılmasını sağlıyor. Onu kendi özgür gidişine bırakıp hiçbir zaman resmin yapılışına karışmıyor. Kendi kişisel ayrılıklarımız gibi her çocuğunda öz inancı, öz bir anlatım biçimi vardır. Birçok araştırma sonucu çocuğun öğrenme gücünün o andaki istek ve ilgisine sıkı sıkıya bağlı olduğu görülmüştür. Doğru bir eğitimin elinde sanat dersleri her çocuğun özgür ve yaratıcı olmasını sağlar (Kehnemuyi, 1995: 18). Geleceğin çağdaş, uyumlu, araştırmacı, üretici, sanatsal yaşamdan daha çok pay alan etkin bireylerini amaçlayan sanat eğitiminin başarısı da alana özgü ilkelerin uygulanmasına bağlıdır.

Bu ilkeler şunlardır:

- Her çocukta yaratıcı güç vardır ve sanat eğitimi herkes için gereklidir.
- Sanat eğitiminde bireysel farklılıklar göz önünde tutulmalıdır.
- Sanat eğitimi çocuğa göre olmalıdır.
- Sanat eğitimi dersleri diğer derslerin uygulama alanı olarak düşünülmemelidir.
- Sanat eğitimi dersi iki ve üç boyutlu çalışmaları kapsar.
- Sanat eğitimi dersi yaratıcılığa dayanmalıdır.
- Sanat eğitimi derslerinde gerekli ilgi ortamı yaratılmalıdır.
- Sanat eğitiminde çevre olanakları göz önünde tutulmalıdır.
- Sanat eğitimi fırsat eğitimi ilkesine yer verilmelidir.
- Sanat eğitiminde işlerin bir bütün olarak değerlendirilmesine ve sergilenmesine önem verilmelidir.
- Sanat eğitiminde sanat tarihi, estetik, uygulamalı çalışmalar ve sanat eleştirisi anlamlı ve öğretici bir biçimde birleştirilmelidir (Ünver, 2002).

Sanat eğitimindeki bu ilerlemelere rağmen hala, üç adımda bir civcivin nasıl çizileceğini tahtaya yaptığı şemayı kopya ettirerek, resim çizmeyi öğrettiğini zanneden öğretmenlerin yanı sıra, çocukları başıboş bırakmanın öğretim olduğuna inananları da görüyoruz. “Halbuki sanat eğitiminin belli bir disiplin içinde uygulanması zorunluluğu vardır”. John Dewey, “bu sağlanmazsa çocuklar, dersin esas amacı olması gereken, yaratıcı, yapıcı, anlatımcı, disiplinli, sosyal ilişkileri dengeli, sabırlı olma gibi yetenekleri kazanamazlar” der. Sanat eğitimini kuvvetle etkileyen bir disipline sanat eğitimcisi bütünü ile inanmalıdır, ancak bu inandığı disiplin çocuğun en iyiyi, en üstünü, en doğruyu denemesi, araması sonucu ortaya çıkan, içten gelen disiplindir (Gökaydın 1998: 5).

1.4. Görsel Sanatlar Eğitimi

Görsel sanatlar; edebiyat, sahne sanatları ve müziğin yanı sıra, dünyanın zihinsel ve pratik olarak özümlemesinin kendine özgü bir tarzı ve yolu olarak, insanın sanatsal etkinliği içinde yer alan geniş sanat dalı; insanın kendi çevresindeki nesnel gerçeklikle olan yaratıcı, etkin, dönüştürücü ilişkisinin bu tarz ve yolda anlamlı olarak dile getirilişi. Görsel sanatlar gerçekliğin görsel olarak kavranan, nesnel yansılarını veren, alımlayan kişide zihinselliğini ayırıştırarak ve zenginleştiren bir estetiksel yaşantıya götüren tüm sanatsal etkinlik alanlarını kapsar. Doğrudan görsel duyu üzerinde etki yapacak biçimde imgesel yansılar, gerçekliğe ilişkin bilgiler, görüşler geliştirmeye çalışarak, insanların estetiksel duyu alanını harekete geçirmeye, yaşantı ve yargılama gücünü uyandırmaya bakar (Kabacalı, vd.1991: 328-329).

Görsel Sanatlar Eğitimi; Sanatların yasa ve tekniklerini kullanarak bireye estetik kişilik kazandırmayı hedefleyen bir eğitim alanıdır. Bireyin yaşamının ve onu çevreleyen toplumun vazgeçilmez bir alanını oluşturur. Birey bilerek ya da bilmeyerek yaşamının her kesitinde bir görsel sanat ürünü ile karşı karşıya kalır. Bu gerçeklik onu hem ruhsal, hem de fiziksel olarak etkilemektedir. Çocukların ve gençlerin örgün eğitim içerisinde, çeşitli yaş gruplarına mensup bireylerin yaygın eğitim yoluyla sanatsal yeteneklerini geliştirmek görsel sanatlar eğitiminin kapsamı içerisinde yer almaktadır. Özellikle çocukların görsel sanatlar eğitimi alması, onların hayatında kullanabileceği beklenen davranışları edinebilmesi için zorunludur (Buyurgan ve Mercin, 2005: 108).

Sanat eğitimi sürecinde; algılama, bilgilenme, düşünce, tasarlama, yorumlama, ifade etme ve eleştirme davranışları estetik ilkeler doğrultusunda sanatların dili kullanılarak edinilir. Bu eğitim alanında birey; resim, müzik, tiyatro, dans, şiir, öykü, heykel, seramik, fotoğraf, yaratıcı drama, film, video gibi sınırsız sanat evrelerinden, kendine en uygun dili seçme şansına sahip olarak kendini ifade etme olanağı bulmaktadır. Görsel Sanatlar Eğitimi, eğitim ile sanatın değişik konumlarda, değişik boyutta ve ağırlıkta bir araya geldiği bir alandır. Bireyin sanatı anlaması ve ona tepki vermesi onun için olumlu yaşantılar kazanmasında etkili bir araç olabilir. Çevreyle ilk tanışma, görme, algılama, adlandırma ve düzenlemeyle

başlayan sanat eğitimi daha sonra ürün verme, tat alma olarak gelişir. Örgün eğitim içerisinde verilen sanatsal ürünler de bilgi ve deneyimin izleriyle bütünleşerek bir disiplin, alan olur. Burada artık sanat, ürünü, tarihi, eleştirisi ile öğrenilen ve öğretilen bir ders halindedir (Aykut, 2006).

Görsel sanatlar; resim, heykel, mimarlık, grafik sanatlar, endüstri tasarımı, uygulamalı sanatlar, sinematografi, moda tasarımı, bilgisayar sanatı gibi oldukça geniş bir alanı kapsar. Geniş anlamıyla “görsel sanatlar eğitimi” ise eğitim biliminin bir dalı olarak sanatın, estetiğin, sanat tarihinin eğitim ve öğretimiyle ilgili bütün sorunlarıyla ilgilenir (Kırıçoğlu, 2002).

Görsel sanatlar eğitimi alanında kullanılan öğretim yöntemleri diğer alanlarda olduğu gibi konu alanlarının neler olabileceği, öğrenilmesi gerekli bilgilerin nasıl aktarılacağı, kullanılacak eğitim teknolojilerinin nasıl yapılandırılacağını içerir. Öğrencilere sadece anlatılarak verilen bir görsel sanatlar eğitimi eksik kalır. Bireyin sanat eseriyle doğrudan karşı karşıya gelmesi, eser üzerindeki sanatın ilke ve elemanlarını, güzeli, estetik değerleri görebilmesine ve tanımlamasına yardımcı olur. Özellikle teknik özelliklere göre uygulanan yöntemlere baktığımızda, derste kullanılacak malzemenin öğrenci önünde uygulayarak, yaparak öğrenme, söylev şeklinde sunma, konuyu ve olayı örneklerle gösterme biçiminde değişik yöntemlerle oluşturulması önerilmektedir. Ayrıca bu konuda bilgisayar destekli eğitim modelinden faydalanılabileceği vurgulanmaktadır.

Bunun için, görsel sanatlar eğitimi araştırmacıları gelişmelerden doğan ihtiyaçları karşılayabilmek için kendini yenileyebilme çabası içerisine girmiştir. Amerika’da araştırmaların büyük bir bölümü Uluslararası Sanat Yoluyla Eğitim Kurumu (INSEA) tarafından yapılan kongreler, araştırma ve sempozyum gibi etkinliklerle olmuştur. Türkiye’deki görsel sanatlar eğitimcileri de onları takip etmekte geri kalmamıştır (Aykut, 2006).

Görsel sanatlar dersi öğretim programına (2006) göre Sanat eğitimi; Bireye çağdaş yaşama katılma ve özgür düşünme fırsatı kazandırır. Toplum için birbirini anlayan, eleştiren ve saygı duyan insanların yetiştirilmesine olanak sağlar. Sanat yaşama özgün biçimler verir. Kültürlerin anlaşılmasının önemini kavrama, kendi

kültürümüze sahip çıkma, onu yaşatma ve gelecek kuşaklara aktarmada etkin bir rol üstlenir. Bu açıdan görsel sanatlar eğitimi, eğitimin her basamağında herkes için gereklidir. Öğrencilere yaşamlarında avantajlar sağlar. Çünkü bütün çocukları kültür, sezgi, akıl yürütme, imgelem ve hüneri açıklama ve iletişimin yegâne biçimlerine doğru geliştiren derece derece birçok okuryazarlık tipi inşa eder. Bu süreç yalnız etken bir beyin değil, eğitilmiş olmayı da gerektirir. Görsel sanat eğitimi topluma da avantajlar sağlar. Çünkü sanat öğrencileri insanın geçmiş ve bugünkü deneyimlerini anlamak için güçlü araçlar edinir.

Onlar diğerlerinin sahip olduğu sıklıkta çok farklı düşünme, çalışma, kendini açıklama yollarına saygı duymayı, standart yanıtların olmadığı durumlarda karar vermeyi öğrenirler. Sanat çalışmasıyla öğrenciler kendi doğal yaratıcılıklarını canlandırır; onu karmaşık ve rekabetçi toplumun ihtiyaçlarını güçlendiren öğrenme hazzı gerçek, elle tutulur ve güçlü hale gelir. Görsel sanatlar eğitimi bu nedenlerle eğitim sistemi içerisinde özel bir yere sahiptir. Görsel sanatlar eğitimi içerisinde yer alabilecek alanlar arasında galeriler ve müzeler önemli bir yer tutar. Öğrencileri kapalı sınıf veya sanat odası atmosferinden uzaklaştırarak daha canlı, yaşayarak ve deneyim edindiren bir ortamda görsel sanatlar dersini gerçekleştirmek, öğretmenler kadar öğrencileri de mutlu edecektir. Bu bakımdan okul çağındaki bireylerin nitelikli bir görsel sanatlar eğitimi alabilmesinde müzeler gereklidir (Buyurgan ve Mercin, 2005: 24).

Görsel sanatlar dersinde içerik olarak; “ Görsel Sanat Kültürü”, “ Müze Bilinci” ve “Görsel Sanatlarda Biçimlendirme” olarak üç öğrenme alanı belirlenmiştir. Görsel sanatlar eğitimiyle sanattan zevk alan, sanatı içselleştiren, bilinçli, estetik zevke sahip ve eleştiri yapabilen nesiller yetiştirilmesi hedeflenmiştir.

1.5. Eğitim Öğretimde Sanat Eğitimcisinin Yeri

Socrates “Dünyada her şeye kıymet biçilebilir. Ama öğretmenin eserine kıymet biçilemez “ derken, Atatürk; “ Bir millet savaş meydanlarında ne kadar parlak zaferler elde ederse etsin, bu zaferlerin sürekliliği ancak eğitim ve kültür ordusuna bağlıdır.” Der. Bu konuda en büyük görev öğretmenlere düşmektedir (Özsoy, 2003).

Sanatın öğretici, eğitici amaçlarının başındaysa Aristophanes: “Öğretmenler çocuklar için, şairler gençler için” diyerek, gençlerin şiir ve sanat yolu ile öğrenecekleri pek çok şeyin olduğunu göstermeye çalışmıştır. Eflatun ve Aristo da aynı görüşü savunan düşünürlerdendirler. XX. Yüzyıl düşünürleri de aynı görüşlere dayanarak, sanata insanları kurtarıcı bir ödev yüklemişlerdir (Ersoy, 1995).

Eğitim süreci uzun soluklu ve sabır isteyen bir uğraştır. Bunun en önemli sorumluluğunu da büyük ölçüde öğretmenler üstlenmektedir.

Teknoloji alanındaki gelişmelerin eğitime olan katkısı öğretmenin eğitim sürecindeki rolünü azaltmamış, hatta arttırmış, ona yeni roller yüklemiştir.

İyi bir öğretmen, kendi kişiliğini çözümlene, eksik ve kusurlu yönlerini giderme konusunda sürekli kendini eğitmelidir (Özsoy, 2003: 61). Sanatsal yaratıcılıkta başarılı öğrenciler yetiştirmek için öğretmenlerin de yaratıcı bir kişiliğe sahip olmaları gerekir. Öğretmen yaratıcı davranışların ortaya çıkması için gerekli ortamları hazırlayarak, öğrencilerin karşılaştıkları sorunlar karşısında yeni ve orijinal çözümler üretmesini sağlar. O halde öğrencilerin yaratıcı davranış sergileyebilmeleri sadece onların kişilik özellikleriyle sınırlı değil, diğer faktörlerin yanında, öğretmen tutumlarıyla da yakından ilgilidir (Yolcu, 2004: 203). İyi bir sanat eğitimcisi, bir kılavuz, bir danışmandır. Yine kişisel ve yaratıcı anlatıma ve çocuğun söylemek istediğini kendi istediği biçimde söylemesi gereğine de inanır. Aynı zamanda, çocuğun, içinde bulunduğu topluluğun bireyleri ile teker teker bir birlik ve beraberlik duygusu içinde olmasından da yanadır (Gökaydın, 1998: 5).

Öğretmenler mesleki bir sorumluluk içinde, program, araç- gereç, makine-teçhizat ve diğer donanım öğelerini birbiriyle ilişkili olarak planlamak ve gerçekleştirmek zorundadırlar (Başak, 2002). Türk düşünürü Mevlana'da; Öğretmenin ay gibi aydınlatan, güneş gibi ısıtıcı ve olgunlaştırıcı, canlılara hayat verici olması gerektiğini söylemiş, İbni Sina da “ Öğretmen dürüst, insafli, temiz ve kibar olmalı, çocuk eğitimi ve öğretimini bilmeli, çocukların yeteneklerini tanımalı, onlarla ilgilenmeli, yalnız bırakmamalıdır.” Der. (Özsoy, 2003: 63-68).

Sanat Eğitimci, bir toplumun kültür örgüsünün ilmiklerini sanatçı sezgisi ve eğitimci bilgisiyle elinde tutan ve dokuyan kişidir. Bu örgünün gücü, yaygınlığı en

iyi biçimde yetişen sanat eğitimcilerine bağlıdır. Sanatçı başlı başına niteliksel yapısı ile öğretmenliğin bilimsel ve de özverili yapısı yetkin bir sanat eğitimcisi kişiliğinde bütünleşir (Kırışoğlu, 2002).

Öğretmenler öğretim yöntemleri, öğretim amaçlı kullanılacak materyaller, kendi değerleri ve yerleşik bilgileri arasında denge kurmalıdırlar (Güven, 2004). Aynı zamanda öğrencilerin davranış sorunlarını ortadan kaldırmak, öğretme öğrenme çevresinin yaratılması ve sürdürülmesi için gerekli olan hazırlıkları yaparak uygulamalı ve sürdürebilmelidir. Yeni gelişmeleri yakından takip etmeli, gelişmelerden geri kalmamalıdır. Öğretmenin anlattığı konuların eski bilgiler olduğu kanaatine varan öğrenciler derse ilgi göstermeyebilirler ve yeri geldikçe sırf öğretmeni zor duruma düşürmek için bu tür konuları da gündeme getirebilirler.

Konusuna hâkim olan öğretmen, derse gelirken hiçbir kaynak araştırması yapma ihtiyacı hissetmeyecek ölçüde kendisine hazır hisseden öğretmen değildir. Öğretmenler, aynı konuları defalarca anlatmış olmanın verdiği rahatlıkla derslere girerler. Fakat öğretmenler derslerini, yeni gelişmeler, yeni örneklerle zenginleştirerek anlatmazlarsa geçen zaman içinde derslerin içeriğinin güncelliğini kaybedeceğini bilmelidirler (Özsoy, 2003: 69).

Bir eğitici, bir öğretmen değil, kolaylaştırıcı danışman rolünü oynamalıdır. Kendisinden beklenen rolleri gerçekleştirebilmek için başarılı bir eğitimi:

- Öğrenmeyi kolaylaştıran ve destekleyen bir ortam oluşturur, uygun bir hava yaratır.
- Öğrenme ve gelişme ihtiyaçlarını belirler, konu ve kapsamı buna göre düzenler.
- İçeriği ve yöntemi, amaçları ve ihtiyaçları karşılayacak şekilde geliştirir ve kullanır.
- Öğrenme deneyimlerini uygun teknik ve materyallerle bütünleştirir.
- Sonuçları değerlendirir ve öğrenme ihtiyaçlarını yeniden gözden geçirir (Barutçugil, 2002: 82).

Öğretmenlerin materyalin temini, hazırlanması ve kullanılması konularında eğitilmesi/ hazırlanması gerekmektedir. Öğretimde materyal kullanımını yaygınlaştırmak ve bilişim teknolojilerini kullanmak isteyen tüm ülkelerde öğretmen eğitimi konusu alt yapıyı oluşturmada önemli bir adım olarak görülmüş ve gerekli önlemler alınmaya çalışılmıştır (Başak, 2002).

Bu nedenle, bir eğitimci kolaylaştırıcı olmalıdır. Diğer bir ifadeyle, mevcut en iyi yöntemle ve mevcut kaynakları kullanarak öğrencilerin öğrenmesini ve gelişmesini kolaylaştırmalıdır (Barutçugil, 200: 283).

Görsel sanatlar dersi öğretim programına (2006) göre görsel sanat dersi öğretmenlerinin kendi alanlarına ilişkin yeterlilikleri ve beklentileri belirlenmiştir. Programın uygulanmasında görsel sanatlar öğretmenlerinden beklenenlerden bazıları şunlardır,

- Öğrencilerin gelişim basamaklarının özelliklerini kitabi bilgiler yerine gözlem, inceleme, deneyim ve uygulamalardan elde ettiği örneklerle belirlemeleri bunları önemseyerek ve sorgulayarak eğitim aşamasında kullanmaları,
- Öğrencilerin, hangi aşamada olursa olsun; şarkı, türkü, masal, efsane, şiir, fıkra, mani, hikâye gibi diğer sanat alanlarının örnekleriyle uyarmaları ve hayal dünyalarını zenginleştirmeleri,
- Öğrencilerin algı dünyalarını zenginleştirici örneklere ve anlatımlara fırsat vermeleri,
- Öğrencilerin duyarlıklarını zenginleştirecek drama gibi farklı öğretim tekniklerinden yararlanmaları,
- Öğrencilere motivasyon amaçlı motivasyon etkinlikleri sunmaları,
- Öğrencileri eğitim yaşantılarında olabildiğince aktif kılmaları,
- Öğrenme alanı ile ilgili öğretim yaklaşımı, yöntem ve teknikleri ile ilgili bilgi sahibi olmaları,
- Öğrenme alanı ile ilgili bilgi teknolojilerinden yararlanmaları,

- Öğrenme alanı ile ilgili sağlık ve güvenlik önlemlerini almaları,
- Öğrenme alanına yönelik kazanımları gerçekleştirmeye yönelik öğrenme-öğretme etkinlikleri düzenlemeleri,
- Öğrenme yaşantılarında olabildiğince gerçek hayattaki örneklerden yola çıkmalarını,
- Kazanımlara uygun araç ve gereç seçmeleri, hazırlamaları
- Öğrencilerin kişisel, ruhsal, etik, sosyal ve kültürel gelişimlerine katkıda bulunacak etkinlikleri planlamaları,
- İşlenen konuyu önceki ve sonraki konularla ilişkilendirmeleri,
- Öğrenme alanının kazanımlarını öğrencilerin düzeyine uygun biçimde sunmaları,
- Öğrenilenleri öğrencilerin yaşamlarıyla ilişkilendirecek fırsatlar sunarak hem öğrenilenlere karşı motivasyonu hem de öğrenilenlerin uygulanarak kalıcılığını sağlamaları,
- Öğrencilerin sınıfta kendilerini özgürce ifade edebilecekleri güvenli bir öğrenme ortamı sağlamaları ve sürdürmeleri,
- Malzeme seçimlerinde öğrenciyi masrafa sokmaktan kaçınmaları, malzeme israfını önlemeleri,
- Kazanımlara uygun değerlendirme biçimini belirlemeleri, beklenmektedir.

Öğretmenin öğrencilerin gereksinimlerine cevap vermesi, onları tanınması, rehberlik etmesi, istenmeyen davranışlara gösterdiği tepki veya ceza, olumlu davranışlar karşısında verdiği ödül, problemi olan öğrencilerin problemleri ile ilgilenmesi hatta rehber öğretmenle işbirliği içerisinde problemi çözmek için çaba göstermesi, öğrencilerin yeteneklerinin ve zekâ alanlarının farkına vararak öğrenciyi başarılı olacağı alana yönlendirmesi ve desteklemesi gibi. Bir çok faktör hem hedeflerin gerçekleşmesini kolaylaştırmakta hem de iyi bir iletişimin kurulmasını sağlamaktadır (Gezer, 2006). Öğretmen, öğrencilerin düşünce ve görüşlerini dile getirmelerinde, hoşgörülü, kaynak araç- gereçlerin kullanımı ve paylaşımında ise adil

davranmalı, atölye (işlik), çeşitli sanatsal materyaller- malzemeler ve bunların anlamlı kullanımlarına yönelik hedef beklenti ve olanakları önceden belirlemelidir (Artut, 2004).

Gerek öğrenciler, gerekse öğretmenler, etkili öğretimin en önde gelen koşulunun olumlu bir öğretmen- öğrenci ilişkisi olduğunu kabul etmektedirler (Gezer, 2006).

Öğretmenin sınıf yönetimi konusunda yetersiz kalması öfkeye, patlamaya, umutsuzluğa, yıkıma, iş stresine, iş doyumsuzluğuna ve işten uzaklaşmaya neden olabilir. Genel olarak öğretmen sınıfta, öğrencilere karşı duruşuna, fiziki canlılığına, ruhi uyanıklığına, giyinişine, davranış ve hareketlerine, sesine ve kültürüne dikkat etmelidir. Ayrıca; araç gereçlerin hazırlanmasına, öğrencilere dağıtılmasına, öğrencilerden toplanmasına, yerlerine yerleştirilmesine, eksilenlerin bir sonraki ders için tamamlanmasına ve güvenlik önlemlerinin alınmasına özen göstermelidir (Gökay, 2005).

1.6. Çok Alanlı Sanat Eğitimi

Sanat eğitiminin dört alanında (Sanat Eleştirisi, Sanat Tarihi, Estetik ve Uygulama) bilgi ve deneyim kazandırabilmek için Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi (ÇASEY) ya da Disipline Dayalı Sanat Eğitimi Yöntemi (DBAE/ Discipline Based Art Education) denen sanat eğitimi yöntemini bilmek gerekir.

Çocukların sadece yaratıcılıklarıyla değil, aynı zamanda görsel sanatların farklı kültürel ve tarihsel çevreyle olan ilişkilerini kavratma yönüyle de yeteneklerinin geliştirilmesine ihtiyaç vardır. ÇASEY' e dayalı olarak hazırlanan bir programın asıl etkili yönü; öğrenciye sanat eserini üretme, tanımlama, yorumlama ve analiz etme imkanını sağlayarak sanat eseri olgusuna düşünsel boyutta da bakabilmeyi öğretmesidir. DDSE' nin (Disipline Dayalı Sanat Eğitimi/ Çok Alanlı Sanat Eğitimi) başlangıçtaki eksiklikleri veya yetersizlikleri olarak eleştirilen müze eğitimi, multikültürel ve interkültürel yönleri de yapılan ilave çalışmalarla ve bunlarla ilgili gerçekleştirilen program çalışmalarıyla giderilmektedir (Alakuş, vd., 2005: 34).

1.6.1. Sanat Eleştirisi

Sanat eleştirisi, bir sanat yapıtına karşı duyarlı tepki verme sürecidir. Yanlış anlaşıldığı gibi eleştiri hata bulmak işi değildir. Sanatçı eserini yapar bir kenara çekilir. Eleştiriyi ise, sanat tüketicisi dediğimiz birey ya da kitle yapmak durumundadır. Çağdaş sanat eğitimcilerinden Feldman'a göre öznel ve bağlam içinde diye iki çeşit sanat eleştirisi vardır. Bunlar öznel, intrinsic (aslında olan-yaratılıştan- içsel) eleştiride dikkatler tek bir sanat yapıtında gözlemlenen ve duyumsanan bilgidan anlamlar oluşturan özelliklere ilişkin ipuçları üzerinde yoğunlaşır. Bir sanat eserinden edinilen duyuşal bilgiler doğrultusunda kişide oluşan içsel ipuçlarının tümüdür. Bağlam içinde; extrinsic (dışsal) eleştiri, sanat eserinin yapıldığı sosyo- tarihsel zamanlara ilişkin bilgileri araştırma yöntemidir. Bir sanat yapıtını eleştirel bir gözle incelemek bir anlamda o eseri oluşturan simgeleri estetik anlamda okumaktır. Sanat eleştirisinin sanat eğitimi süreci içerisinde yer almasının gerektiği birçok sanat eğitimcisi tarafından savunulmaktadır. Okul düzeyinde yapılan çalışmalar “sanat eseri inceleme” olarak ele alınmaktadır (Danış, 2007: 48; Alakuş, 2005: 35).

Sanat yapıtı incelenirken izlenecek yöntemleri; betimleme, çözümleme, yorumlama ve yargı olarak ele alabiliriz. Betimleme sürecinde; izleyiciyle sanat eseri ilk kez karşılaşır. İlk olarak eser dikkatli ve uzun süre incelenmelidir. İzleyici bu bölümde eserde gördüklerini belirtir. Betimlemenin ikinci aşamasında ise, eserin tasarım elemanları olan renk, çizgi, doku ve formun eser içinde dağılımı ve yoğunluğu tespit edilir. Çözümleme süreci; bu bölüm betimleme bölümünün bir devamı niteliğindedir. Eserin tasarım elemanlarının bu aşamada birbirleri ile ilişkileri ele alınır. Betimlemede olduğu gibi çözümlemede de eleştirinin kendine has dili kullanılır. Çözümleme ve betimleme sanat eseri incelemede yaratıcı bir etkinliktir. Yorumlama süreci; eser incelemede en önemli aşamadır. Eserin konusunun ve biçimsel öğelerinin belirlenmesi son yargıya giden yolun ilk aşamasıdır. Eser için söylenen yorumlar, derin, ilginç, bilgilendirici, mantıklı ve yerinde olmalıdır. Yorumun içinde sanatçının vermek istediği mesaj yer alır. Değerlendirme; estetik yargı sürecinde, eserin genel bir değerlendirilmesi söz konusudur. Bu süreçte hoşlanma ya da hoşlanmama değil bir yargıya varmak önemlidir. Eserlerin yer aldığı

çeşitli kategorilere göre eleştiri yapılır. Bu nokta da esere biçimci, dışavurumcu, yansıtmacı veya duygusal kuramlardan birisi ile yaklaşılmalıdır (Danış, 2007: 50).

1.6.2. Sanat Tarihi

“Sanat Tarihi”, bir sanat eserinin, sanatçının ve o sanat eseri ile ilişkili öteki bilgilerin incelenmesi diye tanımlanabilir. Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminde sanat öğretimini gereğince kavratılabilme, sanat tarihsel yaklaşımlar, sanat tarihsel anlayış evreleri ve öğrenme- öğretme yollarını bilmeye bağlıdır. Sanat tarihi öğretilirken bazı farklı stratejilerin izlenmesi doğaldır. Biçimsel olarak “Sanat Tarihi, yapıtın yaratıldığı ortama bağlıdır ve yaşanan sosyo- kültürel düzen içinde yaratma sürecinin ve sanat yapıtının araştırmasını kapsar.”

Sanat Tarihi öğretiminde sanat tarihsel soru sorma yöntemleri bağlamında “yapıt yoğun” ve “bağlam içinde” diye iki tür soru sorma yöntemi vardır. Sanat eserindeki konu, tema, eserin oluşumu, aktardığı mesajın özellikleri, eserde kullanılan malzemenin tarihini tahmin etme ve çözümlene gibi fiziki ve teknik boyutlarını belirlemede “yapıt yoğun” yöntem kullanılırken; sosyo- kültürel bir yaklaşımla sanat eserinin içinde bulunduğu çevre ve şartları araştırma, sanat eserinin işlevleri, eser ve sanatçısı hakkında bilgi arayışı, eseri destekleyen kişi ve kurumlar, eserin yapıldığı dönemdeki ekonomik ve politik ilişkiler, sanatçıyı etkilemiş olabilecek dinsel, düşünsel ve kültürel özellikleri belirleme de ise “bağlam içinde” yöntemi kullanılmaktadır (Alakuş, 2005: 37).

1.6.3. Estetik

Estetik; öğrencilerin, sanatçıların, sanat eleştirmenlerinin, sanat tarihçilerinin sanat hakkında yorumlarını ve kararlarını incelemenin nasıl yapılacağını öğretir. Bir konu üzerine özel bir deneyim kazanmak da estetik olarak algılanabilir.

Sanatçının yapıtını oluştururken kaygısı güzelliştir. Güzellik, renk, form gibi keyif veren estetik bir özelliktir. Sadece sanatçı değil izleyici de bir eserde güzeli arar. Estetik öğretiminin amacı bireyin sanat üzerine konuşabilmesini sağlamaktır. Farklı estetik kuramları estetik öğretimi içinde yer alır. Estetik konuları sadece sanat eserleri

ile sınırlı kalmamalı çevre, doğa ve günlük yaşamda karşılaşılan her nesne güzellik yönünden ele alınmalıdır. Günlük yaşam söz konusu olduğu zaman ise estetik deneyim gündeme gelir. Estetik deneyimlerde güzellikler bireyi etkisi altına alır. Estetik eğitimin amacı estetik deneyim yaşatmak ve güzellik adına birikim sağlamaktır.

Estetik değerlendirme, bir nesne karşısında görsel ve düşünsel olarak incelenen nesne hakkında kararların incelenmesi ile gerçekleşir. Estetik disiplini, görsel sanatlar eğitimi içerisinde verilirken öğrenci seviyelerinin başlangıçta düşük olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Öğrencilerin seviyelerine ve yaş gruplarına göre hazırlanmış estetik oyunları öğrencilerin seviyelerini arttırmada yardımcı olabilir.

Öğrencilerin estetik değer verme süreçlerine katkıda bulunmak için, oyunların yanı sıra görsel materyaller kullanılabilir. (Danış, 2007: 51- 52).

1.6.4. Uygulama

Dört sanat disiplininin anlamlı ve öğretici bir bileşkede birleştirilmesi Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin nihai aşamasıdır. Uygulamada bazen estetik bazen de uygulamalı çalışmalara fazla ağırlık verilebilir (Alakuş, 2005: 41). Bu alan görsel sanatların okul düzeyinde yapılabilecek bütün faaliyetleri kapsamaktadır. Bu etkinliklerin yapılmasında okulun fiziki şartları, okulun çevresel yapısı ve öğrencilerin sosyo- ekonomik özellikleri önemli rol oynar. Bütün bu koşulları el verdiği oranda sanat uygulamalarına önem verilmelidir. Uygulamalı çalışmalarda öğrenci, bilgi, beceri ve ustalık deneyimlerini alıştırmakla geliştirilebilir. Her çalışmanın sonunda öğrencide biriken bilgi kuramsal öğreti olmaktan çok, her çalışma sonunda öğrencide oluşan niteliksel birikimdir. Bu birikim teknik becerinin yanı sıra belirli bir süre tekrarlı bir şekilde yapılan çalışmalar sonunda oluşur. Bir sanatçı gibi çeşitli malzemeleri kullanan çocuk, yaptığı etkinlik ile bir bağ kurar. Her türlü izlenimlerini, düşüncelerini, imgelerini çalışmasına katan çocuk bir yaratma sürecine girmiştir. Çalışmasını bitirene kadar çocuk hayalindeki çalışma ve yaptığı çalışma ile bir savaşın içindedir. Çocuğun çalışmasında, önceki yaşantıları, deneyimleri ve gözlemleri etkindir (Danış, 2007: 49). Ayrıca uygulamada algısal

becerilerin çeşitli deneyimlerle kazandırılması ile öğrencinin duygu ve düşüncelerini sanat materyallerini kullanarak geliştirmesine, çevresini ve kendisini tanımasına yardımcı olur (Artut, 2004).

Genel olarak uygulamalı çalışmalarda öğrenci öncelikle görmeyi öğrenir. Yani görsel alan içindeki bir sanat yapıtındaki renk, çizgi, form, doku gibi değerleri çalışmasında görmeyi öğrenir. Daha sonra araç ve gereçleri beceri ile kullanmayı ve bu gereçlerin sınırlılıkları içinde çalışmasını tamamlamayı ve izleyiciyi doyuma ulaştırmayı öğrenir. Ayrıca yarattığı formda estetik değerlerin yanı sıra güçlü bir anlatım yapmayı da öğrenir (Danış, 2007: 49).

ÇASEY' ne göre uygulama da önemli bir özellik de dosya içeriği hazırlanmasıdır. Dersin konusu ile toplanan makaleler, kitaplar, resimler, film şeritleri ve konuya ilişkin diğer materyaller böyle bir dosya da toplanabilir. Zaten görsel sanatlar dersi öğretmen kılavuz kitabı (2008), da öğrenci ürün dosyası hazırlanması gerektiğini belirtiyor. İmkanlar ölçüsünde her yıl bir veya iki konu için dosya hazırlatabilen bir öğretmen, zamanla bu işin o kadar da zor olmadığını fark edebilir. Sınıf dört veya beş gruba ayrılacağı gibi “U” düzeninde bir yerleşim daha gerçekçi olabilir. İlköğretim okullarının beşinci sınıfından son sınıfına kadar böyle bir uygulama yapılması için herhangi bir sakınca bulunmamaktadır. Her bir gruba bir dosya sağlandığında, ihtiyaç duyulan görsel- işitsel herhangi bir araç kullanılarak eleştiri ve estetik disiplinleri içerikli uygun sonuçların ya da başka ders materyallerinin bulunduğu çalışma yaprakları bu dosyada korunabilir. Çalışma yaprakları daha başka içeriklerle de düşünülebilir.

Sonuç olarak, çok alanlı görsel sanatlar eğitiminin genel ve özel amaçlarına ulaşabilmesi için temel yapısındaki hedef, gerekçe, kapsam, ders öğretim programı ve içeriğin belirli olması gerekmektedir (Alakuş, 2005: 41).

1.7. Çocukta Yaratıcılık

Hemen her gün kullandığımız, sürekli işittiğimiz, kitaplardan okuduğumuz, yaratıcılık kavramları nedir?

Yaratıcılık kavramının batı dillerinde karşılığı “kreativitaet”, “creativity” dir. Kelimenin kökü Latince “creare” sözcüğünden gelmektedir ve bu sözcük, Latince “doğurmak, yaratmak, meydana getirmek” anlamındadır (Tuna, 2005: 54).

Sanat eğitiminin temel ilkesi olan yaratıcılık, tüm insanlarda var olan, ancak kişiden kişiye farklılık gösteren bir özelliktir. Doğuştan getirildiği için öğrenilemez, ancak gerekli eğitim ortamı düzenlendiğinde geliştirilebilir. Yaratma süreci içerisindeki sabır, sezgi, hayal gücü, deneme, araştırma, bulma, değiştirme, ekleme, çıkarma, düzeltme, “yeniden kuma gibi birtakım yeti, olgu ve niteliklere merak gibi bir çıkış, özgünlük gibi bir sonucu da ekleyebiliriz”. Yaratıcı olarak tanımlanabilmek, başka, farklı, yeni, özgün, değişik gibi sıfatları taşımaya gerektirir (Yılmaz, 2007: 20)

Hızla gelişen ve değişen toplumlarda yaratıcı, yeniliklere açık, eleştirel düşünme becerisine sahip bireylere olan ihtiyaç her geçen gün daha da artmaktadır. Yaratıcı bireylerin sanattan matematiğe, sosyal bilimlerden fen bilimine kadar pek çok alanda daha çok başarılı olduğu gerçeği batı ülkelerinde yaratıcılık eğitiminin, eğitim sürecinin hemen her aşamasına girmesine yol açmıştır (Tuna, 2005: 54).

1.7.1. Çocukta Yaratıcılığı Geliştiren Etmenler

Bilindiği üzere, eğitimin başarılı olabilmesi için ailenin yaklaşımı ile eğitim kurumunun yaklaşımı paralellik göstermelidir. Öncelikle, her iki ortamda da kişinin kendini özgür hissetmesi sağlanmalıdır. Yaratıcılığın sürdürülebilmesi ve geliştirilebilmesi için özgür bir şekilde kullanabilecekleri zengin araç gereçlerin bulunduğu aydınlık ve havadar bir sınıf ortamının sağlanması gerekir. Ev ortamında ise, çocuğa sorumluluğun kendinde olacağı bağımsız bir oda verilmelidir. Kendine ayrılmış olan bu bölümde çocuğun odasını ya da üstünü kirletmiş olmakla tenkit edilerek özgüveni sarsılmamalı, yeni girişimlerde bulunması engellenmemelidir (Yılmaz, 2007: 22)

Yaratıcılığın geliştirilmesi için çeşitli kaynaklar bir takım öneriler sunmaktadır. Bunların bazıları şöyledir.

Çocukların kil (heykel çamuru), toprak, sağlıklı atık araç ve gereçler, plastik (şekillendirilebilir) maddelerle oynamaları, bunlarda derslerinde yararlanmaları ve çeşitli sanatsal düzenlemeler ile derslerle ilgili araç ve gereçler yapmaları teşvik edilmelidir (Tuna, 2005: 63).

Çağımızın belki en görünür özelliklerinden biri, çocuğun önem kazanmış olmasıdır. Birçok gizli kalmış gerçekleri aydınlatmış olan gerçekçi görüş, nihayet Freud'un önerdiği "içimizdeki çocuk" olayı, Einstein' in evrene tuttuğu ışık kadar önemlidir. Çocuğun, büyükten farklı bir varlık olduğunu, çok önce ortaya koyan Rousseau, zamanında dikkate alınmış olsaydı, bu konuda daha erken, doğru ve hızlı gelişmeler beklenebilirdi.

Büyük Atatürk' ün "gençler, memleketin yarınıdır" sözünde yatan gerçek, bu her iki anlamda, özde değerli varlığın önemsenmesi doğrultusunda dikkatleri o noktada toplamayı amaçlıyordu (Gökaydın 1998: 2).

- Sınıflarda sık sık, sanat eseri niteliği bulunan eserlerin incelenip, çocuklara yeni görüşler kazandırılması,
- Çocuğun çevresinin (okul, sınıf ve atölyelerin) yapılan çalışmalarla donatılarak bir sanat çevresi yaratılması,
- Sanatsal etkinlikleri izleyebilme imkânlarının yaratılması (müze, tarihi çevre gezileri, galerilere, sergilere götürülme gibi),
- Konuların, çocukların çevresinden ve yaşamlarından seçilmesi (Görgülügil, 2002: 22).

Sanatı, bireyin yaratıcılığını gösterebileceği, var olanı ortaya çıkartmaya yarayan iyi bir araç olarak görebiliriz. Çünkü sanatsal yaşantılar ve deneyimler, araştırma ve hayal gücünü uyarmak ve yaratıcı düşünce geliştirmek için bulunmaz özelliktedir. Görsel sanatlar dersi alan öğrencilerin, kil ile çalışırken, resim yaparken ya da üç boyutlu çalışmalar yaparken, yaptıkları ilk çabalarda dahi yaratıcı olabildikleri görülmektedir. Diğer alanların aksine, sanat araç ve gereçleriyle yaratıcı çalışma yapılmadan önce büyük bir geçmiş birikime ve bilgiye gereksinim duyulmaz

Öğrenciler, çağdaş sanatlar kapsamında mümkün olduğunca farklı malzemelerle yaratıcılıklarını zorlamaları sağlanmalıdır. Onlar; sadece tuval, boya gibi standart sanat malzemelerine bağlı bırakılmamalıdır. Tüm bunların yanı sıra, öğrencilere yaratıcı bir öğrenme ortamı sunulmalıdır. Bunun için öğretmen, sınıfta bir hoşgörü ortamı yaratmak zorundadır. Böylece öğrenciler, başkalarının ne düşündüğünü çok önemsemeden, başarısızlık korkusundan uzak bir biçimde, düşüncelerini rahatça açıklama fırsatı bulacaktır (Tuna, 2005: 60-63).

1.7.2. Çocukta Yaratıcılığı Engelleyen Etmenler

İnsanlar farklı zekâ düzeylerinde olabildikleri gibi, farklı yaratıcılık seviyelerinde de olabilirler. Zekâ seviyemizi, başta genetik faktörler sonra da çevresel faktörler belirler. Yaratıcılık seviyemizi de, doğuştan getirdiklerimiz gibi çevre de olumlu ya da olumsuz etkilemektedir (Tuna, 2005: 61).

Yaratıcılığı engelleyen etmenlerin başında “uygu” nun geldiğini belirten San (2004: 19), batı dillerinde “conformism” olarak geçen bu kavramın, belirli bir biçime uymak anlamından ortaya çıktığını, toplumsal durum ve biçimlere uymak demek olduğunu belirtmektedir.

Yazara göre, bireyin toplumun birtakım yargılamaları karşısında belli statülere kavuşabilmek için “başka” olmaya yanaşamaması, zorunlu olmadığı ve bir yaptırımla karşılaşmayacağı halde farklı olmayı ve başka davranmayı göze alamaması, aslında kalıplardan hiç değilse belli ölçüde kurtulma ya da onları değiştirme yürekliliğini bekleyen yaratıcılığı, büyük ölçüde engellemektedir (Tuna, 2005: 61).

- Malzeme ve araç- gereç yetersizliği (Bazı hallerde bunların, olduğundan fazla bulundurulmasının çocuğu savurganlığa itebileceği)
- Atölye imkânsızlığı ve hep sınıfta çalışma zorunluluğu
- Konunun çocuğun yaratıcılığını geliştirecek düzeyde veya nitelikte olmaması
- Ders saatinin azlığı ve sürenin kısalığı

Çocuklara yaptırılan kopya ve geleneksel biçimlerin bıkıtırıcısına tekrarı (Görgülügil, 2002: 22).

Yaratıcılığın engellenmesinde bazen öğretmen özelliklerinin de görüldüğü söylenebilir. Bunları şöyle sıralayabiliriz;

- Öğrencilerin yaratıcı gelişmelerine imkan sağlayacak ortamları yaratamayan, algı, gözlem ve düşüncelerini zenginleştirici çabalardan uzak duran
- Aşırı eleştiren
- Öğrencilerin cesaretine kıran
- Öğrencilerin motivasyonunu bozucu davranışlar sergileyen
- Aşırı otoriter ve kuralcı
- Alan bilgisi zayıf
- Genelde yetersiz
- İlgileri dar, kültürel düzeyi zayıf
- Sürekli olarak kendi düşüncelerini empoze eden
- Kendine güvensiz
- Tutarsız ve sabırsız
- Geleneksel eğitim anlayışını sürekli biçimde etkili kılmaya çalışan
- Alanına ilişkin gelişmeleri takip etmeyen, ilgisiz
- Ani durumlarda sorunu çözemeyen, çabuk karar veremeyen
- Heyecanı olmayan
- Sınıf dışında konuşma ve tartışma imkânı olmayan şekilde tanımlanabilir (Yılmaz, 2007: 21).

İçsel özgünlükten yoksun olma, çalıştığı alan hakkında yeterli bilgidен yoksun olma, dış koşullardan ve dış ilişkilerden güvenli olamama, yanlış yapmaktan, yanılığa düşmekten, alay edilmekten korkma, belli bir otoriteye bağımlı olma, aşırı yetkinci (mükemmelci) olma, tüm öğretim ve eğitiminde akıl ve mantıktan yana

ağırlıklı, sağ beyine yönelik, kısaca akademik zekâya dönük bir sistemden geçmiş olma, yaratıcılık yetisinin dünyada pek az kişiye dair bir yeti olduğunu sanma, yaratıcılığın başlıca engelleri arasında yer almaktadır (Tuna, 2005: 61). Çocuk, baskı, şiddet, ceza, korku gibi olumsuz durumlarla karşı karşıya bırakılmamalıdır. Ödül veya ceza yaptırımlarında çağdaş eğitim anlayışının gerekleri yerine getirilmeli, yeni çalışmalar için heveslendirilmelidir. Gerekli oldukça ipucu, geri dönüt, düzeltme gibi uyarıcılarla neden- sonuç arasındaki ilişkiyi kurup, kavrayabilmeleri sağlanmalıdır. Öğrenciler, bilgiyi; çözümlenme, birleştirme ve kıyaslama da, yani akıl yürütme de kullanabilmeleri için ezberlemeye değil, öğrenmeye sevk edilmelidir. Konuyu başlangıçta drama, hikaye ve masallardan yararlanmak, yaratıcı projelerin ortaya çıkmasında etkili olacaktır. Sanat eserleri tanıtılıp incelenmeli, tarihi yerler, müze, galeri ve sergilerin gezilip görülmesine imkan sağlanmalıdır. Çocukların merak etme özellikleri asla köreltilmemeli, anlama ve kavrama yetilerini geliştirecek eğitim ortamları yaratılmalıdır (Yılmaz, 2007: 23).

1.8. Çocuğun Sanatsal Gelişimi

Çocukların sanatsal gelişimi, onların bedensel, duygusal, sosyal ve düşünsel gelişimleriyle sıkı sıkıya bağlantılıdır. Çocukların gelişim özellikleri dikkate alındığında, onların sanatsal gelişim evreleri, buldukları yaşlardaki durumlarına göre beşe ayrılır.

1. Karalama Dönemi (2- 4 Yaş)
2. Şema Öncesi Dönem (4- 7 Yaş)
3. Şematik Dönem (7- 9 Yaş)
4. Gerçekçilik (Gruplaşma) Dönemi (9- 12 Yaş)
5. Mantık (Görünürde doğalcılık) Dönemi (12- 14 Yaş) olarak ayrılmıştır.

Uygulama çalışmasının yapıldığı beşinci sınıf öğrencileri bu yaş grupları dikkate alındığında dördüncü grup olan Gerçekçilik (Gruplaşma) Dönemine girmektedir. Buradaki açılımı da bu yaş grubunu ele alarak gerçekleştireceğiz.

1.8.1. Gerçekçilik (Gruplaşma) Dönemi (9- 12 Yaş)

1.8.2. Çizgi

9- 12 yaşları arasında ergenlik öncesi döneme giren çocukların bilişsel gelişimleri halen fiziksel gelişimlerinin önündedir.

Çocukların ergenlik dönemine girmeye başladığı bu yaşlarda çocuk, sürekli değişim içindedir. Dolayısıyla sanat gelişmelerinde de farklılıklar oluşur. Somut yaklaşımların ağır bastığı dönemde oldukları için gördükleri nesnelere ve figürlerin boyutlarına, oranlara, renklere, perspektife ve cins ayırımına dikkat eder, bunların gerçeği en uygun şekilde yansıtmaya özen gösterirler.

1.8.3. Renk

Betimledikleri dünyanın gerçekliğine körü körüne bağlı oldukları dönem 9 yaşından 12 yaşına dek uzun bir süreçtir. Bu süreç içinde renk kavramı gittikçe gelişir ve renkler resimlerinde anlam ve amaçlarına uygun şekilde yer alır.

1.8.4. Mekân Algısı ve Perspektif

9- 12 yaşları arasındaki dönemlerinde mekân duygusu bir önceki dönemden daha da gelişmiş olsa bile henüz üçüncü boyutu yaratma becerisine tam sahip olunamamıştır. Buna rağmen yakında olanı büyük, uzakta olanı küçük çizerek perspektifin farkında olduklarının ipuçlarını verirler.

1.8.5. Orantı

Araştırmacıların gerçeklik dönemi diye adlandırdıkları bu yaş dönemleri arasındaki çocuklar figür- nesne- mekan ilişkisindeki orantıları bilir fakat bunu küçük kas gelişimlerini tam olarak tamamlayamadıkları için uygulamakta biraz güçlük çekerler (Abacı, 2005: 50- 51).

İKİNCİ BÖLÜM

MÜZE EĞİTİMİ

2.1. Müze Nedir

Latince “ Müzler” yani “ Periler tapınağı” demek olan “museum” veya Yunanca “mouseion” kelimelerinden türediğı düşünölmektedir. Sanat eserlerini ve eski eserleri korumak ve sergilemek için yapılmış bina. Osmanlı döneminde “Müzehane” denilirdi. Fransızca ve İngilizce ve Almanca’ da “Museum” denilir (Buyurgan ve Mercin, 2005: 234).

Türkiye’de ilk müze kurma düşüncesi, ressam ve arkeolog Osman Hamdi Bey tarafından atılmış, 1881 yılında kurulan İstanbul Topkapıda’ki Arkeoloji Müzesi’ne de müdür olarak atanmıştır. Onun bilimsel çalışmalarıyla, dağınık ve korumasız bir çok tarihi eser, bu müzede sergilenerek 1891 yılında halkın hizmetine sunulmuştur. Cumhuriyet döneminde kurulan bir çok yerel müze arasında en tanınmış olanları, Ankara’da Etnografya ve Hitit Müzeleri, İstanbul’da Resim- Heykel ve Ayasofya Müzeleri, Konya’da da Mevlana Müzesi’dir.

Müzelerin en önemli görevi, değerli tarihi eserleri bulmak, onarmak, bozulmayacak şekilde saklamak ve halkın kültürüne yardımcı olacak şekilde sergilemektir. Diğer bir görevi de, sanat ve bilim adamlarına, inceledikleri konular üzerine aydınlatıcı malzemeler hazırlamak, onların yararlanabileceğı şekilde yardımcı olmaktır. Ulu Önder Atatürk’ ün, müzelerin önemi hakkında söylediğı sözler şöyledir:

“Dünümüzü tanıma, bilme, öğrenme, dünümüzle gurur duyma; ancak dünümüzden iyi dersler alarak günümüzü yöneltme ve geleceğe yönelme, müzelerimizi iyi değerlendirme, kütüphanelerimizden iyi yararlanma ile mümkündür.”

Günümüzde, müzeler Kültür Bakanlığı’na bağı kurumlardır. Bu kurumlar, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü’nce yönetilir. Bazı müzelerde onarım ve bakım atölyeleri bulunur. Bu atölyelerde, yeni gelen ya da gereksinmesi duyulan eserlerin onarımı ve bakımı uzman kişilerce yapılır (Kılıçkan, 1998: 23). Kültür Bakanlığına

bağlı Anıtlar Yüksek Kurumunca kabul edilmiş tanım ise yaygın olmakla birlikte, konuyla ilgilenen bilim adamlarının tanımları ile de karşılaşılmaktadır. Halil Etem'in, Remzi Oğuz Arık'ın, Hamit Zübeyr Koşay'ın, Enver Behnan Şapolyo'nun tanımları bunlara örnek verilebilir. Örneğin, Halil Etem müzeleri, "ilim, fen ve sanatların her şubesine mahsus asar ve eşyadan mürekkep koleksiyonların teşhir ve muhafaza edildiği bina" olarak tanımlamaktadır. Geçmişte Osmanlı devletinde kullanılan "**müzehane**" kelimesini de eleştirmekte, müze ifadesinin bütün antika eserleri kastetmediğini, bunların korunduğu yer anlamına geldiğini vurgulamıştır.

Arık müzeyi; "tarihi, arkeolojik, etnografik, jeolojik eserlerin ve de hayvan, bitki gibi canlılara ait koleksiyonlardan oluşan bir bina" olarak tanımlamaktadır. Dikkat edildiğinde Türk aydınlarının o günkü tanımlarının hemen hepsinin ortak noktası müzenin bir "bina" olduğu ifadesidir (Ata, 2002: 55).

Müze, zamanda ve mekânda dağınık birtakım objeleri, kolaylık olsun diye, bir tek çatı altında toplamak ve bu objeleri inceleme, etüt etme ve zevk alma amacıyla yerleştirmek için düşünülmüş bir binadır. Çağdaş anlamındaysa müze; Toplumun ve gelişiminin hizmetinde olan, halka açık, insana ve yaşadığı çevresine tanıklık etmiş malzemelerin üzerinde araştırmalar yapan, toplayan, koruyan, bilgiyi paylaşan ve sonunda inceleme, eğitim ve zevk alma doğrultusunda sergileyen, kar düşüncesinden bağımsız, sürekliliği olan, sorgulayan, düşünen yaratıcı bireyler geliştirmeyi hedefleyen, öğrenme, düşünme ve uygulama süreçlerinin birlikte gerçekleştiği ve bireyin aktif olarak yer aldığı bir kurumdur. Eğitim yönünden ise müze; Sadece okul değil, sanat ve kültür merkezi olan müzelerde yapılan etkinlikler ile aktif bir eğitim ortamı gerçekleştirir. Gözlem, mantık, yaratıcılık, hayal gücü ve beğeni duygusunun oluşmasına ve gelişmesine katkıda bulunabilecek başlıca yaygın eğitim kurumlarıdır (Maccario, 2005: 114; Buyurgan ve Mercin, 2005). Kültür Bakanlığının 1989 tarihli yönetmeliğindeki müze tanımı ise şöyledir: "Kültür varlıklarını tespit eden, bilimsel metotlarla açığa çıkaran, inceleyen, değerlendiren, koruyan, tanıtan, sürekli ve geçici olarak sergileyen, halkın eğitimini ve bedii zevkini yükselten, dünya görüşünü geliştirmede daimi etkin olan kuruluşlardır." (Şahan, 2005).
<http://www.tebd.gazi.edu>.

Dünyada büyük müzeler çok sayıda izleyici çekebilmektedirler. Müzeler eğitimle ilgili olarak hedef kitlelerine uygun programlar hazırlamakta, müze eğitimcisi gibi sadece müzelerin eğitim boyutu ile ilgili personel çalıştırmakta, kapılarını çok küçük yaşta izleyicilere açmakta, gençlere yarı zamanlı ya da tüm gün çalışma ya da staj yapma olanağı tanımakta ve çok sayıda gönüllü insan müzelere hizmet edebilmektedir.

Çocuklar için düzenlenmiş çok sayıda müze olduğu gibi sanal müzelerde de koleksiyonlara ulaşma ve bilgilenme olanağı bulunmaktadır (Maccario, 2005: 115).

2.2. Görsel Sanatlar Eğitimi Öğrenme Alanında Müze Bilinci

İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi üç öğrenme alanı altında yapılandırılmıştır:

1. Görsel Sanatlarda Biçimlendirme
2. Görsel Sanat Kültürü
3. Müze bilinci

2.2.1. Müze Bilinci

İnsanoğlunun başlangıcından günümüze kadar olan sosyal, iktisadi ve kültürel hayatındaki birikimlerini bünyesinde toplayan müzeler, onları korumakta ve sergilemektedir. Müzeler, insanlık tarihinin gelişim evrelerine tanıklık eden, bu evrelerin başlamasında ve tamamlanmasında rol oynayan en değerli örneklerle sahiptir.

Müzeler, aynı ya da farklı coğrafyalarda, ulusların oluşturdukları medeniyetlerin her alanda ortaya koymuş olduğu ürünleri bünyelerinde barındırırlar. Günümüzde teknolojinin imkânlarıyla daha da kolaylaşan kültürler arası iletişim, farklı ulusların daha kısa sürede birbirini tanımalarına imkân vermektedir.

Pek çok gelişmiş ülkelerde müzelerden, etkin bir eğitim ortamı olarak yararlanılmaktadır. Eğitimde aktif olma, tecrübe sahibi olma, çevre, inşaa ve etkileşim kavramlarının ön plana çıkmasıyla müzeler, çocuk eğitiminde önem taşıyan kurumlar haline gelmiştir. Çünkü müzeler çocukların yaparak, yaşayarak, duyuşsal, devinimsel, zihinsel, bilişsel ve sosyal gelişimine katkıda bulunabilecek uygun bir

ortam sağlamaktadır. Müzeler, çeşitli kültür varlıklarını tanıtarak, çocuklara o toplumun bir bireyi olduklarını hissettirerek kişiliklerini ve öz güvenlerini geliştirmeye yardımcı olur ve çocukların sanatla bağ kurmalarına katkıda bulunur. Küçük yaşlardan itibaren müzelerdeki eserlerle karşılaşan ve bunlarla ilgili etkinlikler yapan bir çocuğun sanat anlayışı gelişmekte ve sanata bakış açısı farklılaşmaktadır. Bu durumdan yola çıkarak “Görsel Sanatlarda Biçimlendirme” ve “Görsel Sanat Kültürü” öğrenme alanının yanı sıra “Müze Bilinci” adı altında bir öğrenme alanının verilmesine gerek duyulmuştur. Bu öğrenme alanında yer alan öğrenme mekânları, müzelerle birlikte yer alan ören yerlerini, anıtları, tarihi yapıları, sanat galerilerini vb. içine alacak şekilde geniş tutulmuştur.

“ Müze Bilinci” öğrenme alanı ile öğrenciler;

- Görsel sanatların birbirinden farklı dallarında verilmiş olan, aynı zamanda birer kültür ve tarih mirası sayılan eserleri tanırlar. Bu çerçevede öğrenciler, sadece yerel olanı değil aynı zamanda evrensel olanı da gözlemleyebilirler.
- Çok çeşitli ve zengin arkeolojik katmanlardan oluşan Türkiye Cumhuriyeti topraklarını, Anadolu medeniyetlerini tanırlar ve bu değerlere sahip çıkma bilinci edinirler.
- Müzelerin eğitim yoluyla kişilere sunacağı geniş imkânlar ve bakış açılarının yanı sıra, öğrencilerin yeni yaratımları ortaya çıkarması ve içinde buldukları toplumu, coğrafyayı ve bunun sonucunda da farklı kültürleri tanıması sağlanır (Peşkersoy ve Yıldırım, 2008). Ayrıca müze öncesi ve müze sonrası müze eğitimi etkinliklerinin tamamlanmasını sağlayacak kişi öğretmendir. Eğer müzede bir müze eğitimcisi yoksa öğretmene düşen görev daha da artmaktadır (Buyurgan ve Mercin, 2005: 128).

2.3. Müzelerin Eğitim İşlevi

Müzeler eskiden varolan sorumlulukları yanında, günümüzde eğitim misyonunu da üstlenmişlerdir (Buyurgan ve Mercin, 2005).

20. yüzyılda müzeler ve eğitim işlevleri daha yoğun ve ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Araştırmalardan elde edilen sonuçlar ve önerilerden bazıları işlerlik kazanmakla birlikte bazıları da yetersiz koşullar nedeniyle uygulanamamaktadır. Müze-eğitim ilişkisine, müze-okul iş birliğine dair çeşitli yöntemler ve öneriler bulunmaktadır. Müzelerin eğitim işlevlerinin kapsamı da her geçen gün genişlemektedir. Böylelikle müzelerin bireylere katkısı da artan bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Tüm bu çalışmalar ve gerekçelerle müzeler, eğitim hayatında yerlerini almaya başlamıştır. Hemen hemen her derse yönelik uygulama alanı bulunan müzeler eğitim öğretim sürecine daha aktif şekilde dahil edilmelidir (Şahan, 2005). <http://www.tebd.gazi.edu>.

Müzeler, eğitim işlevini belirli programlar hazırlayarak ya da okulların hazırladığı programlara yardımcı olarak doğrudan gerçekleştirmektedirler. Bunun için, hedef kitlesine göre çocuklar, gençler, yetişkinler için ayrı ayrı programlar uygulamaktadırlar (Maccario, 2005: 115).

Müze ziyaretlerinin sürekli olması, kültürler arası iletişimin canlı tutulabilmesi ve eğitim bütünlüğü içerisinde önemli bir rolünün olduğunu benimsetebilmesi için eğitsel misyonunu yerine getirmek zorundadır. Artık öğrenme kitapla veya okulla sınırlı değildir. Bireylerin hem duyuşsal, hem devinişsel, hem de bilişsel yönden eğitilebilmeleri için müzelerin uygun mekânlar olduğu kabul edilmektedir (Buyurgan ve Mercin, 2005). Müzeler yaygın anlamda geçmiş zamanlara ait veya güncel eserlerin toplu olarak kamuya sunuldukları çevrelerdir. Fakat günümüz müzeleri artık tarihi nesnelerin ve sanat eserlerinin teşhir edildikleri basit bir sergi salonu, depolama mekânı veya bilimsel araştırmacılara adanmış kutsal bölgeler olmaktan çıkmış; ziyaretçileri konularında eğitmeyi amaçlayan kültür odakları haline gelmişlerdir (Mutlu, 1985: 74). Atölye, galeri, müze ve tarihi yerler, sanatsal ve kültürel değerlerin yoğun olduğu mekânlar ve alanlardır. Sanatın üretildiği atölyeler, sergilendiği galeriler, tarih, bilim ve sanatla ilgili nesnelerin sergilendiği ve korunduğu müzeler, mimari ve tarihi özelliği olan koruma altındaki alanlar görsel olarak sanatçı ve eserle birebir etkileşimin olduğu yerlerdir. Eğitimin yerinde ve görsel olarak yapılması amaçlara ulaşmadaki başarıyı arttıracaktır (Ünver, 2002: 42).

Müze eğitimi insanları, düşünce ve hisleri birleştiren anlamlı deneyimler sonucu öğrenmeye motive eder. Örneğin bir sanat müzesinde öğrenme, orijinal eserlerle bağlantı kurmada uyarıcı ve heyecanlı bir yoldur. Bunların dışında orijinal eserlerle iletişim kurmak sadece ziyaretçilerin yeni bir bilgi edinmelerine değil, aynı zamanda kendilerini çevreleyen dünyaya karşı görsel farkındalıklarını geliştirir (Şahan, 2005). <http://www.tebd.gazi.edu>.

Müzelerdeki eserlerin sergilenmesiyle sanat öğrencileriyle yapıtlar arasındaki bağlar ortaya konduğu gibi, bireylere bir yandan bilgisini genişletme ve derinleştirme, akıl yürütme alışkanlığı kazandırılırken, diğer yandan da onların hayal gücünü ve duygu dünyasını zenginleştirerek yaratıcılıklarına katkı sağlayacaktır. Müzede eğitim esnasında eserlerin aslına bakılarak yapılacak eğitim ile bireyler, geleneksel eğitim sisteminden kurtularak daha heyecan verici, etkin ve kalıcı bir eğitim alma şansına sahip olacaklardır (Buyurgan ve Mercin, 2005: 109). Eğitim etkinliklerinin müzelerin dışında da gerçekleştirilebilmesi durumunda farklı öğretim yöntem ve araç-gereçleri kullanılabilir. Bunlar müzeleri tanıtıcı CD, slâyt, katalog, eser kopyaları, gerçek objeler, röprodüksiyonlar olabileceği gibi gezici müze kamyonları veya tırları ile geniş halk kitlelerine ulaşabilir. Bunun dışında müze uzmanları tarafından okullarda ya da insanların yoğun olarak bulunduğu mekânlarda verilecek konferans, seminer, uygulama çalışmaları yaptırma vb. etkinliklerde müze eğitiminin bir parçası sayılabilir. Çağdaş sanat müzeleri de müze dışı eğitimi önemseyerek sanat derslerini gerekli araç gereçlerle donatılmış taşıtlarla okullara gönderilen eğitim ekibiyle gerçekleştirirler.

Günümüzde müzelerin eğitim rolü, çok etkili ve önemli bir hale gelmiştir. Bu insanlarla doğrudan ilişkilidir ve insanın okul öncesi döneminden itibaren başlayıp yaşlılık dönemine kadar olan dönemi içine alır. Temel eğitimde ve yaşam boyu eğitim sürecinde, yaşantılara dayalı, çok yönlü öğrenme ve yaşam alanları olarak müzelerin kullanıldığı söylenebilir. Müze eğitimi ilk ve ortaöğretim kurumları ile üniversitelerde yer alan derslerin bir kısmının uygulama amaçlı yararlanılmasında bir araç ya da ortam olarak kullanılmalıdır. Özellikle görsel sanatlar derslerinde iki ve üç boyut kavramlarının öğrenilebileceği en etkili öğrenme mekânları müzelerdir. Sanat müzeleri, etnografya müzeleri ve arkeoloji müzeleri bu konuda zengin öğrenme

ortamları sunarlar (Buyurgan ve Mercin, 2005). Çağdaş müzecilik anlayışının yaygınlaşmasında çaba harcayan uluslararası kültür kuruluşları ve özellikle Türkiye'nin de üyesi bulunduğu UNESCO'ya bağlı, kısa adı ICOM olan Uluslararası Müzeler Konseyi, dünya müzeleri arasında kültürel bağlantıyı kurmakta, müzecilik bilimini yaygınlaştırmakta etkili olmaktadır (Özsegin, 1985: 80).

Müzelerin ilgili kişiler için hazırladığı yayın ve dokümanlar içinde, okul ve aileler için programlar, tur ve sergi programları, müzenin hediyelik eşya bölümünden temin edilebilecek, harita, kitap, broşür, katalog, poster, kart, fotoğraf, müze rehberi, video kaset, CD'ler vardır. Çocuklar için müzedeki sergiler hakkında basit öyküler anlatan resimli müze rehberi, boyama kitapları, afişler, bulmaca, kitap, resim ve kartlar, kütüphanedeki okuma köşelerinde ya da sergi salonları dışında çok amaçlı çalışma salonunda hazır bulunmaktadır.

Müzelerin eğitim ortamı olarak kullanılmasında ise bu sürece katılan bireylerin şu özellikler kazanmaları hedeflenmektedir.

- Tarihi yerinde görüp, o atmosferi soluyarak yaratılan kültür mirasına dikkatlerini çekip duyarlılık geliştirmeleri,

- Farklı kaynaklardan araştırma yapabilmenin yollarını keşfetmeleri,

- Bakmayı değil görmeyi öğrenmeleri için müzedeki eserlere yakından bakarak, eseri oluşturan unsurları sorgulama ve keşfetmeleri,

- Eserlerle duyuları aracılığı ile de iletişim kurabilmeleri,

- Hayal güçlerini kullanarak kendilerini yaratıcı bir biçimde ifade etmeleri,

- Estetik bir bakış açısı kazanmaları,

- Eğitim ortamlarına pasif değil aktif olarak katılmalarını sağlamaya yönelik etkinliklerle gelişmeleridir.

Müzeler okulların amaçlayıp kolaylıkla gerçekleştiremediği, düşünceyi kamçılayan ve geliştiren bir eğitim yapabilecek güce sahiptirler (Maccario, 2005: 116).

Bireylerin sanata, sanatçıya, sanat eserine saygıyı daha küçük yaşta öğrenmeleri, sanatsal yetenek ve yaratıcılıklarının ortaya çıkarılması ve geliştirilmesi, duygulu, nazik ve zevkli birer yurttaş olmaları gerçek anlamda verilecek sanat eğitimiyle mümkün olacaktır. Kùltürler arası iletişimi de sağlayan müzeler yaratıcılığın gelişmesine katkıda bulunarak görsel sanatlar eğitimi açısından çok önemlidir. Bunu gerçekleştirme de okulların ve sanat kurumlarının yanı sıra müzelerde etkili olmaktadır (Buyurgan ve Mercin, 2005).

Sanat eleştirisi, sanat tarihi, estetik, atölye uygulamasının kaynaştırıldığı sanat eğitimi anlayışı müze eğitimi, drama gibi alanlarla birleşerek sanat eğitiminde bütüncül bir bakış açısı sağlanmaktadır. Hem müzede eser incelerken, hem de rol oynama ve canlandırmalar aracılığı ile araştırma, düşünme, gözleme, analiz ve sentez yapma, bakmaktan çok görme, öğrenirken eğlenme, keşfetme ve merak duygusu uyandıran bu süreçlerden geçen kişilerin yaratıcılıkları kamçılanmakta, tarih, kùltür ve sanata karşı duyarlılıkları estetik beğenileri artmaktadır (Maccario, 2005: 117).

Yaratıcı süreç, sanat tarihi, estetik, eleştiri gibi konularda yapılacak etkinlikler, gezi izlenimlerine dayalı uygulamalı çalışmalarla bütünleştirildiğinde çağdaş bir sanat eğitimi verilmiş olacaktır (Ünver, 2002).

2.3.1. Müzede Öğrenme

Okuldaki hemen hemen bütün dersler, müzelerdeki mevcut malzemenin, doğru olarak kullanıldığı takdirde daha canlı bir hâle getirilebilir. Müzeler ile okulların ayırım noktalarının olmasının yanında birbirlerinin tamamlayıcısıdır aynı zamanda. Okulda öğretim genelde sözlü ifadelerle yapılırken müzelerde nesnelere (materyaller) eğitimin dayanağını oluşturur. Okulda eğitim daha önceden planlanarak verilirken müze eğitimi daha az planlı ve kısmen öğrencinin kendi ilgi, fikir ve deneyimleri tarafından yönetilir. Herkes müzelerde aynı şeyleri görür fakat verdikleri tepkiler farklıdır (Hick, 1986).

Gençleri boş zamanlarında müzeleri tekrar tekrar görmeye alıştırmak, bu gezilere çoğu zaman aileleri ve arkadaşları ile birlikte gelmelerini teşvik etmek

suretiyle gerek bilgi gerekse kişisel zevk ve estetik arzuları kazandırmak için müzeleri ziyaret alışkanlığını geliştirebiliriz. Bu ziyaretler, okul kapıları kapandıktan sonra da eğitim ve öğretimin durmadığı fikrinin benimsenmesine hizmet eder ki, işte o zaman bu en geniş anlamıyla eğitim, ömür boyunca eğitim demektir. Müzeye yapılan okul ziyaretlerinin en değerli yönlerinden biri, öğrencilerin alternatif öğrenme yolları ile karşılayarak ve maddî kanıt ile aktif biçimde çalışma fırsatı bulmalarında yatmaktadır. Müzelerin eğitsel işlevinin ana teması sanat eğitimidir. Bazı çocuklar için bu durum, daha formal olan sınıf ortamında fazla görülmeyen yetenek ve becerileri gösterme şansını sağlayabilmektedir. Bütün çocuklar için yeni bir yere gitmek, yeni insanlarla tanımak, bilgi toplamada yeni yaklaşımları denemek ve gerçek şeylerle karşılaşmak çok güdüleyici ve uyarıcı olabilmekte ve okulda edindikleri bilgileri bir bakış açısına yerleştirebilmektedirler (Şahan, 2005).
<http://www.tebd.gazi.edu>.

Harrison ve Neaf' e göre müze ziyareti sırasında öğrencilere sorular sorulabilir. Fakat öğrenci cevaplarında doğru ya da yanlışlar aranmamalıdır. Bunun yerine cevapların konuyla ilgili olup olmadığına bakılmalıdır. Gezi sırasında gelen cevaplar ne kadar farklı olursa öğrenme deneyimi de o düzeyde başarılı sayılır (Hick, 1986).

Gerek okul ve gerekse aile ortamında müze ziyareti çocuk için zorlayıcı olmamalıdır. Çocuklar öğrenmeye zorlanmamalıdır. Ziyaret iyi seçilmeli ve ilginç kılınmalıdır. Öğrencilere uygun eğitim düzeyini bulmak çok önemli ve gereklidir. Nasıl bir yetişkinin kıyafeti çocuğa uygun olmazsa yetişkin için seçilen bir materyalde çocuğa uymayacaktır. Müzeler geniş bir eğitim imkânı sağlamaktadırlar. Verilen bilgiler dış dünyayla alakalandırılıp deneyimlerle ilişkilendirilmelidir (Thomas, 1994: 119).

Müze, sergi ve açık havada sunulan sanat eserlerinin, kurallarına uygun şekilde özenle izlenmesi gerekir. Bu yapıtlara merakla da olsa el sürülmemeli, herhangi bir araçla zarar verici davranışta bulunulmamalıdır. Bu şekilde hareket edenler olursa da uyarılmalıdır. Ayrıca bu tür ziyaretler yapılmadan önce nereye ve niçin gidildiği bilinmelidir. Müze sonrasında edinilen izlenimler sınıf ortamında tartışılmalı ve değerlendirilmelidir (Kılıçkan, 1998: 23).

2.3.2. Müzelerle Dayalı Sanat Öğretim Yöntemleri

Öğrencilerin müzelerden etkili bir biçimde yararlandırılması onların ziyaret öncesi iyi güdülenmesine ve hazırlanmasına bağlıdır. Bunu sağlamak için sanat öğretmeni hem kendisine hem de öğrenciye yönelik hazırlıkları kaydetmelidir. Ayrıca gezinin öncesinde ve gezi esnasında gerçekleşecek eğitim etkinlikleri ve uygulamaların değerlendirilmesi gereklidir. Bu amaçla bir ön anket /son anket hazırlanmalıdır. Aşağıda formlar halinde bunlara örnekler verilmiştir.

2.3.2.1. Öğretmenin Hazırlığı

Müze gezisi için öğretmenin yapması gereken hazırlıklar şunlardır;

- 1- Müze veya tematik sergi önceden görülecektir.
- 2- Müze yetkilileri -varsa müze eğitimcileri ya da küratörleri- ile tanışılacaktır.
- 3- Gezi için müzeden ve diğer ilgililerden izin alınacaktır.
- 4- Müze dahilinde yapılacak gezi ve incelemenin tarihi, saati ve süresi karşılıklı olarak belirlenecektir.
- 5- Gezi giderleri karşılıklı olarak tespit edilecektir.
- 6- Müze veya sergi ile ilgili bilgi toplanacaktır.
- 7- Ulaşım aracı sağlanacaktır.
- 9- Gezi ile ilgili anketler hazırlanacaktır.
- 10- Öğrenciler için müze ve gezi planı ve diğer çalışma yaprakları hazırlanacaktır.
- 11- Müzedeki birkaç eserle ilgili hikâyeler araştırılıp öğrenilecektir.

2.3.2.2. Ön Anket

Müze ne demektir?

Hangi tür müzeler vardır?

Müzelere eserler nerelerden gelmektedir?

Müzeler ne işe yarar?

Daha önce hiç müze gezdiniz mi? Hangilerini?

Cevaplarınız için teşekkür ederim.

2.3.2.3. Son Anket

1- Gezdiğiniz müzenin türü nedir?

2- İncelediğiniz eserlerin türü nedir?

3- Eserler nasıl ve nereden sağlanmıştır?

4- Daha çok hangi tür eserlerden hoşlandınız?

5- Bu müze gezisinde önemli olarak neleri ilk defa öğrendiniz?

6- Müzede neleri görmek isterdiniz?

7- Gezide sizce eksik ve aksayan şeyler nelerdi?

8- Bu gezi sizce daha iyi ve yararlı nasıl olabilirdi?

Cevaplarınız için teşekkür ederim.

Müzelerde sanat öğretiminde sanat tarihi, sanat eleştirisi, estetik gibi sanatla ilgili bilimlerden yararlanılacağı gibi, teşhir edilen eserlerden yararlanarak öğrencilere özgün sanatsal çalışmalar da yaptırılabilir (Özsoy, 2002).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MATERYAL VE SANAT EĞİTİMİNDE KULLANIMI

3.1. Materyal ve Sanat Eğitiminde Kullanımı

Öğrenme süreci içerisinde öğretmen tarafından değişik ortamlarda öğrencilere sunulan araçlara materyal denir. Öğretme, öğrenme etkinliklerinde kullandığımız yardımcı kaynaklar araç-gereç ikilisinden oluşur (Işingör, 1989). Öğrencinin öğrenmeye hazırlanmasından sonra, öğretilmek istenilen davranışlarla ilgili uyarıcılar öğretim ortamına sunulur. Sunuş sırasında çeşitli öğretim yöntem, teknik ve materyallerinden (araç- gereç) yararlanılabilir. Öğrenci sunulan uyarıcıları, seçerek, örgütleyerek, ön bilgileriyle karşılaştırarak, uzun süreli belleğine kodlamaya çalışarak bir öğretim süzgecinden geçer (Erdem, ve Akman, 1996: 181).

Araç daha çok mekanik nitelikteki yardımcı olup; gereci sunmada vazgeçilmez öğedir.

Gereç ise daha çok yazılı basılı nitelikteki yardımcı olup, aracın vazgeçilmez öğesidir.

Sanat eğitimi bütünüyle araç ve gerece dayalı bir öğretim alanıdır. Günümüzde hammadde olarak sanatçıya sunulan o kadar değişik ve olanaklı araç- gereç var ki, sanat eğitimi konularının hemen hepsinde bunları kullanmak, denemek, irdelemek olası (Işingör, 1989). Bunların seçimlerinden kullanımlarına ve bir esere dönüşümlerine kadar, birçok bilginin de öğrenilmesi gerekir. Bu nedenle sanat eğitiminde hangi araç gerecin seçildiği ve bunların nasıl kullanıldığı önemlidir. Çünkü bu alanda araç gereç bolluğu var ve bunların iyi saptanması gerekmektedir (Yolcu, 2004: 114). Seçilmiş araç gereçler öğrenme işlemine katılan duyu sayısını artırarak daha fazla ve kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine yardımcı olurlar. Bir resim bin kelimeye bedeldir. Öğrenmede ki en etkili yöntemlerden biri, görsel sanatlardan yararlanmadır. Görselliği ön planda olan resim sanatının öğretiminde, her türlü görsel eğitim araçlarından yararlanarak öğretim yapmak, öğrencilerin öğrenmesine önemli katkılar sağlamaktadır. Bu nedenle slâytlar, filimler, tıpkıbasımlar, sanat eserleri, açıklayıcı levhalar, sergiler vb. araçların çocuklarla

karşılaştırılması ve bu yolla amaca yönelik bir bocalama yaşayabilecek öğrencinin, bu durumuna olumlu katkı sağlayabilecek bir yöntemdir (Yolcu, 2004: 107).

Teknolojinin icat edip bizlere sunduğu bu tür malzemeye yabancı kalmak, öğrenciyi de yabancı olmaya itmek olur. Bu konulara eğitim ve sevecen yaklaşım öncelikle sanat eğitimi dersinde başlar (Işingör, 1989: 43).

3.1.1. Görsel Araçlar-Gereçler

Sadece görme duyusuna hitap ederler. Ör: Tepegöz, slayt projeksiyon makinesi. (Her türlü basılı-yazılı gereçler, hareketsiz resimler, afişler, slâytlar, film şeritleri görsel gereçlerdir).

3.1.2. İşitsel- Araçlar-Gereçler

Sadece işitme duyusuna hitap ederler. Ör: Radyo, teyp

3.1.3. Görsel- İşitsel Araçlar- Gereçler

Hem görme, hem de işitme duyusuna hitap ederler. Ör: Bilgisayar, televizyon, Teleteks, İletişim Uyduları.

3.2. Materyalin Kullanımı

Sanatsal yaratım, nesnel olarak, maddi teknik olanaklara doğrudan bağımlıdır ve nesnelere karakterinin bazı yönleri ise büyük oranda teknik zorunluluklardan kaynaklanır. Estetik deneyim bir bakıma teknolojinin bir parçasıdır. Teknik ilerleme ile sanat, hem yeni anlatım araçları hem de yeni içeriksel araçlar bulmaktadır; En basit formun yaratılmasında dahi, bilgi ve araç gereç kullanılması söz konusudur. Yani neyin nasıl kullanılacağına bilgisine ihtiyaç vardır. Dolayısıyla her formun yaratımı, basitten yüksek tekniğe olan ranjda belli bir teknolojinin kullanımını gerektirmektedir. Bu bağlamda sanat, yakından en sofistikeye doğru performans gösteren teknolojinin ürünleri olan formların dünyasıdır. Sanatın, bir bakıma tekniğe paralel olarak geliştiği söylenebilir (Ulusoy, 2005: 172)

Öğrenci gereksinimlerini tam olarak karşılayacak hazır materyallerin seçilmesi ve kullanılması gerekmektedir. Eğer bu sağlanamıyorsa, ikinci seçenek olarak var olan materyallerin daha uygun hale getirilip kullanılması gerekmektedir. Ancak bu da olanaklı değilse, son seçenek olarak öğretmenin kendisi materyalleri geliştirebilir (Akyol, 2006).

Gelişen teknoloji eğitimi, teknolojik ortamda yaşayan bireylere gerekli genel yetenekleri kazandırma ve ortamın gerektirdiği niteliklere sahip insan gücünü yetiştirme ve teknolojik olanaklardan yararlanma olmak üzere üç yönde etkilemektedir. Bu durum çağın gerektirdiği insanı yetiştirecek olan eğitimde, olumlu ve etken uygulamalara ulaşmak için personel, tasarım, araç- gereç, süreç ve yöntemlerden oluşmuş bir sistemin gereksinimini ortaya çıkarmaktadır (Başak, 2002).

3.2.1. Sınıf Ortamında Kullanılabilecek Teknoloji Ve Materyaller

- Gerçek nesne ve modeller,
- Yazılı gereçler (kitap, broşür),
- Görsel basılı materyaller (resim, fotoğraf, tablo, çizim),
- Çeşitli pano ve tahtalar,
- Tepegöz ve saydamları,
- Slâytlar ve film şeritleri
- Ses öğeleri (kaset, CD, ses çıkaran nesnelere),
- Televizyon ve video,
- Bilgisayar olarak söylenebilir (Akyol, 2006).

İsteddiği ve sevdiği malzemeyi bulduğu an çocuk kendine has kural dışı fakat bir fabrikanın çalışması gibi spontaneleşmiş bir çeşit sanayi kurmayı başarır (Kehnemuyi, 1995: 19). Bu açıdan

3.3. Araç-Gereç Kullanımı

- 1- Zamandan ve sözden ekonomi sağlar
- 2- Belli bir fikrin göz önünde canlandırılmasına yarar
- 3- Karmaşık fikirleri basite indirgeyerek açıklarlar
- 4- Öğretimi canlı ve açık hale getirirler
- 5- Öğrencilerin ilgi ve dikkatini arttırırlar
- 6- Öğrenme arzusu meydana getirirler

7- Öğretimi zenginleştirirler (Akyol, 2006). Öğrencinin derse olan ilgisinin artması ve öğretimin somutlaştırılması öğretimde arzulanan hedeflerdendir (Başak, 2002).

Materyal öğrenme sürecine katılan duyu organlarının sayısını arttırarak daha kalıcı öğrenme sağlar. Bireysel ihtiyaçların karşılanmasına yardımcı olarak, motivasyonu, ilgiyi arttırır ve zamandan tasarruf sağlar (Gezer, 2006).

Eğitim öğretim ortamının temel unsuru olan öğrenci, kaynaktan gelen mesajı duyu organları ile algılamaktadır. Algı sürecinde etkin olan tüm organlar öğrenmede aynı düzeyde rol almazlar. Organların öğretimde kullanımı farklıdır. Ergin'e göre öğrencilerin,

- % 83'ü görme
- % 11'i işitme
- % 3,5'i koklama
- % 1,5'i dokunma
- % 1'i tatma duyularıyla edinilen yaşantılar yoluyla öğrenir. Görme ve işitme duyularının öğrenmede kullanılma oranının %94 olduğu dikkate alınırsa, ağırlığın bu iki organ üzerinde olduğu anlaşılacaktır (Başak, 2002).

Öğretim teknolojileri ve materyallerinin öğrenmenin kalıcı izli olmasını sağlamak bakımından kullanılması çok önemlidir. Bir öğretme etkinliği ne kadar çok duyu organına hitap ederse öğrenme daha iyi daha kalıcı ve daha izli olmakta, unutmada da geç olmaktadır.

Zaman sabit tutulmak üzere insanlar;

İşittiklerinin % 20'sini

Gördüklerinin % 30'unu

Hem görüp hem işittiklerinin % 50'sini

Söylediklerinin % 70'ini

Yapıp söylediklerinin % 90'ını

Okuduklarının % 10'unu hatırlamaktadırlar (Akyol, 2006; Özkan, 2006: 170).

Unutulmamalıdır ki eğitim, eğer programlanmamışsa bir fikir olmaktan ileri gidemez. Bir Çin atasözü derki “Balık tutup verirsiniz, bir kez karnı doyar. Balık tutmayı öğretirseniz, ömür boyu doyar” (Özkan, 2006).

Bilinen bir gerçek, bir ustanın marifetinin araç gereçlerini iyi kullanmasına bağlı olduğudur. Bir eğiticide görsel malzemeleri iyi kullandığında, etkinlik için en büyük desteği sağlar. Eğitici uygun olan her yerde ve zamanda kullanabildiği kadar ve konuyla bağlantılı kılabilirdiği ölçüde aktiviteleri, rol oyunları, hikâyeleri ve görsel malzemeleri kullanmalıdır. Öğrencilerin kendisini araçlar ve görsel materyalleri kullanma becerisine göre de değerlendirdiklerini unutmamalıdır (Barutçugil, 2002: 93).

Sanat eğitimi, gözün (görsel sanatların), kulağın (işitsel sanatların), vücudun, jestlerin ve dilin (drama, tiyatro) eğitimini kendisine hedef olarak seçmiştir. Bu hedeflerden hangisine yönelik olursa olsun ve hangi öğretim yöntemi uygulanacaksa uygulansın muhakkak görsel bir materyal kullanılması gerekir. Özellikle sanat eğitiminde ders saatlerinin yetersizliği göz önünde bulundurulduğunda daha kısa sürede öğrenmeyi sağlaması açısından dersin kendi niteliğinden kaynaklanan ayrıcalığı yönüyle araç gereç kullanımı öğrenme yaşantısında önemli bir yer tutar. Araç ve gereç dikkatin derse yönlendirilmesini, özellikle küçük sınıflarda soyut kavramların somutlaştırılmasını, bilginin hatırlanmasını, zaman kazanılmasını ve konunun basite indirgenerek kolay anlaşılmasını sağlar (Gezer, 2006).

Bilgilerin görsel, işitsel araç- gereçler yoluyla sunulması, öğrencilerin dikkatini çekerek onlarda duygusal tepkiler yaratarak onların yüksek düzeyde motive olmasına neden olur. Motivasyonun sağlanmasında ve öğrenmede önemli olan bu araç gereçlerin bazı özelliklere sahip olması gerekir ki şöyle sıralayabiliriz;

Konunun amacına uygunluk

Araç ve gereçlerin doğruluğu

Araç ve gerecin öğrenciye uygunluğu

Araç ve gereçlerin çekiciliği

Araç ve gerecin kullanışlı ve dayanıklı olması

Araç ve gerecin sadeliğidir (Güngördü, 2003). Bunların yanında materyallerin hazırlanmasında yine materyallerin türüne göre değişen ilkeler vardır. Her türlü materyalin geliştirilmesinde göz önünde tutulacak temel ilkeler aşağıda belirtilmiştir.

1. Basit, sade ve anlaşılır olmalı;
2. Dersin hedef ve davranışlarına uygun seçilmeli ve hazırlanmalı,
3. Dersin konusunu oluşturan bütün bilgilerle değil, önemli ve özet bilgilerle donatılmalı.
4. Görsel özellikler materyalin önemli noktalarını vurgulamak amacıyla kullanılmalı.
5. Görsel- işitsel öğeler, öğrencinin gelişim ve öğrenim özelliklerine uygun olmalı, ayrıca gerçek hayatla da tutarlılık göstermeli.
6. Öğrenciye alıştırma ve uygulama imkânı sağlamalı.
7. Her öğrencinin erişimine ve kullanımına açık olmalı.
8. Öğretmenler kadar öğrencilerin de kullanabileceği düzeyde basit olmalı.
9. Tekrar kullanılabilir özellikte olmalı.
10. Geliştirilebilir ve güncelleştirilebilir olmalıdır.

Öğretim materyallerinin seçiminde temel yaklaşım öğretim programlarındaki hedef ve davranışlara uygunluktur. Bu bir bakıma “amaç- araç” ilişkisi olarak da

belirtilmektedir. Bu ilişkide dile getirilmek istenen hedeflere uygun öğretim materyallerinin seçimidir (Demirel, 2000: 71).

Sanat derslerinde öğretmen görsel, işitsel ve bilgisel tüm kaynakları önceden hazırlamalıdır. Ayrıca bunları yıllık, ünite ve günlük planlarında belirlemelidir. Söz konusu kaynak araç-gereçlerin yokluğu ya da yetersizliği öğrenciler üzerinde disiplin ve motivasyon sorunu yaratabileceğinden bu konuda öğretmen daha duyarlı olabilmelidir (Artut, 2004).

Sanat eğitimcisi kullanacağı araç ve gereci seçerken konuya uygunluğuna, öğrencinin yaşına ve zihinsel gelişimine ve materyali kullanacağı öğretim yöntemlerini destekleyici olmasına dikkat etmelidir. Öğretmenin hazırlamış olduğu görsel bir materyal çok amaçlı olarak ta kullanılabilir. Örneğin sanat akımları hakkında bilgi edinmeyi sağlayan bir materyali, sanat akımları arasındaki farklılığı gösterebilir nitelikte, öğrencilerin dikkatini çekebilecek soruların sorulmasını sağlayacak şekilde bir oyun aracı olarak ya da sınıfa asılabilecek bir pano gibi düzenlemek mümkündür (Gezer, 2006).

Öğretim araçları duyu organlarının işe koşulmasında, öğrenme öğretme etkinliklerinde zenginlik ve çeşitlilik temininde öğretmen, öğrenci ve süreçlerle organik ilişkisi olan yardımcılarıdır. Bu araçların doğal olarak duyu organlarımızla algılanması güç ya da imkânsız olan algılamaları doğal durumu basitleştirme, büyütme, küçültme yavaşlatma, hızlandırma, ilişkileri açıklama, karşılaştırma gibi işlevleriyle görülebilir ve incelenebilir duruma getirerek öğrenmenin oluşmasını sağlamaktadırlar. Öğrenme- öğretme ve iletişim süreçlerinin ortak üyesi olan ortamların öğrenmede:

- ilgi ve dikkat,
- ekonomi,
- somutluk,
- sıra düzen,
- yaşantı zenginliği,
- kolaylık,

- öğretmenin yükünü azaltma,
- zaman ve sözden tasarruf,
- düşünme sürekliliği,

Öğrenci katılımını sağlama gibi çeşitli özellikleriyle temel bir gereksinim oluşturmaktadır (Başak, 2006).

Öğretmenin bir materyali hazırlarken dikkat etmesi gereken bir başka noktada materyalin kolay taşınabilir olması ve her öğrencinin görebileceği büyüklükte tasarlamasıdır. Bu materyaller dışında öğretim sürecinde gerçek eşyalar ya da modeller de kullanılabilir. Örneğin, bir natürmort çalışması yapılacağında sınıfa sakı içerisinde bir çiçek, meyveler, kumaşlar getirilebilir (Gezer, 2006).

Görsel kaynak araç- gereçlerin kullanımı dersin anlam ve amacı bakımından son derece etkilidir. Sanat öğretiminde, görsel araç- gereçlerin konulara göre sınıflandırılarak zenginleştirilmesi istenilen sonucun daha etkili ve anlamlı olmasını sağlar. Her yıl tamamlanan çalışmalardan görsel örnekler toplanarak teşhir panosunda korunmalıdır. Bu örnek çalışmalar en az iki yılda bir yenilenmelidir (Artut, 2004).

Bugün öğretim geleneksel yöntemin monotonluğundan kurtarılmalıdır/ kurtarılmaktadır. Öğretim artık bir sözlü anlatım yöntemiyle zihinlere hitap etme durumundan çıkıp, öğrencilerin çeşitli duyu organlarına etkide bulunarak, onların daha güvenilir ve daha uzun ömürlü, kalıcı bilgi kazanma yollarına yönelmiş bulunmaktadır. Öğrencinin çeşitli duyularına hitap eden öğretim materyalleri soyut konuları somutlaştırmakta da başarılı olmaktadır. Bilimsel gelişmelerin ışığında ortaya çıkan teknolojik buluşlar insanlığa pek çok boyutuyla hizmet edebilmektedir. İnsan yaşamını kolaylaştıran, teknolojik buluşların, insanın doğayı anlamlandırmasında da kolaylıklar sağladığı şüphe götürmez bir gerçektir (Artut, 2004).

Bir dersi araç gereçsiz işlenmesi o dersin tek duyu organıyla işlenmesi demektir. Hâlbuki bir ders ne kadar çok duyu organına hitap ederse unutkanlık o kadar az olur (Durmuş, 1973).

3.3.1. Araç- Gereç Kullanmanın Faydaları

- Sanat öğretimini daha canlı, açık ve zevkli bir hale getirebilir.
- İşlemler basitleşir, sonuca daha çabuk ulaşılabilir.
- Görerek modeldeki ayrıntılar daha iyi kavranır, ilgi ve dikkat çekici hale getirilebilir.
- Teknik bilgi ve beceri kazanır. Öğrenme arzusu yaratılabilir.
- Kullanılacak araç ve gereçlerin sınırlılık ve olanaklarını belirlenen süreç içinde tanır.
- Estetik bilgi, görgü ve kültürün gelişiminde etkili olur.
- Bir konunun açıklanmasında kolaylık sağlar.
- Araç ve gereçlerin özelliğini tanır, kullanımında beceri kazanır.
- Zamandan ve sözden kazanımlar elde edilir.
- Tasarımlar üzerinde alternatifler yaratma olanağı sağlar.
- Güçlü anlatım dili oluşturmayı öğrenebilir (Artut, 2004: 239).

Sanatsal çalışma yoluyla kazanılacak deneyim ve bilgiler gereçlerde saklıdır (Gençaydın, 1993). Araç ve gereçler ya da materyaller öğrenmeyi kolaylaştıran en önemli etkenlerden biridir (Gezer, 2006). Hiçbir görsel ve işitsel araç- gereçle desteklenmeyen bir ders çok sıkıcı olacaktır. Bir ders aktif katılımı sağlayacak yöntem tekniklerle desteklenmiyor, görsel ve işitsel olarak da zenginleştirilmiyorsa kalıcı izler bırakamayacaktır (Özden, 1993). Sanat eğitimi çalışmaları için; ekonomik, çalışılması kolay malzeme seçilmelidir (Gökaydın, 1998). Gençlerin olabildiğince çeşitli gereçlerle çalışmalarına olanak sağlanması, onların eğitimleri yönünden üzerinde durulması gereken çok önemli bir konudur (Gençaydın, 1993: 11).

3.4. Görsel Sanatlarda Kullanılan Malzemeler ve Güvenlik Önlemleri

Öğrenciler sanat malzemelerini kullanırken, kestikleri, sürdükleri, döktükleri, yapıştırdıkları, kazıdıkları, boyadıkları ve bundan büyük zevk aldıkları bilinmektedir.

Bu kadar yakın temas halinde olunan sanat malzemeleri güvenli mi? Bu malzemelerin içeriklerinde çeşitli kimyasalların bulunduğu ve çocuklara zarar verebileceği binmektedir. Çocukların metabolizmalarında ve olgunlaşmamış bağışıklık sistemlerinde ciddi hasarlar oluşturabilecektir (Özsoy, 2006: 19). Bütün bunlara fırsat vermemek için sanat öğretmenlerinin bu konuda dikkatli davranmaları öğrenci ve velileri bilgilendirmeleri gerekmektedir. Eğitimciler kullanılacak malzemelerin etiketlerine, içeriklerine dikkat ederek hem kendilerini hem de öğrencileri korumalıdır.

3.5. Görsel Araç- Gereçlerin Sanat Öğretimindeki Etkileri

İnsan araçlar yolu ile insan olmuştur. Araçla yapıp yaratarak kendini yapmış, yaratmıştır insan. Hangisinin daha önce geldiği sorusu “İnsanın mı, aracın mı” doğrudan doğruya soyut bir sorudur bu yüzden. Ne insan olmadan araç olabilir, ne de araç olmadan insan, ikisi de aynı zamanda ortaya çıkmıştır, ikisi de sıkı sıkı bağlıdır birbirine (Fischer, 1990: 14). Böylece araç- gereç; bir tasarımın, bir sanat eserinin yapılmasında kullanılan her şey olarak açıklanabilir. Görsel sanatlarda birbirinden çok farklı araç- gereçler kullanılabilir. Farklı malzemelerle farklı etkiler yaratılabilir. (Balcı ve Say, 2002: 37).

Günümüzde inanılmaz özelliklere sahip bir araç- gereç çeşitliliğine tanık olmamıza karşın sanat eğitimcilerimizin bu konuda bilinçli davranmaları gerekir. Unutmamak gerekir ki her pahalı ve gösterişli araç- gereç “ amaca en uygun olanıdır” anlamını taşımaz. Örneğin pahalı kâğıtlar, boyalar, kalemler vb. gereçlerle ne öğrencinin ekonomik gücünü zorlamaya ne de dersi itici duruma getirme olasılığına meydan vermeye gerek vardır. Kaldı ki pahalı bir gerecin, başarısız bir sonuç alma olasılığı karşısında yaratacağı boşa harcamış olma duygusunun, rahat çalışmayı ve dolayısıyla yaratıcılığı da engelleyebileceği bir gerçektir (Gençaydın, 1993: 20).

Görsellik ancak gösteri yöntemi ile gerçekleşir. Gösteri yöntemi herhangi bir konunun araç ve gereç yardımıyla öğretilmesidir. Bu araç ve gereçler; görsel, işitsel ve hem de görsel- işitseldir. Bu yöntem daha çok duyu organını uyardığı, öğrencinin

ilgi ve dikkatini çektiği için öğrenmeyi kolaylaştırır. Ünlü bir Çin atasözünün“işitirim ve unuturum, görürüm ve hatırlarım, yaparım ve anlarım” sözünün ne kadar anlamlı olduğunu görürüz. Zaman sabit tutulmak üzere insanlar okuduklarının% 10'unu, işittiklerinin % 20'sini, hem görüp hem de işittiklerinin% 50'sini, söylediklerinin % 70'ini ve yapıp söyledikleri bir şeyin ise % 90'ını hatırladıklarını bir kez daha tekrarlamış olalım. Öğretimde görsel ve işitsel araçlar kullanıldığında öğrenme hem daha çabuk ve hem de daha kalıcı olur. Yukarıdaki açıklamalardan anlaşıldığı gibi bir öğretim etkinliği ne kadar çok duyu organına hitap ederse öğrenme o kadar iyi gerçekleşir (Güngördü, 2003). Bahsedilen bu araç gereçlerin tanımları şöyledir;

Araç- Gereç: Öğretme, öğrenme etkinliklerinde kullandığımız yardımcı kaynaklar araç-gereç ikilisinden oluşur.

Araç: Daha çok mekanik nitelikteki yardımcı olup; gereci sunmada vazgeçilmez öğedir. Örnek: Tepegöz, bilgisayar, televizyon

Gereç: Daha çok yazılı basılı nitelikteki yardımcı olup, aracın vazgeçilmez ögesidir. Örnek: Tepegöz asetati, bilgisayar ve televizyon programlarıdır (Akdağ, 2009).

Malzemeyi beceri ile işlemek, sanat yapıtlarındaki niteliksel ilişkileri tanımak, estetik bütünlük içinde malzemeyi bir sanat nesnesine dönüştürmek, yapıta anlatımsal nitelik kazandırmak, sanatı oluşturan bütüncül bir yapının parçalarıdır. Bu bütünü teknik ya da estetik yanı ile değil, her yönü ile değerlendirmelidir. Ancak o zaman sanat eğitimi, öğretimi ile birlikte bir disiplin alan olur. Ancak o zaman sanatsal işlevler kişi, toplum ve kültür yararına okullarda işlerlik kazanır (Kırıçoğlu, t.y.: 94).

3.6. Görsel Sanatlar Eğitimine Hazırlık

İnsanlığın başlıca niteliklerinden biri, nesnelere doğasını ve gücünü ortaya çıkarmaktır. Çocuklar etkinlik sürecinde kavrama, işitme, çekme, sıkma, dökme, kırma, inşa etme, zarar verme ve tüm bu gelişimi tekrarlama sürecinin fiziksel uygulamasını yaşamak için vazgeçemedikleri şiddetli bir merak ve istek taşırlar.

Dolayısıyla çocukların kendi gereksinimleri için araştırma, deneme, kullanma, denetleme ve müdahale etmeyi öğrenmeleri çok önemlidir. Çocuklar materyal ve aletleri kullanmak için cesaretlendirilmelidir; çünkü sürekli her şeyin değiştiği bu dünyada, bu yetkinliğe fazlasıyla gereksinim duyulacaktır.

Her çocuk zamanı geldiğinde, yönlendirildiğinde, uygun ortam oluşturulduğunda ve en önemlisi kendi gereksinim duyduğunda boyar, çizer, şarkı söyler, dans eder. Bütün bu davranışlar çocuk kültürünün ya da çocuk kültürüne ilişkin her şeyin en vazgeçilmez değerleridir (Artut, 2004).

Eğitimde ders programlarına paralel olarak öğretim araçlarının hazırlanması, çoğaltılması, hizmete sunulması ve sonucun değerlendirilmesi etkinlikleri öğrenme öğretme süreçlerinin ayrılmaz bir parçasıdır. Öğretim araçlarına olan temel gereksinim, öğrenme durumundaki bireyin ve öğretmenin fiziksel, duyuşsal ve düşünsel etki gücünü arttırmaktan kaynaklanmaktadır (Başak, 2002). Sanat öğretimi çok yönlü, genellikle araç ve gerece dayalı etkin bir öğretim alanıdır. Etkinlik sürecinde sanatsal bilgi ve beceriler kazanılır. Sanat eğitiminin sadece beceri boyutu ön plana çıkarılarak bunun amaca dönüştürülmesi hatalı bir yaklaşım olur.

Sanat öğretiminin temel amaçlarından biri kuşkusuz çocuğun kişiselliğini oluşturan bireysel (sanatsal) farklılıkları ortaya çıkarmaktır. Lowenfeld, sanat öğretiminde sanatsal deneyimlerin göz ardı edilmemesi, öğrenme sürecinin deneylerden ve sanatsal ortamlardan izole edilemeyeceğini ve öğrenme sürecini aktif hale getirmek, farklı konu parçalarının anlamlı hale dönüştürülmesinde öğretmenin önemli bir rolü olduğu görüşünü ileri sürer. Öğrenciler yeni bilgi ve deneyimleri ancak eski bilgi ve deneyimleriyle bağlantı kurabiliyorsa anlamış demektir. Sanatsal öğretim bir anlamda çocuğun düşünme tarzında ortaya çıkar. Çocuklar, düşünce gelişimine ipucu olan fikirlerini ve tasarılarını organize ederek sanat yapıtlarını oluştururlar.

İyi bir sanat programının ve sanat etkinliğinin amacı, dengeli, uyumlu çocukların yetişmesidir. Böyle bir programın işlevi de, akılcı düşünce ile duygusal süreçler arasında bağlantı kurabilecek araçları geliştirmektir. Sanat etkinliği süreci sürekli olan, bitmeyen bir süreçtir. Çocuk da aslında, sürekli olarak değişmekte,

büyüyüp olgunlaşmaktadır. Eğiticinin görevi, bu organik gelişim sürecini izlemek olmalıdır. Çünkü bu gelişim içinde çocuğun değerleri, kavramları zamanla ve sürekli olarak değişecektir. İyi bir eğitimci bu değişikliği kabul etmelidir. Unutulmamalıdır ki, sanatsal içerik beklentileri günlük, aylık ya da bir üniteyle sınırlı değildir. Sanat öğretimi uzun, planlı sistematik- organize bir süreci gerektirir (Artut, 2004).

Bir öğretmenin organizasyon planlama ve öğretim yaklaşımında; ders için gerekli olan kitapları, diğer materyalleri hazırlamak ve öğrencilerin gelişim süreçleri ve kendi çalışmaları hakkında yöneticilerle konuşmak, temizlik ve güvenlik önlemlerini kontrol etmek için okula zamanından önce gelmesi gerekir.

Sınıfın özelliklerine göre hangi konuları öğreteceğini plânlamalı ve hazırlamalı,

Kendi dosyasında düzenli kayıtları tutarak, bu kayıtları güncelleştirmeli,

Kendi özel alan bilgisine sahip olmalı,

Değişik öğretim tekniklerini denemelidir. (Yüksel, 2001).

Bunlarla birlikte öncelikle öğretmen derse hazırlanırken üç ana unsuru temel almalıdır. Bunlar:

- Öğrenci: Öğretmen birçok yönüyle öğrencisini tanımak zorundadır. Öğrencilerin bireysel özellikleri, yaş grupları, algılama düzeyleri, ekonomik ve kültürel durumları ve sağlıksal sorunlar öğrenme eyleminde belirleyici unsurlardır. Öğretmen uyguladığı sanatsal öğrenme etkinliklerinde öğrencilerin sosyal gelişimlerini göz önünde bulundurmalıdır. Mümkün olduğunca öğretmen öğrencileri bireysel olarak değerlendirmelidir. Gerektiğinde farklı yeteneklerdeki öğrenciler için farklı etkinlikler geliştirebilmelidir. Bu sorunlara verilebilecek anlamlı yanıt veya çözüm önerileri, öğretmenin dersin amaçlarını ve işleyişinin sağlanmasında önceliği oluşturur. Yani öğretmen, öğrencilerin bu genel özelliklerinin göz önünde bulundurularak planı ve programı oluşturabilir, düzenleyebilir.
- Konu: Öğrenciye verilecek konular onların genel gelişim düzeylerine uygun olmalıdır. Konuların işlenişine uygun, etkili olan öğretim yöntemleri tercih

edilmelidir. İşlenecek konulara ilişkin örnekler önceden hazırlanmalıdır. Konuların seçiminde önceden öğretmen tarafından araştırma, inceleme ve gerektiğinde deneysel etkinlikler yapılmalı, konuların kapsamı, sınırlılık, olanak ve süresi önceden belirlenmelidir. Sanat öğretiminin gerçekleşebilmesinde öğrencilerin farklı gereksinimleri ve bireysel özelliklerinin olabileceğine öğretmen inanmalıdır. Öğretmen konuların içeriğine ilişkin bilgilendirmeleri sadece anlatarak değil, günlük yaşam ile ilişkilendirerek, kavratmalıdır. Bu bakımdan öğretmen, öğrencilerinin; drama, pandomim, hikâye, beyin fırtınası, müzik gibi etkinliklerle konuları yaşayarak öğrenmelerine ortam sağlamalıdır.

- Fiziksel koşullar: Öğretmen öğrencilerin kendi yeteneklerini keşfedecekleri uygun ortamları önceden hazırlamalıdır. Dersliğin genel durumu olabildiğince çağdaş sanat eğitiminin gereklerine uygun olmalıdır. Artık materyallerden yararlanmanın olanakları sağlanmalı, çevredeki müze, güzel sanatlar galerisi ve tarihi yerlerin tespiti yapılabilir.

Konuların işlenişinde kullanılacak araç gereçlerin niteliği önemlidir. Konunun işlenişinde hangi araç- gereçlerin (görsel- işitsel) kullanılacağı önceden tespit edilmelidir. Kullanılacak araç gereçler dersin içeriğinin anlam ve amacına uygun olmalıdır (Artut, 2004: 231). Aynı zamanda kullanılacak bu materyaller hazır bulundurulurken etkinliğe ayrılan vakitten harcanmamalıdır. Bu konuda öğrencilerden de destek alınarak onların etkinliğe katılımları sağlanmış olur (Gezer, 2006).

Ders planlarının sadece öğrencilerin sanatsal bilgi beceri ve etkinlikleriyle sınırlı olmaması gerektiği bilinmelidir. Öğretim stratejisinde farklı yaklaşım veya alternatifler düşünülmeli, okul yönetimi, öğrenci velileri, okul aile birliğinden yararlanma olanakları araştırılmalıdır (Artut, 2004).

3.6.1. Öğrenme ve Öğretme Sürecinde Derse Hazırlık

Derse hazırlık aşaması; öğretmen hazırlığı ve öğrenci hazırlığından (düşünsel ve duyuşsal hazırlık ile teknik hazırlık) oluşmaktadır. Bu süreçte yapılması gereken çalışmalar şöyledir (Görsel Sanatlar Programı, 2006).

3.6.1.1. Öğretmen Hazırlığı

İçinde bulunduğumuz çağda, geçen zaman sürecinde inanılması güç değişimler ve gelişmeler yaşanmaktadır. Bir toplumun gelişmesinde, bilimsel ve teknolojik gelişmelere ayak uydurabilmesinde eğitimin önemli rol oynadığı bir gerçektir. Ülkelerin geleceği, eğitim kurumlarının işlevlerini tam olarak yerine getirip getirmemelerine bağlıdır. Eğitim kurumlarında verimlilik makine ile değil insanla sağlanır. Eğitim sisteminin en stratejik ögesi kuşkusuz öğretmendir. Öğretmenin öğrenme- öğretme sürecinde verimli olabilmesi için eğitim hizmetine sunmaya her yönden hazır olması gerekmektedir (Karaköse, 2005). Eğitimde, öğretmenin ders için ön hazırlığı, amaca ulaşmada en önemli etkenlerdendir. Öğretmen sahip olduğu olanakları verimli kullanarak ve öğrencilerinin ihtiyaçlarını dikkate alarak öğretim materyallerini hazırlayabilmelidir. Materyalleri hazırlarken teknolojik ve çevresel olanaklardan yararlanabilmeli ve içeriğin sunumunu kolaylaştırıcı olmasına dikkat etmelidir (Özkan, 2006: 133). Bu sebeple öğretmen,

- Öğrenme- öğretme sürecini planlamalı, zamanı iyi ayarlamalıdır.
- Her dersten en az bir hafta öncesinde yapılacak çalışma ile ilgili dokümanları, kullanılacak teknikle ilgili getirmeleri gereken malzemeleri öğrencilere bildirmelidir.
- Ele alınacak konuyla ilgili olarak öğrencilerin düşünsel ve duyuşsal hazır bulunuşluluğunu sağlayacak hazırlıkları yapmalıdır.
- Öğrencilerin ilgili dersten edinilmesi planlanan kazanımlara ilişkin etkinlik örneklerini programdan seçmeli ya da kazanımlara yönelik etkinlikleri kendisi hazırlamalıdır. Bu etkinlikleri hazırlarken çevresel ve kültürel faktörleri, coğrafi özellikleri; öğrencilerin gelişim düzeylerini, ilgi ve ihtiyaçlarını, ekonomik şartlarını göz önünde bulundurmalıdır.
- Öğretmen kendisinin yeterince hazırlanmadığı, inanmadığı, benimsemediği, duygusal ilişki kurmadığı bir konuyu, öğrencilerine benimsetmesinin mümkün olmadığının bilinci içinde olmalıdır.

- Öğrencilerin sağlığı ve güvenliği için, uygulama öncesinde öğrencilere ve çalışma mekânlarına yönelik gerekli güvenlik önlemlerini mutlaka almalıdır.

Bu uygulamaların hazırlayıcısı ve yönlendiricisi olarak öğretmen davranışları öğrenme hedeflerine ulaşmada önemli bir etkidir. Bu nedenle öğrenci ihtiyaçları çerçevesinde öğretmen gerektiğinde bir lider, gerektiğinde bir arkadaş olabilmelidir.

Uygun bir ortam oluşturulduğunda, doğru program ve doğru yöntemlerle her insanın öğrenme isteğinin artacağı ve “bütün öğrencilerin öğrenebileceği” söylenebilir (Terzi, 2002).

3.6.1.1.1. Müze Ziyareti İle İlgili Öğretmen Hazırlığı

Öğretmenin müze ziyareti öncesi hazırlığı; Öğretmen gezi düzenlenecek müzeyi önceden gezip görmeli, müze planı çıkarmalı, gerekli izinleri almalı, öğrencilere hazırlıklarını not aldırmalıdır. Gezi için öğrencilerin getirecekleri araç gereçleri belirleyerek öğrencilere söylemelidir.

Müzedeki sorumluluklar; öğretmen öğrencilerin müzedeki davranışlarının nasıl olması gerektiğini, nelere dikkat etmeleri gerektiğini, gezinin nasıl bir düzende yapılacağını, tarihi eserlere zarar vermeden gezilmesi gerektiğini söylemesi ve açıklaması gerekmektedir. Öğrencilerin de bu kurallara uymaları önemlidir.

Müze ziyaretinden sonra yapılabilecek çalışmalardır; Gezinin tamamlanmasından sonra öğretmenin söyleyeceği düzen dâhilinde öğrenciler araçtaki yerlerini alarak dönüşler gerçekleştirilir.

3.6.1.2. Öğrenci Hazırlığı

Başarılı olmanın yollarından biri de öğrencilerin derslerin işlenmesine etkin olarak katılmasıdır. Derslerde sürekli edilgin durumda kalan öğrencilerin işlenen konuları anlamaları zordur. Öğrenciler okula gelmeden önce, işlenecek konuları gözden geçirmelidirler. Bu sayede hem derslerin işlenişine katılmak için gerekli güveni kazanırlar, hem de öğretmenin anlattıklarını daha kolay anlarlar. Gerek işlenecek konulara hazırlanırken, gerekse işlenecek konular gözden geçirilirken,

anlamakta zorluk çekilen yerler belirlenmeli, bu konularla ilgili sorular hazırlanıp, derste öğretmene sorulmalıdır (Özkan, 2006: 234). Bu sebeple öğrenme alanlarının ilgili kazanımlarına ulaşılabilmesi için, öğrencilerin derse hazırlık yapmaları gereklidir. Bu hazırlıklar:

Düşünsel ve Duyuşsal Hazırlık: Öğrenciler ele alınacak konu ile ilgili küçük araştırma yapmaya yönlendirilmelidir. Bununla birlikte öğrencilerden çeşitli sanat alanlarının şarkı, türkü, şiir, mani, hikâye, masal, efsane, atasözü, fotoğraf, resim, afiş gibi ürünlerinden birini veya bir kaçını sınıfa getirmeleri istenmelidir. Bulduklarının yanı sıra öğrencilere kendi yazdıkları hikâye, masal, şiir, şarkı sözü, çektikleri fotoğraf vb. belgeleri getirebilecekleri de söylenmelidir.

Teknik Hazırlık: Öğrencilerin, öğretmen tarafından önceden söylenen, belirlenen teknik ve yöntemeye uygun araç- gereç ve temizlik malzemelerini temin ederek derse hazırlıklı gelmeleri sağlanmalıdır (Görsel Sanatlar Programı, 2006).

3.6.1.3. Uygulama

Uygulama; tasarı ya da proje düzeyindeki bir sanatsal düşünceyi yapıt haline getirme işlemlerinin tümüdür (Sözen ve Tanyeli, 1999: 245). Sanat derslerinde uygulama, zaman ve amaç boyutunda çok önemli bir yer tutar. Uygulama etkinliklerinde öğrenci ise, ürün ortaya çıkıncaya kadar sürekli düşünce üreten, eleştiren, keşfeden, elemanlar arasında bütünsel bir ilişki kurmaya çalışan, olmadığında bozarak yeniden oluşturan, sonuca ulaşabilmek için eğitimci ile diyaloga giren bir araştırmacı ve uygulayıcıdır (Ünver, 2002: 42). Bu sanat dersleri içinde yer alan uygulamalı çalışmalar küçük yaştaki çocuktan başlayarak yaratıcılık sürecinin aşama aşama hem her birey tarafından hem de bir grup içinde yaşanmasını sağladığından, sanatsal değeri yüksek kimi yapıtlarında yaşantısal olarak ilerde daha iyi algılanabilmesi gene sanat eğitiminin beklentileri arasındadır. Bunu biraz daha açacak olursak, çocuk, resim çizme, boyama, çamur ve plastik yoğurma işlemleri yaparken bir yandan da sanat sergilerini, müzeleri gezmeli; sesiyle ya da basit araçlardan kendi müziğini yaratırken, şarkı ve şiirler ezberleyip okurken, bir yandan da çeşitli dinletileri izleyebilmeli; oyunlarını kurarken, çeşitli öykünme ve dramatisasyon etkinliklerinde bulunurken, çocuk tiyatrolarına götürülmeli; kendine

göre bilimsel olarak hazırlanmış kitapları okur ya da onların resimlerini incelerken, aynı zamanda çocuk kitapları sergilerini, fuarları gezebilmeli; radyo ve televizyon izlerken bir yandan da çevresini ve doğayı gözlemlemeli ve bunları yaparken sürekli olarak sorular sorarak, sonunda kendi çözümlerine varabilmeli, yargılarını verebilmelidir (San t.y.: 53).

Okullarda görsel sanat çalışmaları bireysel ve grup etkinlikleri şeklinde gerçekleştirilir. Bireysel çalışmalar, öğrencilerin kendi gelişimini hedefler. Her birey, kişilikleri, deneyimleri, olaylara bakış açıları, algılama ve değerlendirmeleri bakımından birbirinden farklıdır. Bunun sonucu olarak aynı teknik ve konu, aynı yaştaki çocuklara uygulattırılmış dahi olsa tamamen farklı özelliklere sahip, çok değişik yorumların, özgün çalışmaların ortaya çıktığı görülecektir.

Grup çalışmaları ise öğrencilerin paylaşma, işbirliği yapma, sorumluluk alma, tartışarak ortak payda da buluşma duygularını geliştirmeyi, sosyalleşmesini hedefler. Öğrenciler, fikir alış-verişinde bulunarak, yaratıcı duygularını harekete geçirirler ve ortak çalışma mutluluğu yaşarlar. Zaman alıcı uygulamalarda işbirliği nedeniyle zamandan tasarruf ederek çalışmaya olan ilgilerini kaybetmez, daha büyük haz duyarlar (Yılmaz, 2007: 23-24).

Görsel Sanatlar Programına (2006, 2008) göre, uygulama aşamasında öğretmen;

- Öğrencilerin ele alınan konuyu özgürce çalışarak ortaya koymaları için gereken ortamı hazırlamalıdır.
- Çalışmalarda zorlayıcı olmamalı, ancak bütün öğrencilerin çalışmalara etkin katılımını sağlayarak birkaç ilgi çekme noktası ve uyarımı geliştirmelidir. Öğrencilerin çalışmalarına müdahale etmeden onları yönlendirecek bir rehber konumunda olmalıdır.
- Ders boyunca dikkatlerini dağıtmadan ve onlara hissettirmeden öğrencileri denetlemeli, gözlem yapmalı ve güvenlik önlemlerini almalıdır.
- Malzemesi olmayan ya da eksik olan öğrenciler için, sınıfta bir paylaşım ortamı oluşturmalıdır. Ancak, malzemesiz ya da eksik malzeme ile derse

gelmeyi alışkanlık haline getirmemeleri için, öğrencileri kırmadan, rencide etmeden gereken önlemleri almalıdır.

- Çalışmalar, duruma göre bireysel olarak ve grup çalışmaları şeklinde yürütülmelidir. Uygulamalarda, grup çalışmalarına sık sık yer verilmelidir.
- Derse katılmak istemeyen, çeşitli sebeplerle derse dikkatlerini verememiş öğrencilerin; bireysel farklılıklarına uygun, ilgilerini çekecek öğrenme ortamları hazırlanarak derse katılımları sağlanmalıdır. Katılımın sağlanmasında zorlayıcı olunmamalı, öğrencilerin hoşlandıkları, ilgilerini çekebilecek olan konulardan yola çıkmalıdır.
- Öğrencilerin, yaptıkları çalışmalar hakkında duygu ve düşüncelerini paylaşmaları sağlanmalıdır.
- Süreç içerisinde ele alınan konu, gerekli yerlerde Atatürkçülük, diğer dersler ve ara disiplinlerle ilişkilendirilmelidir.
- Dersin sonunda çalışılan ortam temizlenmelidir.

3.6.1.4. Değerlendirme

Görsel sanatlar dersinde öğrencilerin başarıları öğretim programında yer alan ölçme ve değerlendirme etkinlikleri esas alınarak belirlenir.

Eğitim, öğrencide istenilen davranış değişikliklerini meydana getirme sürecidir. Eğitimde bu amaca ulaşmak için planlı bir biçimde hareket edilir. Bu nedenle, eğitimin çeşitli evrelerinde ölçme ve değerlendirmeler yapılarak çeşitli kararlar alınır (Peşkersoy ve Yıldırım, 2008: 15).

Öğretmenler, öğrencilerinin (eğitimsel- öğretimsel) gelişimini ölçer, değerlendirirler.

İlköğretimde değerlendirme, öğrencinin beceri düzeyi ve sanatsal bilgi düzeyi olmak üzere iki aşamada olabilir.

Beceri düzeyinde; öğrencilerin dönem veya yıl içinde yapmış olduğu sanatsal etkinliklere yönelik çabaları, becerileri ve yetenekleri esas alınır.

Bilgi düzeyinin değerlendirilmesinde ise; öğrencilerin edinmiş olduğu sanatsal kültür birikimi, bazı sanatsal kavramlar ve sanatsal sorunları yazılı olarak betimleyebilme düzeyleri, sanat ürünlerine bakış açıları ve eleştiri yetilerini içeren ilgili test soruları sonuçlarından alınan veriler göz önünde bulundurulur (Artut, 2004).

Eğitim ve öğretim etkinliklerinin vazgeçilmez bir parçası, öğrencilerin değerlendirilmesidir. Öğrenci değerlendirmesi farklı boyutları olan bir süreçtir. Öğrencilerin görsel sanatlar dersindeki eğitim- öğretim etkinlikleri; yaratıcılık, tutumlar, ilgiler ve öğrenme şekilleri gibi duyuşsal ve devinimsel özelliklerini içerir. İyi bir ölçme- değerlendirme süreci tüm bunları içeren, öğrencinin gelişimini farklı boyutlarda ele alan bir süreçtir. Bu boyutların her biri, kendi içinde çeşitlenen ve farklı teknikleri gerektiren süreçleri kapsar (Peşkersoy ve Yıldırım, 2008: 15).

Dersin işlenişinde öğretmen kontrol merkezli değerlendirmeye ön değerlendirme, dönem veya yılsonu değerlendirmeye de son değerlendirme denir (Artut, 2004).

Değerlendirmede süreç ve sonuç değerlendirmeleri yer almalıdır. Süreç değerlendirmesi zamanında yapılmalıdır. Değerlendirmede; performans değerlendirme amacıyla hazırlanan çeşitli formlar, çeşitli sorular, yapılan çalışmalar, araştırma sonuçları, ürün dosyaları kullanılmalıdır. Öğrencilerin çalışmaları birbiriyle kıyaslanmamalıdır. Öğretmen, öğrencilerin yaptıkları çalışmalara yorum getirirken, olumsuz eleştirilerde ve kesin yargılarda bulunmamaya özen göstermelidir. Öğrencileri farklı deneyimlere ve öğrenme yaşantılarına sevk etmeli, değişik yöntem ve teknikleri kullanmalarına özendirici rehber rolünde olmalıdır. (Peşkersoy ve Yıldırım, 2008: 45)

Not ile değerlendirmede kriterlerini öğretmen öğrencilerin genel gelişim düzeylerini esas alarak oluşturabilir. Örneğin

- Konunun anlam ve amacına uygun gelişimi.
- Konunun özgünlüğü (Konuya farklı yaklaşım, özgün anlatım dili ve yorumu).
- Beceri düzeyi (Sanatsal değerleri ve malzemeleri ustaca kullanabilme yetisi).

- Zamanı verimli kullanabilme.
- Çalışma koşullarına uyma (Temizlik- düzenlilik) sayılabilir. Aslında değerlendirme tekniklerine ilişkin kesin bir ölçüt yoktur. Hangi değerlendirme tekniğinin iyi olduğuna yine sınıf öğretmeni karar verecektir (Artut, 2004).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM YÖNTEM

Nitel araştırmağı gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı; algıların ve olayların, doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlamak mümkündür (Gezer, 2006).

Nitel araştırma için genel bir tanım yapmak zordur. Bu kavram şemsiye kavramı olarak ele alınmaktadır. Çünkü bir şemsiye altında yer alabilecek birçok kavram değişik disiplinlerle yakından ilişkilidir. Genel anlamda bir tanımı olmayan nitel araştırma kavramına; etnografi, antropoloji ya da durumsal araştırma denir. Eylemler araştırması betimsel araştırma, kuram geliştirme, içerik analizi gibi kavramlar karşılık gelmektedir. Araştırma deseni ve analiz teknikleri açısından bu kavramlar birbirlerine yakın olduğu için bütün bu kavramları içeren “nitel araştırma” kavramı kullanılmaktadır (Danış, 2007: 72).

Araştırmacı bilinmeyeni ortaya çıkarma, tanımlama ve birtakım sonuçlara ulaşma çabası içindedir. Bunun için araştırmaya yön veren soru veya sonuçlara ulaşır. Araştırmanın sistematik olması, araştırma desenini oluşturma, bilgi toplama, yorumlama ve sonuçlara ulaşma sürecinin birbirini tamamlaması ve desteklemesi anlamına gelir. Araştırmanın mantıklı olması ise; araştırılan soru veya soruların cevaplarının gerçekçi bir biçimde verilebilmesiyle ilgilidir ve araştırmacının her aşamada geçerlilik konusunda dikkatli olmasını gerektirir (Gezer, 2006).

Genel eğitim kapsamında Görsel Sanatlar Eğitimi; sanatların yasa ve tekniklerini kullanarak bireye estetik kişilik kazandırmayı hedefleyen bir eğitim alanıdır. Sanat eğitimi sürecinde; algılama, bilgilenme, düşünme, tasarlama, yorumlama, ifade etme ve eleştirme davranışları estetik ilkeler doğrultusunda sanatların dili kullanılarak edinilir. Bu eğitim alanında birey; resim, müzik, tiyatro, dans, şiir, öykü, heykel, seramik, fotoğraf, yaratıcı drama, film, video gibi sınırsız sanat evreninden, kendine en uygun dili seçme şansına sahip olarak kendini ifade olanağını bulmaktadır.

Görsel Sanatlar Eğitimi, eğitim ile sanatın değişik konumlarda, değişik boyutta ve ağırlıkta bir araya geldiği bir alandır. Çevreyle ilk tanışma, görme, algılama, adlandırma ve düzenleme ile başlayan sanat eğitimi daha sonra ürün verme tat alma olarak gelişir. Örgün eğitim içerisinde verilen sanatsal ürünlerde bilgi ve deneyimin izleriyle bütünleşerek bir disiplin, alan olur. Burada artık sanat, ürünü, tarihi, eleştirisi ile öğrenilen ve öğretilen bir ders halindedir.

Görsel Sanatlar Eğitiminde kullanılan yöntemler çok çeşitli yollarla sınıflandırılmaktadır. Bu sınıflama genellikle eğitmenin tutumuna göre uygulanan yöntemler, teknik özelliklere göre uygulanan yöntemler, kullanılan malzemeye göre uygulanan yöntemler ve bireysel özelliklere göre uygulanan yöntemler olarak sınıflandırılmaktadır. Görsel sanatlar öğretiminde kullanılan yöntemlerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor davranışların kazanılmasına yönelik biçimlendirildiğini söylemek mümkündür (Aykut, 2006).

Bu tezde araştırılan konu üzerine kapsamlı bir literatür taraması yapılmıştır. Tezin 1. Bölümünde giriş bölümü vardır. Giriş bölümünde problem durumu, problem cümlesi, çalışmanın amacı, sayıtlılar ve sınırlılıklar yer almaktadır. Tezim 2. Bölümünde görsel sanatlar eğitimi ele alınmış, sanat eğitimi gerekliliği, eğitimde sanat eğitimcisinin yeri, çok alanlı sanat eğitimi, çocukta yaratıcılık ve gelişim dönemi ele alınmıştır. Tezin 3. Bölümünde müze eğitimi, müze bilinci, müzede öğrenme ve öğretmen hazırlığı yer almaktadır. Tezin 4. Bölümünde materyal ve sanat eğitiminde kullanımı, araç- gereç kullanımı, görsel araç- gereçlerin sanat öğretimindeki etkileri, görsel sanatlar eğitimine hazırlık konuları ele alınmıştır. Tezin 5. Bölümünde yöntem ele alınmış, veri toplama yöntemleri, evren ve örneklem ele alınmıştır.

4.1. Veri Toplama Yöntemleri

Bu araştırma için veri toplamada; çeşitli kitap, dergi, makale, bildiri, internet sitelerinden elde edilen yazılı dokümanlar vb. ile ilköğretim 5. Sınıf öğrencilerinin ön-son anket sonuçları ile yaptıkları uygulama çalışmaları sonuçlarının değerlendirme ve sonuçları kullanılmıştır.

Bu araştırma için veri toplama yöntemleri olarak temelde nitel araştırma yöntemleri bulunmaktadır. Aynı zamanda anket sonuçlarının değerlendirme kısmında nicel hesaplamalardan da faydalanılmıştır.

4.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Konya merkezde Karatay Kocatepe İlköğretim Okulu oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini, Konya merkezde Karatay Kocatepe İlköğretim Okulu 5. sınıflardan dört ayrı şube (5A, 5B, 5C, 5D) öğrencileri oluşturmaktadır. Bu öğrencilerle görsel sanatlar dersi müze bilinci eğitimi alanında müzeye gidiyorum konusu işlenmiştir. Materyal kullanımının öğrenci üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Uygulamada iki şube (5A, 5D) ile müze gezisi yapılmış belirlenen eserlerin eskiz çizimleri yaptırılarak materyal destekli ders işlenmiştir. Bu iki şube deney grubu olarak alınmıştır. Diğer iki şube (5B, 5C) ise kontrol grubu olarak alınmış ve müze ziyareti gerçekleştirilmeden ders işlenmiştir.

Bu çalışmada bilimsel araştırma yöntemlerinden deneme modellerinden değişkenler yöntemi kullanılmıştır. Deney grubu ve kontrol grubu belirlenerek ön anket ve son anket sonrası uygulama çalışması yaptırılmıştır. Uygulamalar Selçuk Üniversitesi Resim İş Öğretmenliği Bilim Dalından üç öğretim üyesinin ve Konya Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ilköğretim okullarında görevli üç görsel sanatlar öğretmenine değerlendirilerek doküman incelemesi de yapıp sonuçlar çıkarılmıştır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

MÜZE BİLİNCİ ÖĞRENME ALANINDA MATERYAL KULLANIMININ ETKİSİ ÜZERİNE BİR UYGULANMA

5.1. Uygulamanın Yapıldığı Ortam

Müze bilinci öğrenme alanında materyal kullanımının etkisi üzerine yapılan bu araştırma, 2008- 2009 öğretim yılı 2. Yarıyılında Konya İli Kocatepe İlköğretim Okulu 1. Kademedeki deney grubu olarak seçilen 5/A ve 5/D sınıfları üzerinde uygulanmıştır.

5.2. Okulun Fiziki Durumu

İlköğretim okulu Konya il merkezinde yer almaktadır. Okulun bulunduğu alan yeni yapılaşmanın olduğu çok katlı ve çok nakil alan bir yerleşim yeridir. Öğrenci velilerinin geneli memur kesimden olup, farklı il ve ilçelerden yerleşen bir sosyal çeşitlilik vardır. Bin beş yüz öğrenci birinci ve ikinci kademe olarak ikili öğretimle ders görmektedir. Okulda görsel sanatlar dersi için atölye olmayıp dersler sınıflarda işlenmektedir. Araştırma için 5. Sınıfların mevcut A, B, C, D, şubelerinin hepsi seçilmiş A ve D şubeleri deney grubu olarak rastgele belirlenmiştir. Sınıfın o günkü mevcudu üzerinden bulunan tüm öğrencilerle birlikte ders işlenmiştir. Deste bulunmayanlar, müze ziyaretine katılamayanlar değerlendirmelere alınmamışlardır. Bunun haricindeki tüm öğrencilerle çalışmalar yapılmıştır. Erkek ve kız öğrencilerin dağılımları da sınıf mevcudundaki listeye göredir. Ayrıca bir dağılım yapılmamıştır.

5.3. Uygulama Sınıflarının Tanımı

İlköğretim Okulunun birinci kademe 5. Sınıf öğrencileri deney ve kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Görsel Sanatlar dersi için atölye olmadığından dersler sınıfta işlenmiştir. Sınıflardaki düzen genel olarak kullanılan sıra düzenindedir.

Tablo 1: Grupların Dağılımları

SINIFLAR	KIZ	ERKEK	TOPLAM
5- D SINIFI (1. Deney Grubu)	22	15	37
5- C SINIFI (1. Kontrol Grubu)	13	23	36
5- A SINIFI (2. Deney Grubu)	14	9	23
5- B SINIFI (2. Kontrol Grubu)	16	12	28

5.4. Uygulama Sırasında Yapılan İşlemler

Öğrenciler ilk olarak müze bilgilerinin ölçülmesi açısından ön anket uygulamasından geçtiler. Ziyaretin yapılacağı Arkeoloji Müzesi hakkında ön bilgi verilerek sanal ortamda müze gösterilerek genel hatlar belirlenip bilgi verildi. Müze görevlileriyle görüşülüp gezinin yapılacağı gün belirlendi. Gezi için gerekli izinlerin başvuruları yapılarak izinler alındı. Öğrencilere müze kuralları, uyulması gerekenler anlatıldı. Gezi sırasında yanlarında bulunduracaklarının listesi yazdırıldı. Gezi gerçekleştirildikten sonra sınıf ortamında uygulama çalışmaları yaptırıldı. Bu uygulama çalışmasında öğrenciler müzede eskizini yaptıkları eserin yeni bir çizimini resim kâğıtlarına çizerek pastel boya ile renklendirmişlerdir.

5.5. Ön- Son Anket Sorularının Belirlenmesi

Ön ve son anket soruları öğrencilerin seviyeleri, cevaplayabilme düzeyleri ve müze bilgileri göz önünde bulundurularak belirlenmiştir. Bunlar aşağıdaki şekildedir.

ÖN ANKET SORULARI

- 1- Müze ne demektir?
- 2- Müze çeşitlerinin hangilerini biliyorsunuz?
- 3- Müzeler ne işe yarar?
- 4- Sizce müzeler niçin önemlidir?
- 5- Müzelerde sergilenen eserler nerelerden getirilmiştir?

6- Daha önce hiç müze gezdiniz mi? Hangilerini?

7- Daha önce müze gezdiyseniz, müzede en çok neler dikkatinizi çekti?

SON ANKET SORULARI

1- Gezdiğiniz müzenin türü nedir?

2- İncelediğiniz eserlerin türü nedir?

3- Eserler nasıl ve nereden sağlanmıştır?

4- Daha çok hangi tür eserlerden hoşlandınız?

5- Bu müze gezisinde, önemli olarak, neleri ilk defa öğrendiniz?

6- Sizi en çok hangi eser etkiledi?

7- Hangi eserin resmini yapmak istersiniz neden?

Sorularıyla deney gruplarına uygulanmıştır.

5.6. Uygulamada Kullanılan Materyallerin Seçimi

Uygulama çalışması öncesinde Konya Arkeoloji Müzesi'nin sanal ortamda tanıtımı yapılmış bulunan eserler hakkında bilgi verilerek ön hazırlık tamamlanmıştır. Gezi planı hazırlanıp gerekli izinler alındıktan sonra müze gezisi gerçekleştirilmiştir. Belirli bir düzende gerçekleştirilen gezinin son bölümünde öğrenciler kendi belirledikleri eserlerden birinin eskiz çalışmasını gerçekleştirip sınıf ortamına döndükten sonra ise eskiz çalışmasını uygulama çalışmasına dönüştürmüştür. Kullanılan materyaller gerçek tarihi eserler olmuştur.

ALTINCI BÖLÜM BULGULAR VE YORUM

6.1. Ön- Son Anket Sonuçları

1. Deney Grubu, 1. Kontrol Grubu, 2. Deney Grubu, 2. Kontrol Grubu olarak 4 grup belirlenmiştir. Bu gruplardaki öğrencilere derste bulunma durumlarına göre ön anket uygulaması yapılmıştır. Son anket soruları sadece müze gezisine katılan deney grubu öğrencilerine uygulanmıştır. Sorulan sorular ve bu sorulara doğru ya da doğruya yakın yanıt veren öğrenci sayısı ile yanlış cevaplayan ya da cevap vermeyen öğrencilerin sayısı tablo halinde çıkarılmıştır. Tablolarda öğrencilerin müze hakkında bilgilerinin ne düzeyde olduğunu anlamak, müzelerin anlam ve önemini bilip bilinmediğini öğrenmek, daha önce müze ziyaretinin veya ziyaretlerinin gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğini öğrenmek, müze ziyareti gerçekleştirildiyse faydalı olup olmadığını anlamak amaçlanmıştır. Bunun için ön- son anket soruları ve cevaplayan öğrenci sayıları verilmiştir.

Tablo 2: 1. Deney Grubu Ön Anket Verileri

Öğrencilere Sorulan Ön Anket Soruları	Doğru Ya Da Doğruya Yakın Yanıtlayan Öğrenci Sayısı	Yanlış Cevaplayan Ya Da Cevapsız Bırakan Öğrenci Sayısı
1- Müze ne demektir?	22	12
2- Müze çeşitlerinin hangilerini biliyorsunuz?	32	2
3- Müzeler ne işe yarar?	24	10
4- Sizce müzeler niçin önemlidir?	22	12
5- Müzelerde sergilenen eserler nerelerden getirilmiştir?	7	27
6- Daha önce hiç müze gezdiniz mi? Hangilerini?	32	2
7- Daha önce müze gezdiyseniz, müzede en çok neler dikkatinizi çekti?	28	6

1. Deney Grubu Ön Anket Sonuçları

1. Deney grubundan ön anket uygulamasına katılan 34 öğrenciden 22 tanesi müze kavramının cevabını doğru yanıtlarken 12 öğrenci yanlış cevaplamışlardır. Müze çeşitlerini 32 öğrenci yanıtlayabilirken 2 öğrenci yanıtlayamamıştır. Müzelerin ne işe yaradığını 24 öğrenci yanıtlarken 10 öğrenci yanlış yanıtlamıştır. Müzelerin niçin önemli olduğunu 22 öğrenci yanıtlarken 12 öğrenci yanlış yanıtlamıştır. Müzelerde sergilenen eserlerin nerelerden getirildiğini 7 öğrenci yanıtlarken 27 öğrenci soruyu yanıtlayamamıştır. Öğrencilerden 32 tanesi daha önce en az 1 müze ziyareti gerçekleştirmişken 2 öğrenci daha önce müzeye hiç gitmemiştir. Daha önce müze ziyareti gerçekleştiren öğrencilerden 28 tanesi etkilendikleri bir eserden bahsederken 6 öğrencide ziyaret kalıcı olmamıştır. En fazla yanıt müze çeşitleri ile daha önce hiç müze gezdiniz mi sorularına verilmiştir. Müzelerde sergilenen eserler nerelerden getirilmiştir sorusuna ise 7 öğrenci ile en az cevap verilmiştir. Diğer sorularda ise dağılım birbirlerine yakın görülmektedir. 5. Soru hariç diğerlerinde doğru ya da doğruya yakın cevaplar fazlayken 5. Soruya çok az öğrenci cevap verebilmiştir.

Daha önce hiç müze gezdiniz mi? Hangilerini? Sorusuna verilen yanıtlardan öğrencilerin müze gezilerinin kişi bazında dağılımları ise şöyledir; 1 öğrenci 6 müze gezmiş, 4 öğrenci 4 müze gezmiş, 10 öğrenci 3 müze gezmiş, 12 öğrenci 2 müze gezmiş, 5 öğrenci 1 müze gezmiş, 2 öğrenci ise daha önce hiç müze gezmemiş.

Öğrencilerin müze gezilerinin müze bazında dağılımları ise şöyledir; 26 öğrenci Mevlana Müzesini gezmiş, 21 öğrenci Atatürk Müzesini gezmiş, 7 öğrenci Koyunoğlu Müzesini gezmiş, 16 öğrenci Etnografya Müzesini gezmiş, 3 öğrenci, İnce Minare Medresesini gezmiş, 3 öğrenci Arkeoloji Müzesini gezmiş, 1 öğrenci Ayasofya Müzesini gezmiş, 2 öğrenci Nasreddin Hoca Müzesini gezmiş ve 2 öğrenci ise daha önce hiç müze gezmemiştir.

Tablo 3: 1. Deney Grubu Son Anket Verileri

Öğrencilere Sorulan Ön Anket Soruları	Doğru Ya Da Doğruya Yakın Yanıtlayan Öğrenci Sayısı	Yanlış Cevaplayan Ya Da Cevapsız Bırakan Öğrenci Sayısı
1- Gezdiğiniz müzenin türü nedir?	37	-
2- İncelediğiniz eserlerin türü nedir?	32	5
3- Eserler nasıl ve nereden sağlanmıştır?	36	1
4- Daha çok hangi tür eserlerden hoşlandınız?	37	-
5- Bu müze gezisinde, önemli olarak, neleri ilk defa öğrendiniz?	37	-
6- Sizi en çok hangi eser etkiledi?	37	-
7- Hangi eserin resmini yapmak istersiniz? Neden?	37	-

1. Deney Grubu Son Anket Sonuçları

1. Deney grubundan son anket uygulamasına katılan 37 öğrenciden 37 tanesi müze kavramının cevabını doğru yanıtlarken yanlış cevaplayan öğrenci olmamıştır. İncelediğiniz eserlerin türü nedir? Sorusunu 32 öğrenci yanıtlarken 5 öğrenci yanıtlayamamıştır. Eserler nasıl ve nereden sağlanmıştır? Sorusuna 35 öğrenci yanıt verirken 1 öğrenci yanlış yanıtlamıştır. Daha çok hangi tür eserlerden hoşlandınız? bu müze gezisinde, önemli olarak, neleri ilk defa öğrendiniz? Sizi en çok hangi eser etkiledi? Hangi eserin resmini yapmak istersiniz? Neden? Sorularını bütün öğrenciler yanıtlamışlardır.

Tablo 4: 1. Kontrol Grubu Ön Anket Verileri

Öğrencilere Sorulan Ön Anket Soruları	Doğru Ya Da Doğruya Yakın Yanıtlayan Öğrenci Sayısı	Yanlış Cevaplayan Ya Da Cevapsız Bırakan Öğrenci Sayısı
1- Müze ne demektir?	31	5
2- Müze çeşitlerinin hangilerini biliyorsunuz?	25	11
3- Müzeler ne işe yarar?	24	12
4- Sizde müzeler niçin önemlidir?	21	15
5- Müzelerde sergilenen eserler nerelerden getirilmiştir?	5	31
6- Daha önce hiç müze gezdiniz mi? Hangilerini?	33	3
7- Daha önce müze gezdiyseniz, müzede en çok neler dikkatinizi çekti?	31	5

1. Kontrol Grubu Ön Anket Sonuçları

1. Kontrol grubundan ön anket uygulamasına katılan 36 öğrenciden 31 tanesi müze kavramının cevabını doğru yanıtlarken 5 öğrenci yanlış cevaplamışlardır.

Müze çeşitlerini 25 öğrenci yanıtlayabilirken 11 öğrenci yanıtlayamamıştır. Müzelerin ne işe yaradığını 24 öğrenci yanıtlarken 12 öğrenci yanlış yanıtlamıştır. Müzelerin niçin önemli olduğunu 21 öğrenci yanıtlarken 15 öğrenci yanlış yanıtlamıştır. Müzelerde sergilenen eserlerin nerelerden getirildiğini 5 öğrenci yanıtlarken 31 öğrenci soruyu yanıtlayamamıştır. Öğrencilerden 33 tanesi daha önce en az 1 müze ziyareti gerçekleştirmişken 3 öğrenci daha önce müzeye hiç gitmemiştir. Daha önce müze ziyareti gerçekleştiren öğrencilerden 31 tanesi etkilendikleri bir eserden bahsederken 5 öğrencide ziyaret kalıcı olmamıştır. En fazla yanıt müze çeşitleri ile daha önce hiç müze gezdiniz mi sorularına verilmiştir. Müzelerde sergilenen eserler nerelerden getirilmiştir sorusuna ise 5 öğrenci ile en az cevap verilmiştir. Müzeler niçin önemlidir sorusunda ise doğru ve yanlış cevap dağılımları arasındaki fark en azdır. Diğer sorularda ise dağılım birbirlerine yakın görülmektedir. 5. Soru hariç diğerlerinde doğru ya da doğruya yakın cevaplar fazlayken 5. Soruya çok az öğrenci cevap verebilmiştir.

Daha önce hiç müze gezdiniz mi? Hangilerini? Sorusuna verilen yanıtlardan öğrencilerin müze gezilerinin kişi bazında dağılımları ise şöyledir; 3 öğrenci 3 müze gezmiş, 18 öğrenci 2 müze gezmiş, 12 öğrenci 1 müze gezmiş, 3 öğrenci ise daha önce hiç müze gezmemiş. Öğrencilerin müze gezilerinin müze bazında dağılımları ise şöyledir; 25 öğrenci Mevlana Müzesini gezmiş, 4 öğrenci Atatürk Müzesini gezmiş, 1 öğrenci Koyunoğlu Müzesini gezmiş, 20 öğrenci Etnografya Müzesini gezmiş, 1 öğrenci Arkeoloji Müzesini gezmiş, 1 öğrenci Anıtkabir Müzesini gezmiş, 1 öğrenci Çatalhöyük Müzesini gezmiş, 4 öğrenci gezdiği müzeyi hatırlayamamış ve 3 öğrenci ise daha önce hiç müze gezmediğini belirtmiştir.

Tablo 5: 2. Deney Grubu Ön Anket Verileri

Öğrencilere Sorulan Ön Anket Soruları	Doğru Ya Da Doğruya Yakın Yanıtlayan Öğrenci Sayısı	Yanlış Cevaplayan Ya Da Cevapsız Bırakan Öğrenci Sayısı
1- Müze ne demektir?	17	5
2- Müze çeşitlerinin hangilerini biliyorsunuz?	17	5
3- Müzeler ne işe yarar?	15	7
4- Sizce müzeler niçin önemlidir?	12	10
5- Müzelerde sergilenen eserler nerelerden getirilmiştir?	6	16
6- Daha önce hiç müze gezdiniz mi? Hangilerini?	22	0
7- Daha önce müze gezdiyseniz, müzede en çok neler dikkatinizi çekti?	20	2

2. Deney Grubu Ön Anket Sonuçları

2. Deney grubundan ön anket uygulamasına katılan 22 öğrenciden 17 tanesi müze kavramının cevabını doğru yanıtlarken 5 öğrenci yanlış cevaplamışlardır. Müze çeşitlerini 17 öğrenci yanıtlayabilirken 5 öğrenci yanıtlayamamıştır. Müzelerin ne işe yaradığını 15 öğrenci yanıtlarken 7 öğrenci yanlış yanıtlamıştır. Müzelerin niçin önemli olduğunu 12 öğrenci yanıtlarken 10 öğrenci yanlış yanıtlamıştır. Müzelerde sergilenen eserlerin nerelerden getirildiğini 6 öğrenci yanıtlarken 16 öğrenci soruyu yanıtlayamamıştır. Öğrencilerden 22 tanesi daha önce en az 1 müze ziyareti gerçekleştirmiş, bütün öğrenciler müze ziyaretinde bulunmuştur. Daha önce müze ziyareti gerçekleştiren öğrencilerden 20 tanesi etkilendikleri bir eserden bahsederken 2 öğrencide ziyaret kalıcı olmamıştır. En fazla yanıt, daha önce hiç müze gezdiniz mi sorusu ile müzede en çok neler dikkatinizi çekti sorularına verilmiştir. Müzelerde sergilenen eserler nerelerden getirilmiştir sorusuna ise 6 öğrenci ile en az cevap verilmiştir. Müzeler niçin önemlidir sorusunda ise doğru ve yanlış cevap dağılımları arasındaki fark en azdır. Diğer sorularda ise dağılım birbirlerine yakın görülmektedir. 5. Soru hariç diğerlerinde doğru ya da doğruya yakın cevaplar fazlayken 5. Soruya çok az öğrenci cevap verebilmiştir.

Daha önce hiç müze gezdiniz mi? Hangilerini? Sorusuna verilen yanıtlardan öğrencilerin müze gezilerinin kişi bazında dağılımları ise şöyledir; 1 öğrenci 5 müze gezmiş, 15 öğrenci 4 müze gezmiş, 3 öğrenci 3 müze gezmiş, 3 öğrenci ise 1 müze gezmiştir. Öğrencilerin müze gezilerinin müze bazında dağılımları ise şöyledir; 20 öğrenci Mevlana Müzesini gezmiş, 19 öğrenci Atatürk Müzesini gezmiş, 18 öğrenci Etnografya Müzesini gezmiş, 18 öğrenci MTA (Maden Teknik Arama) Müzesini gezmiş, 1 öğrenci Anıtkabir Müzesini gezmiş, 1 öğrenci Sarıkamış müzesini gezmiştir.

Tablo 6: 2. Deney Grubu Son Anket Verileri

Öğrencilere Sorulan Ön Anket Soruları	Doğru Ya Da Doğruya Yakın Yanıtlayan Öğrenci Sayısı	Yanlış Cevaplayan Ya Da Cevapsız Bırakan Öğrenci Sayısı
1- Gezdiğiniz müzenin türü nedir?	20	3
2- İncelediğiniz eserlerin türü nedir?	22	1
3- Eserler nasıl ve nereden sağlanmıştır?	22	1
4- Daha çok hangi tür eserlerden hoşlandınız?	22	1
5- Bu müze gezisinde, önemli olarak, neleri ilk defa öğrendiniz?	21	2
6- Sizi en çok hangi eser etkiledi?	23	-
7- Hangi eserin resmini yapmak istersiniz? Neden?	23	-

2. Deney Grubu Son Anket Sonuçları

2. Deney grubundan son anket uygulamasına katılan 20 öğrenciden 3 tanesi müze kavramının cevabını doğru yanıtlarken yanlış cevaplayan öğrenci olmamıştır. İncelediğiniz eserlerin türü nedir sorusunu 22 öğrenci yanıtlarken 1 öğrenci yanıtlamamıştır. Eserler nasıl ve nereden sağlanmıştır sorusuna 22 öğrenci yanıt verirken 1 öğrenci yanlış yanıtlamıştır. Daha çok hangi tür eserlerden hoşlandınız? Sorusunu 22 öğrenci yanıtlarken 1 öğrenci yanıtlamamıştır. Bu müze gezisinde, önemli olarak, neleri ilk defa öğrendiniz? Sorusunu 21 öğrenci yanıtlarken 2 öğrenci yanıtlamamıştır. Sizi en çok hangi eser etkiledi? Hangi eserin resmini yapmak istersiniz? Neden? Sorularımı bütün öğrenciler yanıtlamışlardır.

Tablo 7: 2. Kontrol Grubu Ön Anket Verileri

Öğrencilere Sorulan Ön Anket Soruları	Doğru Ya Da Doğruya Yakın Yanıtlayan Öğrenci Sayısı	Yanlış Cevaplayan Ya Da Cevapsız Bırakan Öğrenci Sayısı
1- Müze ne demektir?	25	3
2- Müze çeşitlerinin hangilerini biliyorsunuz?	15	13
3- Müzeler ne işe yarar?	20	8
4- Sizde müzeler niçin önemlidir?	21	7
5- Müzelerde sergilenen eserler nerelerden getirilmiştir?	7	21
6- Daha önce hiç müze gezdiniz mi? Hangilerini?	27	1
7- Daha önce müze gezdiyseniz, müzede en çok neler dikkatinizi çekti?	24	4

2. Kontrol Grubu Ön Anket Sonuçları

2. Kontrol grubundan ön anket uygulamasına katılan 28 öğrenciden 25 tanesi müze kavramının cevabını doğru yanıtlarken 3 öğrenci yanlış cevaplamışlardır. Müze çeşitlerini 15 öğrenci yanıtlayabilirken 13 öğrenci yanıtlayamamıştır. Müzelerin ne işe yaradığını 20 öğrenci yanıtlarken 8 öğrenci yanlış yanıtlamıştır. Müzelerin niçin önemli olduğunu 21 öğrenci yanıtlarken 7 öğrenci yanlış yanıtlamıştır. Müzelerde sergilenen eserlerin nerelerden getirildiğini 7 öğrenci yanıtlarken 21 öğrenci soruyu yanıtlayamamıştır. Öğrencilerden 27 tanesi daha önce en az 1 müze ziyareti gerçekleştirmişken 1 öğrenci daha önce müzeye hiç gitmemiştir. Daha önce müze ziyareti gerçekleştiren öğrencilerden 24 tanesi etkilendikleri bir eserden bahsederken 4 öğrencide ziyaret kalıcı olmamıştır. En fazla yanıt daha önce hiç müze gezdiniz mi sorusuna verilmiştir. Müzelerde sergilenen eserler nerelerden getirilmiştir sorusuna ise 7 öğrenci ile en az cevap verilmiştir. Müze çeşitleri hangileridir sorusunda ise doğru ve yanlış cevap dağılımları arasındaki fark en azdır. Diğer sorularda ise dağılım birbirlerine yakın görülmektedir. 5. Soru hariç diğerlerinde doğru ya da doğruya yakın cevaplar fazlayken 5. Soruya çok az öğrenci cevap verebilmiştir.

Daha önce hiç müze gezdiniz mi? Hangilerini? Sorusuna verilen yanıtlardan öğrencilerin müze gezilerinin kişi bazında dağılımları ise şöyledir; 1 öğrenci 3 müze gezmiş, 15 öğrenci 2 müze gezmiş, 10 öğrenci 1 müze gezmiş, 1 öğrenci gezdiği müzeyi hatırlayamamış 1 öğrenci ise daha önce hiç müze gezmemiş. Öğrencilerin müze gezilerinin müze bazında dağılımları ise şöyledir; 16 öğrenci Mevlana Müzesini gezmiş, 4 öğrenci Atatürk Müzesini gezmiş, 6 öğrenci İstiklal Şehitliği Müzesini gezmiş, 17 öğrenci Etnografya Müzesini gezmiş, 1 öğrenci Anıtkabir Müzesini gezmiş, 1 öğrenci gezdiği müzeyi hatırlayamamış ve 1 öğrenci ise daha önce hiç müze gezmediğini belirtmiştir.

6.2. Çalışmaların Değerlendirilmesi ve Sonuçları

Tablo 8: 1. Öğretim Üyesinin 1. Deney Grubu Değerlendirmesi

Konu: Müzeye Gidiyorum (Konya Arkeoloji Müzesi)

Öğrenci Çalışmalarının Değerlendirilmesi

Sıra	Özgünlük	Konya Uygun Çalışma	Kompozisyon	Tekniğin Uygulanması	Çalışmanın Tamamlanması	Toplam
	20 puan	20 puan	20 puan	20 puan	20 puan	
1	10	10	15	10	10	55
2	15	10	10	15	10	60
3	15	15	15	10	15	70
4	15	15	15	10	15	70
5	15	15	15	10	15	70
6	10	15	10	15	15	65
7	15	10	10	10	15	60
8	15	15	10	10	15	65
9	15	15	15	15	15	75
10	15	15	15	15	15	75
11	10	15	10	10	15	60
12	15	15	15	15	15	75
13	10	10	10	15	10	55
14	15	15	15	10	15	70
15	15	15	15	15	15	75
16	15	15	15	15	15	75
17	15	10	15	15	15	70

18	15	15	15	15	15	75
19	10	10	10	10	15	55
20	15	15	15	15	15	75
21	15	15	15	10	15	70
22	15	10	15	15	15	70
23	10	10	10	10	10	50
24	15	10	10	15	15	65
25	10	10	10	10	10	50
26	15	15	10	15	15	70
27	15	15	15	15	15	75
28	18	18	15	15	15	81
29	15	15	15	15	15	75
30	15	15	15	18	15	78
31	10	10	10	10	10	50
32	15	10	15	10	15	65
33	15	15	15	15	15	75
34	18	15	15	18	18	84
35	10	15	15	10	15	65
36	15	10	10	10	15	60
37	10	10	15	10	15	60
38						
Toplam	511	488	490	476	528	2493
%	13,81	13,19	13,24	12,86	14,27	67,38

1. Öğretim Üyesinin 1. Deney Grubu öğrenci çalışmalarına verdiği puanların değerlendirilmesi ölçütler bazında ve genel toplam hesaplanmış; ölçütler 20 puan, genel değerlendirme ise 100 puan üzerinden değerlendirilip en yüksek puandan başlanılarak aşağıya çıkarılmıştır.

Çalışmanın Tamamlanması: 14,27

Özgünlük: 13,81

Kompozisyon: 13,24

Konuya Uygun Çalışma: 13,19

Tekniğin Uygulanması: 12,86

Genel Toplam: % 67,38 dir.

Öğrencilerin en yüksek puandan en düşük puana göre yapılan üstteki sıralamada birinci sırada çalışmalarını tamamlamalarından en yüksek puanı aldıkları görülüyor. İkinci sırada özgünlük, üçüncü sırada kompozisyon, dördüncü sırada konuya uygun çalışma ve beşinci sırada tekniğin uygulanması geliyor. Puanlar arasında çok büyük farklılıklar olmamakla beraber çalışmalardan aldıkları genel ortalama % 67,38 olmuştur. Öğrencilerin notlarını kişi bazında ele aldığımızda ise geçer puan olan 45 puanın altında not alan öğrenci olmamış, bütün notlar 55 puan ve üzerinde olmuştur.

Tablo 9: 1. Öğretim Üyesinin 1. Kontrol Grubu Değerlendirmesi

Konu: Müzeye Gidiyorum (Konya Arkeoloji Müzesi)

Öğrenci Çalışmalarının Değerlendirilmesi

Sıra	Özgünlük	Konuya Uygun Çalışma	Kompozisyon	Tekniğin Uygulanması	Çalışmanın Tamamlanması	Toplam
	20 puan	20 puan	20 puan	20 puan	20 puan	
1	15	18	15	10	15	73
2	10	10	15	15	15	65
3	10	10	10	10	10	50
4	15	15	15	15	15	75
5	15	15	15	10	15	70
6	15	15	15	10	10	65
7	15	15	15	15	10	70
8	10	15	15	15	10	65
9	10	10	10	10	10	50
10	15	15	15	15	15	75
11	10	10	15	15	10	60
12	10	10	15	10	10	55
13	10	10	15	10	10	55
14	15	15	15	15	15	75
15	10	10	10	10	10	50
16	10	10	10	10	10	50
17	10	15	15	10	15	65
18	10	10	10	10	10	50

19	15	10	15	10	10	60
20	15	10	10	10	10	55
21	10	10	10	10	10	50
22	15	15	15	10	15	70
23	10	10	10	10	10	50
24	10	10	10	10	10	50
25	10	10	10	10	10	50
26	10	15	10	10	10	55
27	10	10	10	10	10	50
28	15	15	15	15	15	75
29	10	10	10	10	10	50
30	10	10	10	10	10	50
31	10	10	10	10	10	50
32	15	15	15	15	15	75
33	10	10	10	10	10	50
34	15	10	10	15	10	60
35	15	10	10	10	10	55
36						
37						
38						
Toplam	420	418	435	400	400	2073
%	12	11,94	12,42	11,43	11,43	59,22

1. Öğretim Üyesinin 1. Kontrol Grubu öğrenci çalışmalarına verdiği puanların değerlendirilmesi ölçütler bazında ve genel toplam hesaplanmış; ölçütler 20 puan, genel değerlendirme ise 100 puan üzerinden değerlendirilip en yüksek puandan başlanılarak aşağıya çıkarılmıştır.

Kompozisyon: 12,42

Özgünlük: 12

Konuya Uygun Çalışma: 11,94

Tekniğin Uygulanması: 11,43

Çalışmanın Tamamlanması: 11,43

Genel Toplam: % 59,22 dir.

Öğrencilerin en yüksek puandan en düşük puana göre yapılan üstteki sıralamada birinci sırada kompozisyondan en yüksek puanı aldıkları görülüyor. İkinci sırada özgünlük, üçüncü sırada konuya uygun çalışma, dördüncü sırada tekniğin uygulanması ve beşinci sırada çalışmanın tamamlanması geliyor. Puanlar arasında çok büyük farklılıklar olmamakla beraber çalışmalardan aldıkları genel ortalama % 59,22 olmuştur. Öğrencilerin notlarını kişi bazında ele aldığımızda ise geçer puan olan 45 puanın altında not alan öğrenci olmamış, bütün notlar 50 puan ve üzerinde olmuştur.

Tablo 10: 1. Öğretim Üyesinin Değerlendirme Sonuçları

Gruplar	Özgünlük	Konuya Uygun Çalışma	Kompozisyon	Tekniği Uygulanması	Çalışmanın Tamamlanması	Toplam
1.Deney Grubu	13,81	13,19	13,24	12,86	14,27	67,38
1.Kontrol Grubu	12	11,94	12,42	11,43	11,43	59,22

Tablo 11: 2. Öğretim Üyesinin 1. Deney Grubu Değerlendirmesi

Konu: Müzeye Gidiyorum (Konya Arkeoloji Müzesi)

Öğrenci Çalışmalarının Değerlendirilmesi

Sıra	Özgünlük	Konuya Uygun Çalışma	Kompozisyon	Tekniğin Uygulanması	Çalışmanın Tamamlanması	Toplam
	20 puan	20 puan	20 puan	20 puan	20 puan	
1	15	10	10	20	15	70
2	15	15	10	10	15	65
3	18	15	15	15	15	78
4	15	15	10	12	12	64
5	14	14	16	14	14	72
6	10	10	15	15	15	65
7	20	15	15	10	15	75
8	15	10	10	10	15	60
9	20	15	15	10	15	75
10	15	15	15	15	20	80
11	15	10	10	15	10	60
12	20	20	15	15	15	85
13	10	10	10	12	10	52
14	20	18	18	15	20	91
15	10	10	15	15	15	65
16	20	15	15	20	20	90
17	15	10	10	15	15	65
18	15	10	10	15	15	65

19	10	10	8	10	15	53
20	15	15	20	15	10	75
21	15	12	12	10	10	59
22	15	15	14	12	20	76
23	15	20	20	20	15	90
24	20	20	15	15	15	85
25	15	15	15	10	10	65
26	10	15	10	10	12	57
27	10	12	10	10	12	54
28	15	10	11	11	15	62
29	15	15	10	12	10	62
30	15	15	15	15	15	75
31	12	12	17	16	15	72
32	12	15	10	15	15	67
33	10	10	10	15	10	55
34	15	15	15	15	16	76
35	10	8	8	7	9	42
36	15	10	12	12	12	61
37	15	10	15	18	18	76
38						
Toplam	541	491	481	511	525	2549
%	14,62	13,27	13	13,81	14,19	68,89

2. Öğretim Üyesinin 1. Deney Grubu öğrenci çalışmalarına verdiği puanların değerlendirmesi ölçütler bazında ve genel toplam hesaplanmış; ölçütler 20 puan, genel değerlendirme ise 100 puan üzerinden değerlendirilip en yüksek puandan başlanılarak aşağıya çıkarılmıştır.

Özgünlük: 14,62

Çalışmanın Tamamlanması: 14,19

Tekniğin Uygulanması: 13,81

Konuya Uygun Çalışma: 13,27

Kompozisyon: 13

Genel Toplam: % 68,89 dur.

Öğrencilerin en yüksek puandan en düşük puana göre yapılan üstteki sıralamada birinci sırada özgünlükten en yüksek puanı aldıkları görülüyor. İkinci sırada çalışmanın tamamlanması, üçüncü sırada tekniğin uygulanması, dördüncü sırada konuya uygun çalışma ve beşinci sırada kompozisyon geliyor. Puanlar arasında çok büyük farklılıklar olmamakla beraber, en yüksek ile en düşük arasında 1,62 puan fark vardır. Öğrencilerin çalışmaların değerlendirmelerinden aldıkları genel ortalama % 68,89 olmuştur. Öğrencilerin notlarını kişi bazında ele aldığımızda ise geçer puan olan 45 puanın altında not alan 1 öğrenci 42 almış, diğer notlar 52 puan ve üzerinde olmuştur.

Tablo 12: 2. Öğretim Üyesinin 1. Kontrol Grubu Değerlendirmesi

Konu: Müzeye Gidiyorum (Konya Arkeoloji Müzesi)

Öğrenci Çalışmalarının Değerlendirilmesi

Sıra	Özgünlük	Konuya Uygun Çalışma	Kompozisyon	Tekniğin Uygulanması	Çalışmanın Tamamlanması	Toplam
	20 puan	20 puan	20 puan	20 puan	20 puan	
1	10	10	10	6	10	46
2	10	6	6	15	15	52
3	5	10	10	10	10	45
4	15	10	15	15	15	70
5	15	10	10	10	10	55
6	10	10	8	10	8	46
7	5	5	5	10	10	35
8	10	10	10	8	15	53
9	8	8	5	8	10	39
10	15	10	8	10	15	58
11	10	10	10	10	8	48
12	8	8	8	10	12	46
13	7	7	8	10	10	42
14	15	10	15	15	10	65
15	10	10	10	7	10	47
16	8	10	10	10	8	46
17	8	7	7	8	8	38
18	15	10	10	8	10	53

19	5	5	6	5	7	28
20	5	5	6	7	6	29
21	10	10	10	8	10	48
22	10	15	15	10	10	60
23	8	10	10	15	10	53
24	10	8	10	8	10	46
25	8	8	8	7	8	39
26	10	10	10	10	15	55
27	8	8	8	8	7	39
28	15	10	10	10	15	60
29	7	8	8	7	10	40
30	8	8	10	10	15	51
31	10	8	8	10	15	51
32	15	15	15	15	10	70
33	5	5	5	10	15	40
34	15	15	10	8	10	58
35	20	15	10	15	20	80
36						
37						
38						
Toplam	353	324	324	343	387	1731
%	10,08	9,26	9,26	9,8	11,06	49,46

2. Öğretim Üyesinin 1. Kontrol Grubu öğrenci çalışmalarına verdiği puanların değerlendirmesi ölçütler bazında ve genel toplam hesaplanmış; ölçütler 20 puan, genel değerlendirme ise 100 puan üzerinden değerlendirilip en yüksek puandan başlanılarak aşağıya çıkarılmıştır.

Çalışmanın Tamamlanması: 11,06

Özgünlük: 10,08

Tekniğin Uygulanması: 9,8

Konuya Uygun Çalışma: 9,26

Kompozisyon: 9,26

Genel Toplam: % 49,46 dır.

Öğrencilerin en yüksek puandan en düşük puana göre yapılan üstteki sıralamada birinci sırada çalışmanın tamamlanmasından en yüksek puanı aldıkları görülüyor. İkinci sırada özgünlük, üçüncü sırada tekniğin uygulanması, dördüncü sırada konuya uygun çalışma ve beşinci sırada kompozisyon geliyor. Puanlar arasında çok büyük farklılıklar görülebiliyor, en yüksek ile en düşük arasında 1,80 puan fark vardır. Öğrencilerin çalışmaların değerlendirmelerinden aldıkları genel ortalama % 49,46 olmuştur. Öğrencilerin notlarını kişi bazında ele aldığımızda ise geçer puan olan 45 puanın altında not alan 10 öğrenci görülmüş, diğer notlar 46 puan ve üzerinde olmuştur.

Tablo 13: 2. Öğretim Üyesinin Değerlendirme Sonuçları

Gruplar	Özgünlük	Konuya Uygun Çalışma	Kompozisyon	Tekniği Uygulanması	Çalışmanın Tamamlanması	Toplam
1.Deney Grubu	14,62	13,27	13	13,81	14,19	68,89
1.Kontrol Grubu	10,08	9,26	9,26	9,8	11,06	49,46

Tablo 14: 3. Öğretim Üyesinin 1. Deney Grubu Değerlendirmesi

Konu: Müzeye Gidiyorum (Konya Arkeoloji Müzesi)

Öğrenci Çalışmalarının Değerlendirilmesi

Sıra	Özgünlük	Konuya Uygun Çalışma	Kompozisyon	Tekniğin Uygulanması	Çalışmanın Tamamlanması	Toplam
	20 puan	20 puan	20 puan	20 puan	20 puan	
1	15	15	20	20	20	90
2	20	20	20	20	20	100
3	20	15	20	20	20	95
4	20	20	20	15	20	95
5	20	20	15	20	20	95
6	20	20	20	20	20	100
7	20	15	15	20	20	90
8	20	20	20	20	20	100
9	15	20	20	20	20	95
10	20	20	20	20	20	100
11	15	20	20	20	20	95
12	20	20	20	20	20	100
13	10	15	15	20	20	80
14	20	20	10	20	20	90
15	20	10	20	20	20	90
16	20	20	20	20	20	100
17	15	20	15	20	20	90
18	15	15	20	20	20	90

19	20	15	10	20	20	85
20	20	20	20	20	20	100
21	15	20	20	20	20	95
22	20	20	20	20	20	100
23	20	20	20	20	20	100
24	15	15	20	20	20	90
25	10	10	10	20	10	60
26	20	20	20	20	20	100
27	20	20	20	20	20	100
28	15	20	20	15	20	90
29	20	20	20	20	20	100
30	20	20	20	20	20	100
31	20	15	20	20	20	95
32	10	10	20	20	20	80
33	20	20	20	20	20	100
34	20	20	20	20	20	100
35	15	15	20	15	20	85
36	15	15	20	20	20	90
37	10	10	20	15	20	75
38						
Toplan	650	650	690	720	730	3440
%	17,57	17,57	18,65	19,46	19,73	92,97

3. Öğretim Üyesinin 1. Deney Grubu öğrenci çalışmalarına verdiği puanların değerlendirilmesi ölçütler bazında ve genel toplam hesaplanmış; ölçütler 20 puan, genel değerlendirme ise 100 puan üzerinden değerlendirilip en yüksek puandan başlanılarak aşağıya çıkarılmıştır.

Çalışmanın Tamamlanması: 19,73

Tekniğin Uygulanması: 19,46

Kompozisyon: 18,65

Özgünlük: 17,57

Konuya Uygun Çalışma: 17,57

Genel Toplam: % 92,97 dir.

Öğrencilerin en yüksek puandan en düşük puana göre yapılan üstteki sıralamada birinci sırada çalışmanın tamamlanmasından en yüksek puanı aldıkları görülüyor. İkinci sırada tekniğin uygulanması, üçüncü sırada kompozisyon, dördüncü sırada özgünlük ve beşinci sırada konuya uygun çalışma geliyor. Puanlar arasında farklılıklar görülmekle beraber, en yüksek ile en düşük arasında 2,16 puan fark vardır. Öğrencilerin çalışmaların değerlendirmelerinden aldıkları genel ortalama % 92,97 olmuştur. Öğrencilerin notlarını kişi bazında ele aldığımızda ise geçer puan olan 45 puanın altında not alan olmamış, notlar 75 puan ve üzerinde olmuştur.

Tablo 15: 3. Öğretim Üyesinin 1. Kontrol Grubu Değerlendirmesi

Konu: Müzeye Gidiyorum (Konya Arkeoloji Müzesi)

Öğrenci Çalışmalarının Değerlendirilmesi

Sıra	Özgünlük	Konuya Uygun Çalışma	Kompozisyon	Tekniğin Uygulanması	Çalışmanın Tamamlanması	Toplam
	20 puan	20 puan	20 puan	20 puan	20 puan	
1	20	10	20	10	15	75
2	10	10	20	20	20	80
3	20	20	20	20	20	100
4	20	20	20	20	20	100
5	20	20	20	15	20	95
6	10	10	20	10	20	70
7	20	15	15	15	20	85
8	15	15	15	20	20	85
9	15	15	15	20	20	85
10	20	20	20	20	20	100
11	10	10	20	20	20	80
12	15	20	20	20	20	95
13	15	15	20	15	20	85
14	20	20	20	20	20	100
15	10	10	10	10	20	60
16	10	10	20	20	20	80
17	10	10	10	10	10	50
18	10	10	20	20	20	80

19	10	15	20	20	20	85
20	10	10	10	10	20	60
21	10	10	15	15	20	70
22	10	15	15	15	20	75
23	10	20	20	20	20	90
24	10	10	10	10	20	60
25	15	15	15	15	15	75
26	20	20	15	10	20	85
27	10	10	10	10	10	50
28	15	15	20	20	20	90
29	15	20	15	15	20	85
30	15	20	20	20	20	95
31	15	20	20	15	20	90
32	20	20	20	15	20	95
33	10	10	10	20	20	70
34	20	10	20	20	20	90
35	10	10	20	20	20	80
36						
37						
38						
Toplam	495	510	600	575	670	2850
%	14,14	14,57	17,14	16,43	19,14	81,43

3. Öğretim Üyesinin 1. Kontrol Grubu öğrenci çalışmalarına verdiği puanların değerlendirmesi ölçütler bazında ve genel toplam hesaplanmış; ölçütler 20 puan, genel değerlendirme ise 100 puan üzerinden değerlendirilip en yüksek puandan başlanılarak aşağıya çıkarılmıştır.

Çalışmanın Tamamlanması: 19,14

Tekniğin Uygulanması: 16,43

Kompozisyon: 17,14

Konuya Uygun Çalışma: 14,57

Özgünlük: 14,14

Genel Toplam: % 81,43 tür.

Öğrencilerin en yüksek puandan en düşük puana göre yapılan üstteki sıralamada birinci sırada çalışmanın tamamlanmasından en yüksek puanı aldıkları görülüyor. İkinci sırada tekniğin uygulanması, üçüncü sırada kompozisyon, dördüncü sırada konuya uygunluk ve beşinci sırada özgünlük geliyor. Puanlar arasında farklılıklar görülmekle beraber, en yüksek ile en düşük arasında 5 puan fark vardır. Öğrencilerin çalışmaların değerlendirmelerinden aldıkları genel ortalama % 81,43 olmuştur. Öğrencilerin notlarını kişi bazında ele aldığımızda ise geçer puan olan 45 puanın altında not alan olmamış, notlar 50 puan ve üzerinde olmuştur.

Tablo 16: 3. Öğretim Üyesinin Değerlendirme Sonuçları

Gruplar	Özgünlük	Konuya Uygun Çalışma	Kompozisyon	Tekniği Uygulanması	Çalışmanın Tamamlanması	Toplam
1.Deney Grubu	17,57	17,57	18,65	19,46	19,73	92,97
1.Kontrol Grubu	14,14	14,57	17,14	16,43	19,14	81,43

Tablo 17: 1. Görsel Sanatlar Öğretmeninin 2. Deney Grubu Değerlendirmesi

Konu: Müzeye Gidiyorum (Konya Arkeoloji Müzesi)

Öğrenci Çalışmalarının Değerlendirilmesi

Sıra	Özgünlük	Konuya Uygun Çalışma	Kompozisyon	Tekniğin Uygulanması	Çalışmanın Tamamlanması	Toplam
	20 puan	20 puan	20 puan	20 puan	20 puan	
1	20	20	15	10	15	80
2	18	20	15	10	15	78
3	20	18	15	10	15	78
4	20	20	15	15	10	80
5	18	15	15	15	15	78
6	15	20	18	15	15	83
7	20	20	15	10	10	75
8	20	20	15	18	18	91
9	20	20	15	10	10	75
10	20	15	15	10	15	75
11	18	18	15	10	15	76
12	10	15	15	15	10	65
13	15	15	10	10	10	60
14	15	15	10	15	15	70
15	20	18	10	15	15	78
16	20	18	10	15	15	78
17	20	18	10	15	15	78
18	20	20	18	18	20	96

19	20	20	18	18	19	95
20	20	20	20	18	20	98
21	20	20	15	15	10	80
22	18	18	15	10	15	76
23	20	20	18	10	18	86
24	20	15	15	10	15	75
25						
26						
27						
28						
29						
30						
31						
32						
33						
34						
35						
36						
37						
38						
Toplam	447	438	352	317	350	1904
%	18,62	18,25	14,67	13,21	14,58	79,33

1. Görsel Sanatlar Öğretmeninin 2. Deney Grubu öğrenci çalışmalarına verdiği puanların değerlendirilmesi ölçütler bazında ve genel toplam hesaplanmış; ölçütler 20 puan, genel değerlendirme ise 100 puan üzerinden değerlendirilip en yüksek puandan başlanılarak aşağıya çıkarılmıştır.

Özgünlük: 18,62

Konuya Uygun Çalışma: 18,25

Kompozisyon: 14,67

Çalışmanın Tamamlanması: 14,58

Tekniğin Uygulanması: 13,21

Genel Toplam: % 79,33 tür.

Öğrencilerin en yüksek puandan en düşük puana göre yapılan üstteki sıralamada birinci sırada özgünlükten yüksek puanı aldıkları görülüyor. İkinci sırada konuya uygun çalışma, üçüncü sırada kompozisyon, dördüncü sırada çalışmanın tamamlanması ve beşinci sırada tekniğin uygulanması geliyor. Puanlar arasında farklılıklar görülmekle beraber, en yüksek ile en düşük arasında 5,41 puan fark vardır. Öğrencilerin çalışmaların değerlendirmelerinden aldıkları genel ortalama % 79,33 olmuştur. Öğrencilerin notlarını kişi bazında ele aldığımızda ise geçer puan olan 45 puanın altında not alan olmamış, notlar 60 puan ve üzerinde olmuştur.

Tablo 18: 1. Görsel Sanatlar Öğretmeninin 2. Kontrol Grubu Değerlendirmesi

Konu: Müzeye Gidiyorum (Konya Arkeoloji Müzesi)

Öğrenci Çalışmalarının Değerlendirilmesi

Sıra	Özgünlük	Konuya Uygun Çalışma	Kompozisyon	Tekniğin Uygulanması	Çalışmanın Tamamlanması	Toplam
	20 puan	20 puan	20 puan	20 puan	20 puan	
1	10	10	20	18	18	76
2	15	15	15	15	10	70
3	10	10	20	10	20	70
4	10	10	15	15	20	70
5	18	20	15	5	5	63
6	10	10	18	5	5	48
7	10	10	5	5	5	35
8	10	10	10	10	17	57
9	10	15	10	5	10	50
10	5	20	10	17	5	57
11	10	20	10	10	15	65
12	20	20	16	10	13	79
13	20	20	15	10	10	75
14	20	20	10	5	5	60
15	10	20	5	5	5	45
16	20	10	10	5	5	50
17	18	18	15	10	10	71
18	10	10	5	10	10	45

19	18	18	5	5	5	51
20	5	15	5	5	5	35
21	20	10	10	10	5	55
22	20	10	5	5	10	50
23	20	10	10	5	5	50
24	20	15	10	10	10	65
25	20	10	10	5	5	50
26	15	18	10	5	5	53
27	20	18	10	10	10	68
28	18	18	10	5	5	56
29						
30						
31						
32						
33						
34						
35						
36						
37						
38						
Toplam	412	410	309	235	253	1619
%	14,71	14,64	11,04	8,39	9,04	57,82

1. Görsel Sanatlar Öğretmeninin 2. Kontrol Grubu öğrenci çalışmalarına verdiği puanların değerlendirilmesi ölçütler bazında ve genel toplam hesaplanmış; ölçütler 20 puan, genel değerlendirme ise 100 puan üzerinden değerlendirilip en yüksek puandan başlanılarak aşağıya çıkarılmıştır.

Özgünlük: 14,71

Konuya Uygun Çalışma: 14,64

Kompozisyon: 11,04

Çalışmanın Tamamlanması: 9,04

Tekniğin Uygulanması: 8,39

Genel Toplam: % 57,82 dir.

Öğrencilerin en yüksek puandan en düşük puana göre yapılan üstteki sıralamada birinci sırada özgünlükten yüksek puanı aldıkları görülüyor. İkinci sırada konuya uygun çalışma, üçüncü sırada kompozisyon, dördüncü sırada çalışmanın tamamlanması ve beşinci sırada tekniğin uygulanması geliyor. Puanlar arasında farklılıklar görülmekle beraber, en yüksek ile en düşük arasında 6,32 puan fark vardır. Öğrencilerin çalışmaların değerlendirmelerinden aldıkları genel ortalama % 57,82 olmuştur. Öğrencilerin notlarını kişi bazında ele aldığımızda ise geçer puan olan 45 puanın altında not alan 2 öğrenci olmuş, diğer notlar 45 puan ve üzerinde olmuştur.

Tablo 19: 1. Görsel Sanatlar Öğretmeninin Değerlendirme Sonuçları

Gruplar	Özgünlük	Konuya Uygun Çalışma	Kompozisyon	Tekniği Uygulanması	Çalışmanın Tamamlanması	Toplam
1.Deney Grubu	18,62	18,25	14,67	13,21	14,58	79,33
1.Kontrol Grubu	14,71	14,64	11,04	8,39	9,04	57,82

Tablo 20: 2. Görsel Sanatlar Öğretmeninin 2. Deney Grubu Değerlendirmesi

Konu: Müzeye Gidiyorum (Konya Arkeoloji Müzesi)

Öğrenci Çalışmalarının Değerlendirilmesi

Sıra	Özgünlük	Konuya Uygun Çalışma	Kompozisyon	Tekniğin Uygulanması	Çalışmanın Tamamlanması	Toplam
	20 puan	20 puan	20 puan	20 puan	20 puan	
1	15	20	15	10	20	80
2	15	20	15	15	20	85
3	10	10	10	15	15	60
4	20	20	20	15	20	95
5	15	20	15	15	15	80
6	15	20	20	15	20	90
7	15	20	10	10	15	70
8	20	20	20	20	20	100
9	20	20	20	15	15	90
10	15	20	20	15	15	85
11	15	15	15	15	15	75
12	20	15	15	15	15	80
13	15	15	10	10	15	65
14	15	20	15	15	15	80
15	15	15	10	15	15	70
16	15	10	10	15	15	65
17	10	15	15	15	15	70
18	15	15	15	20	15	80

19	15	20	20	20	20	95
20	20	10	10	15	10	65
21	15	10	15	15	15	70
22	15	15	10	15	15	70
23	20	20	15	20	20	95
24	15	15	15	15	15	75
25						
26						
27						
28						
29						
30						
31						
32						
33						
34						
35						
36						
37						
38						
Toplam	380	400	355	365	390	1890
%	15,83	16,67	14,79	15,21	16,25	78,75

2. Görsel Sanatlar Öğretmeninin 2. Deney Grubu öğrenci çalışmalarına verdiği puanların değerlendirilmesi ölçütler bazında ve genel toplam hesaplanmış; ölçütler 20 puan, genel değerlendirme ise 100 puan üzerinden değerlendirilip en yüksek puandan başlanılarak aşağıya çıkarılmıştır.

Konuya Uygun Çalışma: 16,67

Çalışmanın Tamamlanması: 16,25

Özgünlük: 15,83

Tekniğin Uygulanması: 15,21

Kompozisyon: 14,79

Genel Toplam: % 78,75 tir.

Öğrencilerin en yüksek puandan en düşük puana göre yapılan üstteki sıralamada birinci sırada konuya uygun çalışmadan yüksek puanı aldıkları görülüyor. İkinci sırada çalışmanın tamamlanması, üçüncü sırada özgünlük, dördüncü sırada tekniğin uygulanması beşinci sırada kompozisyon geliyor. Puanlar arasında farklılıklar görülmemekle beraber, en yüksek ile en düşük arasında 1,88 puan fark vardır. Öğrencilerin çalışmaların değerlendirmelerinden aldıkları genel ortalama % 78,75 olmuştur. Öğrencilerin notlarını kişi bazında ele aldığımızda ise geçer puan olan 45 puanın altında not alan olmamış, notlar 60 puan ve üzerinde olmuştur.

Tablo 21: 2. Görsel Sanatlar Öğretmeninin 2. Kontrol Grubu Değerlendirmesi

Konu: Müzeye Gidiyorum (Konya Arkeoloji Müzesi)

Öğrenci Çalışmalarının Değerlendirilmesi

Sıra	Özgünlük	Konuya Uygun Çalışma	Kompozisyon	Tekniğin Uygulanması	Çalışmanın Tamamlanması	Toplam
	20 puan	20 puan	20 puan	20 puan	20 puan	
1	20	10	15	10	5	60
2	10	10	15	5	5	45
3	20	15	20	10	15	80
4	20	15	15	15	15	80
5	10	10	15	10	10	55
6	15	10	20	15	10	70
7	10	10	10	5	5	40
8	15	15	15	10	15	70
9	15	15	15	10	15	70
10	15	10	15	10	10	60
11	15	10	10	20	20	75
12	10	10	10	10	15	55
13	10	10	10	5	10	45
14	10	10	10	5	10	45
15	10	15	10	5	10	50
16	10	15	10	10	10	55
17	10	10	15	10	15	60
18	10	15	10	15	15	65

19	5	10	5	10	10	40
20	10	10	10	5	10	45
21	10	15	10	10	15	60
22	10	15	10	5	10	50
23	15	15	15	10	15	70
24	15	10	5	10	10	50
25	15	15	10	10	15	65
26	10	15	10	10	15	60
27	5	10	5	10	10	40
28	5	10	5	5	10	35
29						
30						
31						
32						
33						
34						
35						
36						
37						
38						
Toplam	335	340	325	265	330	1595
%	11,96	12,14	11,61	9,46	11,79	56,96

2. Görsel Sanatlar Öğretmeninin 2. Kontrol Grubu öğrenci çalışmalarına verdiği puanların değerlendirilmesi ölçütler bazında ve genel toplam hesaplanmış; ölçütler 20 puan, genel değerlendirme ise 100 puan üzerinden değerlendirilip en yüksek puandan başlanılarak aşağıya çıkarılmıştır.

Konuya Uygun Çalışma: 12,14

Özgünlük: 11,96

Çalışmanın Tamamlanması: 11,79

Kompozisyon: 11,61

Tekniğin Uygulanması: 9,46

Genel Toplam: % 56,96 dır.

Öğrencilerin en yüksek puandan en düşük puana göre yapılan üstteki sıralamada birinci sırada konuya uygun çalışmadan yüksek puanı aldıkları görülüyor. İkinci sırada özgünlük, üçüncü sırada çalışmanın tamamlanması, dördüncü sırada kompozisyon beşinci sırada tekniğin uygulanması geliyor. Puanlar arasında farklılıklar görülmemekle beraber, en yüksek ile en düşük arasında 2,68 puan fark vardır. Öğrencilerin çalışmaların değerlendirmelerinden aldıkları genel ortalama % 56,96 olmuştur. Öğrencilerin notlarını kişi bazında ele aldığımızda ise geçer puan olan 45 puanın altında not alan 4 öğrenci olmuş, notlar 45 puan ve üzerinde olmuştur.

Tablo 22: 2. Görsel Sanatlar Öğretmeninin Değerlendirme Sonuçları

Gruplar	Özgünlük	Konuya Uygun Çalışma	Kompozisyon	Tekniği Uygulanması	Çalışmanın Tamamlanması	Toplam
1.Deney Grubu	15,83	16,67	14,79	15,21	16,25	78,75
1.Kontrol Grubu	11,96	12,14	11,61	9,46	11,79	56,96

Tablo 23: 3. Görsel Sanatlar Öğretmeninin 2. Deney Grubu Değerlendirmesi

Konu: Müzeye Gidiyorum (Konya Arkeoloji Müzesi)

Öğrenci Çalışmalarının Değerlendirilmesi

Sıra	Özgünlük	Konyaya Uygun Çalışma	Kompozisyon	Tekniğin Uygulanması	Çalışmanın Tamamlanması	Toplam
	20 puan	20 puan	20 puan	20 puan	20 puan	
1	17	18	18	16	16	85
2	18	20	19	18	19	94
3	15	16	17	17	17	82
4	18	18	18	18	18	90
5	19	19	17	18	18	91
6	17	17	16	18	18	86
7	15	15	15	16	16	77
8	20	20	20	20	18	98
9	20	18	18	18	17	91
10	20	20	18	15	16	89
11	17	16	16	17	17	83
12	18	18	18	18	18	90
13	12	12	12	13	13	62
14	15	16	16	17	17	81
15	17	17	13	15	16	78
16	15	15	12	15	16	73
17	14	14	16	16	17	77
18	19	19	19	18	18	93

19	18	18	17	18	18	89
20	19	16	16	16	16	83
21	18	17	18	17	17	87
22	17	17	17	16	16	83
23	20	20	20	18	18	96
24	20	19	18	17	18	92
25						
26						
27						
28						
29						
30						
31						
32						
33						
34						
35						
36						
37						
38						
Toplam	418	415	404	405	408	2050
%	17,42	17,29	16,83	16,88	17	85,42

3. Görsel Sanatlar Öğretmeninin 2. Deney Grubu öğrenci çalışmalarına verdiği puanların değerlendirilmesi ölçütler bazında ve genel toplam hesaplanmış; ölçütler 20 puan, genel değerlendirme ise 100 puan üzerinden değerlendirilip en yüksek puandan başlanılarak aşağıya çıkarılmıştır.

Özgünlük: 17,42

Konuya Uygun Çalışma: 17,29

Çalışmanın Tamamlanması: 17

Tekniğin Uygulanması: 16,88

Kompozisyon: 16,83

Genel Toplam: % 85,42 dir.

Öğrencilerin en yüksek puandan en düşük puana göre yapılan üstteki sıralamada birinci sırada özgünlükten yüksek puanı aldıkları görülüyor. İkinci sırada konuya uygun çalışma, üçüncü sırada çalışmanın tamamlanması, dördüncü sırada tekniğin uygulanması beşinci sırada kompozisyon geliyor. Puanlar arasında farklılıklar görülmemekle beraber, en yüksek ile en düşük arasında 0,59 puan fark vardır. Öğrencilerin çalışmaların değerlendirmelerinden aldıkları genel ortalama % 85,42 olmuştur. Öğrencilerin notlarını kişi bazında ele aldığımızda ise geçer puan olan 45 puanın altında not alan olmamış, notlar 62 puan ve üzerinde olmuştur.

Tablo 24: 3. Görsel Sanatlar Öğretmeninin 2. Kontrol Grubu Değerlendirmesi

Konu: Müzeye Gidiyorum (Konya Arkeoloji Müzesi)

Öğrenci Çalışmalarının Değerlendirilmesi

Sıra	Özgünlük	Konuya Uygun Çalışma	Kompozisyon	Tekniğin Uygulanması	Çalışmanın Tamamlanması	Toplam
	20 puan	20 puan	20 puan	20 puan	20 puan	
1	17	16	16	15	14	78
2	15	14	14	13	12	68
3	17	17	16	15	15	80
4	18	18	17	17	17	87
5	16	15	12	10	8	61
6	10	10	8	12	14	54
7	10	10	8	7	7	42
8	15	12	12	15	15	69
9	12	12	10	12	12	58
10	17	15	15	12	12	71
11	16	16	15	17	17	81
12	18	18	18	18	18	90
13	12	12	12	14	14	64
14	12	12	10	8	8	50
15	14	12	10	7	7	50
16	16	16	18	14	13	77
17	14	14	14	15	16	73
18	17	16	15	16	16	80

19	14	14	10	12	12	62
20	10	10	10	12	12	54
21	17	17	17	17	17	85
22	17	17	17	12	12	75
23	16	16	16	16	16	80
24	16	15	16	12	12	71
25	17	17	17	15	16	82
26	14	12	12	15	15	68
27	10	10	8	12	14	54
28	10	8	8	10	12	48
29						
30						
31						
32						
33						
34						
35						
36						
37						
38						
Toplam	407	391	371	370	373	1912
%	14,54	13,96	13,25	13,21	13,32	68,29

3. Görsel Sanatlar Öğretmeninin 2. Kontrol Grubu öğrenci çalışmalarına verdiği puanların değerlendirilmesi ölçütler bazında ve genel toplam hesaplanmış; ölçütler 20 puan, genel değerlendirme ise 100 puan üzerinden değerlendirilip en yüksek puandan başlanılarak aşağıya çıkarılmıştır.

Özgünlük: 14,54

Konuya Uygun Çalışma: 13,96

Çalışmanın Tamamlanması: 13,32

Kompozisyon: 13,25

Tekniğin Uygulanması: 13,21

Genel Toplam: % 68,29 dur.

Öğrencilerin en yüksek puandan en düşük puana göre yapılan üstteki sıralamada birinci sırada özgünlükten yüksek puanı aldıkları görülüyor. İkinci sırada konuya uygun çalışma, üçüncü sırada çalışmanın tamamlanması, dördüncü sırada kompozisyon beşinci sırada tekniğin uygulanması geliyor. Puanlar arasında farklılıklar görülmemekle beraber, en yüksek ile en düşük arasında 1.33 puan fark vardır. Öğrencilerin çalışmaların değerlendirmelerinden aldıkları genel ortalama % 68,29 olmuştur. Öğrencilerin notlarını kişi bazında ele aldığımızda ise geçer puan olan 45 puanın altında not alan 1 öğrenci olmuş, diğer notlar 48 puan ve üzerinde olmuştur.

Tablo 25: 3. Görsel Sanatlar Öğretmeninin Değerlendirme Sonuçları

Gruplar	Özgünlük	Konuya Uygun Çalışma	Kompozisyon	Tekniği Uygulanması	Çalışmanın Tamamlanması	Toplam
1.Deney Grubu	17,42	17,29	16,83	16,88	17	85,42
1.Kontrol Grubu	14,54	13,96	13,25	13,21	13,32	68,29

YEDİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Görsel sanatlar dersinde materyal kullanılması dersin amacına ulaşması açısından önemli ve gereklidir. Kullanılacak materyallerin konulara ve öğrenci seviyelerine uygun seçilmesi istenilen kazanımların kazandırılmasına yardımcı olacaktır. Öğretmenin iyi bir seçimle hazırladığı materyaller disiplin ve motivasyonu sağlamasında kendisine yardımcı olur. Bu sayede görsel sanatlar dersi daha etkili ve verimli geçer.

Bir görsel sanatlar öğretmeni, öğrencileri müzeye götürmek istese, tarihi ve müzeyi bilmenin yanı sıra, öğrenciyi ve öğrenme biçimini bilmesi gerekir. Pek çok öğrenme kuramı müze ortamına uygulanmıştır. Müze ziyaretçilerini, yaş, ilgi ve öğrenme biçimlerine göre gruplarına ayırmak mümkündür.

Müze gezileri sadece eğlenceli bir gün geçirme olarak düşünülemez. Bu yüzden her aşaması planlanmalı ve değerlendirilmelidir.

Müze görevlisi, ziyaret edilen mekân ve gözlenen nesnelere, tarihî kalıntılar ve

Eserler hakkında öğrencilere basit bilgi vermesi, müze ziyaretinin her safhasında öğrencilere ve öğretmenlere refakat etmesinin son derece önemli olduğu tespit edilmiştir. Ziyareti gerçekleştirilen müzelerde görevli arkeologların gezi sırasında öğrencileri bilgilendirmeleri çok daha faydalı olacaktır.

Bu araştırmada ilköğretim birinci kademe öğrencilerine 5. Sınıf öğrencilerine uygulamalar yaptırılmıştır. Öğrencilerin müze bilinci öğrenme alanı ve müzeler hakkında neler bildikleri öğrenilmeye çalışılmıştır. Bu tespitler yapılırken kullanılan materyallerin öğrencilere katkısı irdelenmiştir. Ön anket çalışmasından da anlaşıldığı üzere öğrencilerin daha önceleri müze gezilerinin olduğu, bu gezilerin bir kısmının ailelerle yapılan gezilerle gerçekleştirildiği bir kısmının ise sınıf gruplarıyla gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Sadece bakarak yapılan bir gezi olduğu anlaşılmıştır. Bu sonuçlar müzeyi kavram olarak bildiklerini, amacına yönelik bilgilerinin eksik olduğunu gösteriyor. Tüm deney ve kontrol grubu öğrencilerinin % 99' a yakınının en az bir müze gezisi gerçekleştirildiğini gördüğümüz halde yapılan bu gezilerin

amaca uygun olarak gerçekleştirilmediğini, bilgilendirici olmadığını ve sadece bakmadan ibaret olduğunu anlıyoruz. Her öğrenci gezdiği müzeden ilgisini çeken, unutmadığı bir eserden bahsedebiliyor. Birden fazla müze ziyareti gerçekleştirmiş deney ve kontrol grubu öğrencilerinin deney grubuna, kazanımlara uygun, planlı ve bilgilendirici, materyal destekli bu gezi sonrası yaptıkları uygulama çalışmalarında farklılıkların tespiti yapılmıştır. Materyal amaçlı gerçekleştirilen müze gezisi sadece deney gruplarıyla gerçekleştirilmiş, kontrol grubunda ise konu anlatılmış daha önce gerçekleştirilen müze gezilerinden de yararlanılarak uygulama çalışması yaptırılmıştır.

Öğrencilerin daha önceleri müze gezileri yaptıkları görülmüştür. Bu geziler deney ve kontrol gruplarında dengeli bir dağılım gösteriyor. Yapılan bu geziler ya aile ortamında ya da sınıf olarak gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin bir plan dâhilinde ve kazanım hedefinde olmayan ve sadece eserleri görmeye yönelik gerçekleştirildiği görülüyor. Deney grubu öğrencileri konuya daha hâkim ne yapacağına daha kısa sürede karar vermiş bir izlenim uyandırırken, kontrol grupları ise daha kararsız, konuya hâkim olamayan bir izlenim uyandırmıştır. Kontrol grubu öğrencileri arkadaşlarının çizimlerinden alıntılar yapma çabasına girmişler ve bu şekilde birbirine benzer, birbirinin kopyası görünümünde çalışmalar ortaya çıkmıştır. Deney grubunda ise öğrenciler karar verdikleri çalışmalarını daha özgün bir şekilde çizmişlerdir. Deney grubu öğrencileri çizim ve renklendirmede çalışmalarını verilen sürede tamamlayabilirken, kontrol grubu öğrencileri aynı süre zarfında çalışmalarını tamamlarken süreyi verimli kullanamamışlardır.

Araştırmanın sonucunda deney gruplarındaki öğrencilerin müze bilinci son anketlerinde istenilen kazanımları gösterebildikleri gözlenmiş, müze gezisinde bakmanın değil görmenin, bilgi sahibi olmanın, kültürün, tarihi eserlerin korunmasının önemini farkına vardıkları tespit edilmiştir. Müzelerin anlam ve önemini daha iyi kavradıkları uygulama çalışmalarında belirlenen kriterlerde daha yüksek puanlara ulaştıkları, materyal kullanımının bu farkı oluşturduğu yapılan uygulama çalışmaları sonuçları ve değerlendirmelerle anlaşılmıştır.

7.1. Öneriler

- Görsel sanatlar dersi öğrenme alanlarından görsel sanatlarda biçimlendirme ve görsel sanat kültürü sınıf ve atölye ortamında rahatlıkla işlenebilirken müze bilinci öğrenme alanının öğretiminde müze ortamına da ihtiyaç olacaktır.
- Öğrenci seviyelerine uygun geziler düzenlenmeli ve müze gezisi öncesinde öğrenciler bilgilendirilmelidir.
- Öğrencilerin seviyesine uygun ve öğrencilerin dikkatini çekecek materyaller belirlenerek, önceden hazırlanıp mutlaka derste kullanılmalıdır.
- Görsel sanatlar dersi içeriğine, amacına ve müze bilinci öğrenme alanı kazanımlarına uygun kullanılacak görsel materyallerle öğretim süreci daha etkili bir hale getirilebilir.
- Müze bilinci öğrenme alanı materyallerle somutlaştırılabilir. Ayrıca bu materyaller öğrencinin kendini göstermesinde bir çıkış noktası olabilir.
- Okul müze işbirliğinin eğitim ve öğretim seviyesini arttırması için daha aktif olması gerekmektedir.
- Görsel sanatlar öğretmenlerinin gezi düzenlenecek müzeyi önceden gezip planlamalarını yapmaları ve müzelerde görevli arkeologlarla görüşmelidirler.
- Gezi izin işlemlerinde ve araç ayarlanmasında öğretmenlere kolaylıklar sağlanmalıdır.
- Dersin süresi gezi için yeterli olmayacaksa bu sürenin ayarlanmasının yeri kadar olmasına dikkat edilmelidir.
- Ön, son anketler öğretmene gezi ile ilgili önemli bilgiler verecektir.
- Müzelerde görevli arkeologların gezi sırasında mutlaka müzede bulunmaları ve gezi grubuna eşlik etmeleri gerekmektedir.

- Müze gezisini gerçekleştiremeyen sınıflar için her müzenin ayrıntılı bir şekilde hazırlanmış sanal müze gezisi CD' sinin olması ya da web sayfalarının olması kültürün tanıtımı ve anlatımında yardımcı olacaktır.
- Görsel sanatlar dersinde geziye katılacak öğrencilerin müzede eskiz çalışmaları için gerekli araç gereçleri yanlarında bulundurmaları gerekir.

Araştırmanın sonucunda elde ettiğimiz bilgilerden de diyebiliriz ki materyallerle desteklenmiş bir görsel sanatlar dersi daha verimli, zevkli, anlaşılır bir hale gelir. Kazanımların kazandırılmasında ve amaca ulaşmada materyal kullanımı çok önemlidir.

KAYNAKÇA

- Abacı, O. (2005). Çocuğun Sanatsal Gelişimi. (Editör: Vedat Özsoy). *İlköğretim Sanat Eğitimi Kuramları Ve Yöntemleri*. Ankara: Varan Matbaacılık, 44- 52.
- Alakuş, A. O. (2005). Sanat Eğitimi Kuramsal Temelleri. (Editör: Vedat Özsoy). *İlköğretim Sanat Eğitimi Kuramları Ve Yöntemleri*. Ankara: Varan Matbaacılık, 20-32
- Alakuş, A. O, (2005). Çok Alanlı Sanat Eğitimi. (Editör: Vedat Özsoy). *İlköğretim Sanat Eğitimi Kuramları Ve Yöntemleri*. Ankara: Varan Matbaacılık, 34- 42
- Akdağ, M. (2009). *Eğitimde Materyal Kullanımı*.
<http://web.inonu.edu.tr/~makdag/materyal.ppt>, Erişim Tarihi: 07.04.2009
- Akyol, Ç. (2006). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*.
<http://egitim.cu.edu.tr/wp.asp?3>, Erişim Tarihi: 27.04.2007
- Arıkan, E.N.Y. (2005). *İlköğretim Okullarında Görev Yapan Branş Öğretmenlerinin Sanat Eğitimine Bakış Açuları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Artut, K. (2004). *Sanat Eğitimi Kuramları Ve Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ata, B. (2002). *Müzelerle Ve Tarihî Mekanlarla Tarih Öğretimi: Tarih Öğretmenlerinin "Müze Eğitimine" İlişkin Görüşleri*, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ayaydın, A. (2002). İlköğretimde Görsel Sanatlar Eğitiminin (Resim İş) Sorunları Ve Çözüm Önerileri. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 316, 28- 34.
- Aykut, A. (2006). Günümüzde Görsel Sanatlar Eğitiminde Kullanılan Yöntemler. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 33- 34.
- Balcı, Y. B. Ve Say, N. (2003). *Temel Sanat Eğitimi* (2. Baskı). İstanbul: Yapa Yayın Pazarlama.
- Barutçugil, İ. (2002). *Eğitim Becerilerinin Geliştirilmesi, Eğitimcinin Eğitimi*. İstanbul: Kariyer Yayıncılık.

- Başak, A. (2002). *Materyal Kullanımının İlköğretim Okulu Öğrenci Başarısına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. M. Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Buyurgan, S., Buyurgan, U. (2001). *Sanat Eğitimi ve Öğretimi*. Ankara: Dersal Yayıncılık.
- Buyurgan, S. ve Mercin, L. (2005). *Görsel Sanatlar Eğitiminde Müze Eğitimi ve Uygulamaları*. (Editör: Vedat Özsoy). Ankara: Varan Yayıncılık.
- Danış, E. D. (2007). *İlköğretim İkinci Kademe Görsel Sanatlar Eğitimi Estetik Beğenin Geliştirilmesinde Materyal Kullanımının Yeri, Önemi Ve Uygulanması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Demirel, Ö. (2000). *Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı* (2. Baskı). Ankara: Pagem A Yayıncılık.
- Durmuş, V. (1973). *Derslerde Başarı Yolları*. Konya: Ülkü Yayıncılık.
- Durmuş A. (2000). *Sanat Ve İnsan*. Ankara: Özgün Yayınevi.
- Erbil, H. (1990). *Sanat Felsefesi Tartışmaları*. Ankara: Ekin yayınları.
- Erdem, M. ve Akman, Y. (1996). *Eğitim Psikolojisi* (3. Baskı). Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Ersoy, A. (1995). *Sanat Kavramlarına Giriş* (2. Baskı). İstanbul: Yorum Sanat Yayıncılık.
- Fischer, E. (1990). *Sanatın Gerekliliği* (6. Baskı). (Çeviren: Cevat Çapan). Ankara: Verso Yayıncılık.
- Gençaydın, Z.(1990). *Sanat Eğitiminin Düşünsel Temelleri. Ortaöğretim Kurumlarında Resim-İş Öğretimi ve Sorunları*. Ankara: Şafak Matbaacılık.
- Gençaydın, Z. (1993). *Sanat Eğitimi* (Editör: Süleyman Eripek). Etam aş. Ofset.
- Gezer, Ö. (2006). *İlköğretim 2. Kademe Sanat Eğitiminde Sınıf Yönetimine ilişkin Bir Durum Çalışması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Görgülgil, N. (2001). *İlköğretim Kurumlarında Sanat Eğitimi ve İletişimin Önemi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. S. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Güngördü, E. (2003). *Öğretimde Görsellik Ve Görsel Araçlarda Bulunması Gereken Özellikler*.

<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/157/gungordu.htm>, Erişim Tarihi: 27.04.2007

Güven, İ. (2004). Etkili Bir Öğretim İçin Öğretmenden Beklenenler. *Milli Eğitim Dergisi*, 164.

Gökay, M. (2005). Sınıf Yönetimi. (Editör: Vedat Özsoy). *İlköğretim Sanat Eğitimi Kuramları Ve Yöntemleri*. Ankara: Varan Matbaacılık, 101- 112.

Gökaydın, N. (1985). Sanatla Eğitim. *1. Plastik Sanatlar Sempozyumu*. 25- 27 Nisan 1985. Ankara: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü, 46- 52.

Gökaydın, N. (1998). *Eğitimde Tasarım ve Görsel Algı*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Hick, E. C. (1986). *Museum And Schools As Partners*. *Eric Digest*. New York. Eric Document Reproduction Service No: 278380

<http://www.ericdigests.org/pre-925/museums.htm>, Erişim Tarihi: 19.03.2009

Işingör, M. (1989). Kurumsal Temel Sanat Eğitimi İle Uygulamadaki Temel Sanat Eğitimi Arasında Boşluk. *Güzel Sanatlar Fakültelerinde Temel Sanat Eğitimi Semineri*. 2 Kasım 1989. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları 10, 43-45.

İpşiroğlu, N.(1998). *Sanattan Güncel Yaşama*. İstanbul: Pan yayıncılık.

Kabacalı, A. , Özçelik, T. ve Berkman, B. (1991). *Sanat Ansiklopedisi*. Milliyet Tesislerinde Basılmıştır.

Karaköse, T. (2005). *Öğretmen Gereksinimleri ve Motivasyon*.

<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/sayi69/index-karakose.htm>, Erişim Tarihi: 07.04.2009

Kehnemuyi, Z. (1995). *Çocuğun Görsel Sanat Eğitimi*. 1. Baskı. İstanbul: Yapı kredi Yayınları.

- Kılıçkan, H. (1998). *Resim Bilgisi*. İstanbul: Fil yayınları.
- Kırıçoğlu, O. (t.y.). Gençlerin Sanat Eğitimi. *Sanat yazıları 2*. Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi yayınları 7. Ankara: Özgün Matbaacılık, 73-75.
- Kırıçoğlu, O. (t.y.). Sanatsal Zekâ ve Sanat Eğitimi. *Sanat Yazıları 4*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları, 85-94.
- Kırıçoğlu, O. T. (1991). *Sanatta Eğitim Görmek Anlamak Yaratmak*, Ankara: Demircioğlu Matbaacılık.
- Kırıçoğlu, O. T. (2002). *Sanatta Eğitim, Görmek, Öğrenmek, Yaratmak*. Ankara: Pagem A Yayıncılık.
- Maccario, N. K. (2005). Eğitim Ortamı Olarak Müzeler. (Editör: Vedat Özsoy). *İlköğretim Sanat Eğitimi Kuramları Ve Yöntemleri*. Ankara: Varan Matbaacılık, 113- 138.
- Özden, Y. (1993). *Öğrenme Ve Öğretme*. Ankara: Pagem A Yayıncılık.Özkale.
- Özkan, E. (2006). *Öğrenmeyi Öğret Bana* (3. Baskı). Konya: Bahçivanlar Basım.
- Özsezgin, K. (1985). Çağdaş Müzecilik ve Bazı Öneriler. *1. Plastik Sanatlar Sempozyumu*. 25- 27 Nisan 1985. Ankara: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Yayını, 80- 81.
- Özsoy, V. (2002). Sanat (Resim) Eğitiminde Müze ve Okul İşbirliği ve Müzeye Dayalı Bazı Öğretim Yöntemleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 153- 154.
- Özsoy, O. (2003). *Etkin Öğrenci, Etkin Öğretmen, Etkin Eğitim*. Ankara: Hayat Yayıncılık.
- Özsoy, V. (2006). Genel Bilgiler. (Editör: Vedat Özsoy). *Yöntem ve Teknikleriyle Görsel Sanatlar Eğitiminde Uygulamalar*. Ankara: TŞOF Plaka Matbaacılık, 9- 23.
- Peşkersoy, E. ve Yıldırım, O. (2008). *İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi 1-8. Sınıflar Öğretmen Kılavuz Kitabı* (1. baskı). İstanbul: Kelebek Matbaacılık.
- San, İ. (t.y). Yaratıcılık Açısından Sanat Eğitimi. *Sanat Üzerine*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları 3, 51-59.

- San, İ. (1985). *Sanat ve Eğitim*. Ankara Üniversitesi Basımevi.
- San, i. (1998). Müze Eğitimi Bilimi Nasıl Gelişti. *Milliyet Sanat Dergisi*. 15 Kasım, 444, 21.
- San, İ. (2003). *Sanat Eğitimi Kuramları*. Ankara: Ütopya Yayıncılık.
- San, İ. (2004). *Sanat ve Eğitim- Yaratıcılık, Temel Sanat Kuramları, Sanat Eleştirisi Yaklaşımları*. Ankara: Ütopya Yayınları.
- Şahan, M. (2005). Müze Ve Eğitim. http://www.tebd.gazi.edu.tr/arsiv/2005_cilt3/sayi_4/487-501.pdf, Erişim Tarihi: 04.02.2009
- Mutlu, B. (1985). Plastik Sanatların Yaygın Eğitiminde Müzelerin Yeri. *1. Plastik Sanatlar Sempozyumu*. 25- 27 Nisan 1985. Ankara: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü, 74.
- Tepecik, A. (2003). Sanat Eğitimi ve Görsel Çevre, *7.Ulusal Sanat Sempozyumu "Sanat ve Çevre"*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları.
- Terzi, A. , R. (2002). *Sınıf Yönetimi Açısından Etkili Öğretmen Davranışları*. www.pdrciyiz.biz/sinif-yonetimi-acisindan-etkili-ogretmen-davranislari-yrddocdrali-riza-terzi-t3651.html - 95k, Erişim Tarihi: 07.04.2009
- Tunalı, İ. (1980). *Demeler*. İstanbul: Formül Matbaası.
- Tuna, S. (2005). Yaratıcılık ve Görsel Algı. (Editör: Vedat Özsoy). *İlköğretim Sanat Eğitimi Kuramları Ve Yöntemleri*. Ankara: Varan Matbaacılık, 54- 66.
- Thomas, G. (1994). *Why are you playing at washing up again? Some reasons and methods for developing exhibitions for children. Towards The Museum Of The Future*. New York. Routledge.
- <http://www.questia.com/googlesholar.qst?docId:104158670>, Erişim Tarihi: 18.03.2009
- Ulusoy, M. D. (2005). *Sanatın Sosyal Sınırları*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Ünver, Erdem. (2002). *Sanat Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Yılmaz, M. (2007). *Görsel Sanatlar Eğitiminde Uygulamalar* (2. Baskı). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Yüksel, G. (2001). Öğrencilerin Sahip Olmaları Gereken Davranış Olarak Sosyal Beceri. *Milli Eğitim Dergisi*, 150.
- Yolcu, E. (2004). *Sanat Eğitimi Kuramları Ve Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın.
-(2007). *Görsel Sanatlar Dersi (1- 8. Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.

E K L E R

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı:	Zülfü TAN	İmza:	
Doğum Yeri:	Elazığ		
Doğum Tarihi:	12/07/1975		
Medeni Durumu:	Evli		

Öğrenim Durumu

Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim	Şeker İlkokulu	I. Kademe	Elazığ	1987
Ortaöğretim	Elazığ Lisesi	II. Kademe	Elazığ	1989
Lise	Elazığ Lisesi		Elazığ	1992
Lisans	S.Ü. Eğitim Fakültesi	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği	Konya	1999
Yüksek Lisans	S.Ü. Eğitim Fakültesi	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği	Konya	2009

Becerileri:
-------------	-------

İlgi Alanları:	Plastik Sanatlar, Teknoloji, Bilgisayar, Sanat Eğitimi, Okul Öncesi Sanat Eğitimi. müzeler
----------------	--------------------------------------------------------------------------------------------

İş Deneyimi:	Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda 1999 yılından itibaren resim öğretmeni olarak görev yapmaktayım.
--------------	-----------------------------------------------------------------------------------------------------------

Aldığı Ödüller:
-----------------	-------

Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar:	Doç. Mehmet BÜYÜKÇANGA - S.Ü. Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği Yrd. Doç. Nihat ŞİRİN - S.Ü. Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği Doç. Dr. Mehmet BAŞBUĞ - S.Ü. Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Öğretmenliği
----------------------------------------------------	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

Tel:	0 505 652 65 75 - 0 532 653 88 91
------	-----------------------------------

Adres	Fetih Mah. Karşehir Sit. Kardelen S. Kardeşler Apt. 7/5 Karatay/ KONYA
-------	---------------------------------------------------------------------------